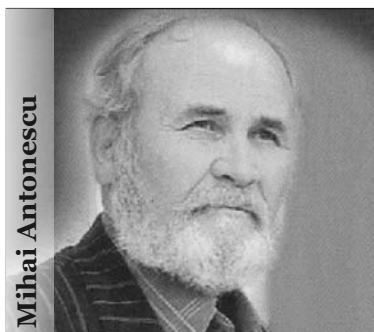

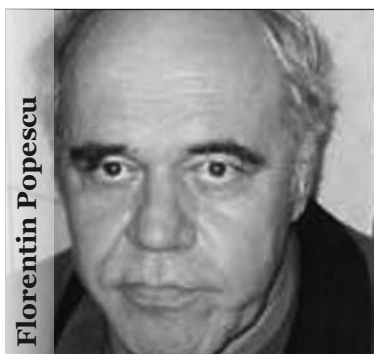
Consemnări prietenești

Să plângi cu cântecul și să
scrii cu ochii pe cerul tău de
suflet și țară, să ai o mumă și
un pământ ce sădese în tine
nesfârșit iarba dorului...

Continuare în pagina 6

Gânduri nerostite...

„Noi, de fapt, venim
de demult și suntem vechi,
atât de vechi încât, nu o dată,
nici măcar nu ne mai putem
identifica rădăcinile...

Continuare în pagina 9

Grigore Alexandrescu

Greu de spus în ce împre-
jurări îl va fi cunoscut
tânărul Grigore Alexan-
drescu pe viitorul domnitor
al Țării Românești...

Continuare în pagina 5

Text despre existența lui Don Quijote, iarăși

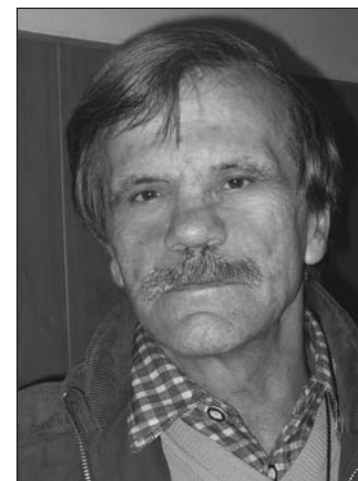
Ion Iancu Vale

În mod sigur, despre Mi-
guel de Cervantes nu s-ar fi
știut nimic, în vecii vecilor,
dacă n-ar fi existat Don Qui-
jote. Probabil, unii vor afirma
că nu este adevărat, că dim-
potrivă, despre Don Quijote
nu s-ar fi auzit niciodată ceva
dacă nu ar fi existat Cervan-
tes. Dar fiecare este liber să
creadă ce vrea și până la
urmă, acest aspect nu este
prea semnificativ. Căci Don
Quijote a existat. El însă nu a

fost un cavaler spaniol din lo-
calitatea La Mancha, nu a
trăit în Evul Mediu și nu a
avut o culoare anumită a pie-
lii. El a fost (de fapt este) de
peste Tot. Fiind deopotrivă
alb, galben sau negru, tră-
iește de la facerea omului, și
va trăi până la dispariția
acestei ființe superioare.

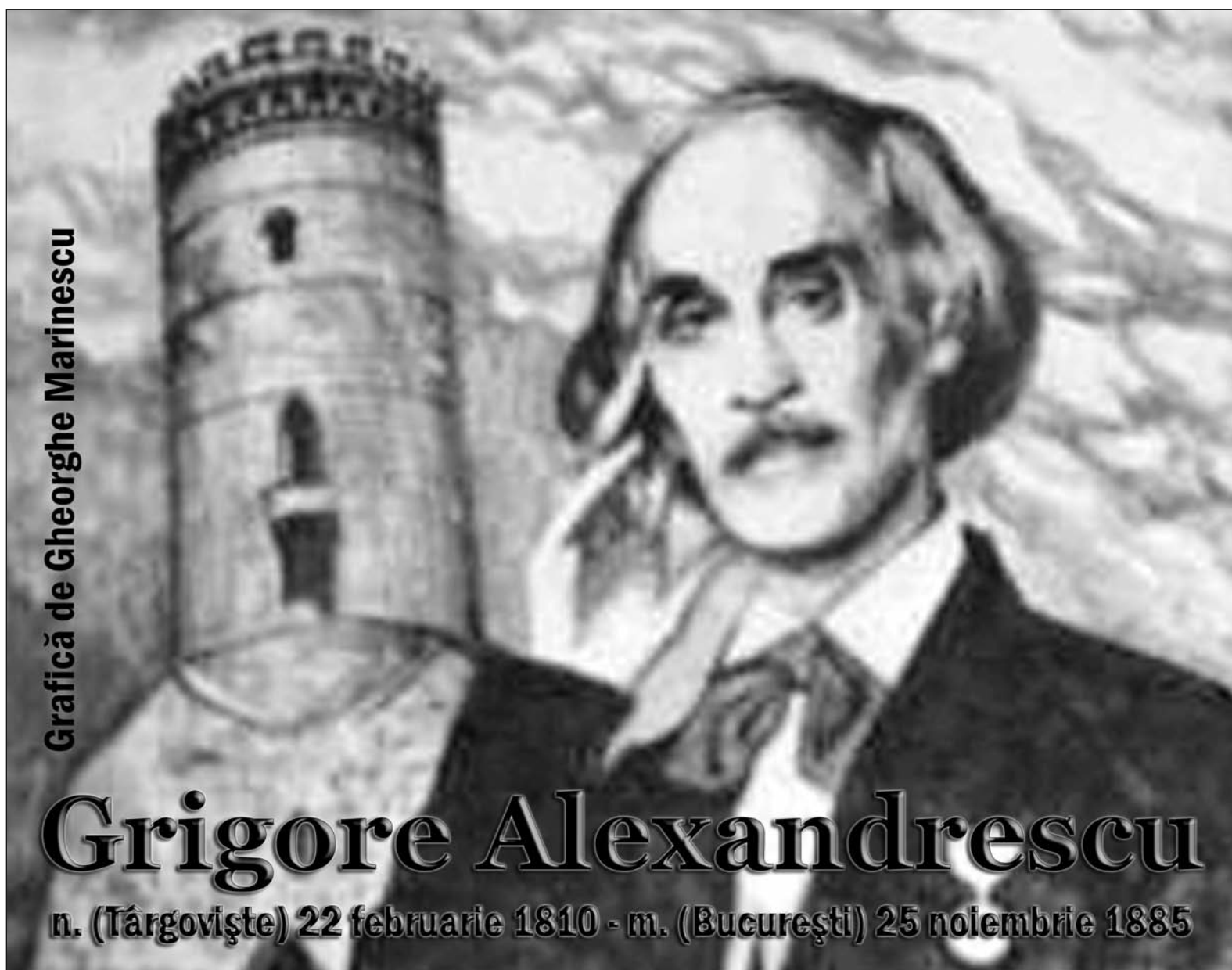
Existența lui Don Quijote
o dovedește însăși prezența
morilor de vânt, de-a lungul
și de-a latul mapamondului,
care tocmai pentru a-i da un

țel în viață acestui cavaler
au fost inventate. Mai mult,
Don Quijote era un individ
foarte realist, atât de realist
încât atunci când îl mânca
pielea, el își scărpină ar-
mura. Dar și acesta este un
detaliu minor și fără rele-
vanță. Important este faptul
că în afara unui adjectiv
(donquijote-ismul) el a dăruit
oamenilor carate și repere
noi pentru speranță, fă-
cându-i pe mulți să uite cât
de strâmbă și de absurdă

este viața și să mai moară și
cu zâmbetul pe buze.

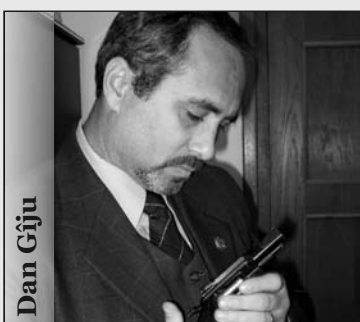
Așa că, să nu vă îndoiiți
nici o clipă. Don Quijote a
existat. Astfel, mai mult sau
mai puțin, fiecare dintre noi
este un Don Quijote, adică o
iremediabilă Tristă Figură.

Grafică de Gheorghe Marinescu

Grigore Alexandrescu

n. (Târgoviște) 22 februarie 1810 - m. (București) 25 noiembrie 1885

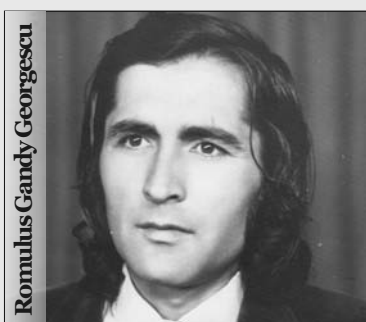

Poetul lunii februarie: Dan Gîju

Dacă ar putea...

...Dacă ar putea, o, dacă ar putea, /ei, vaga-
bonzii, saltimbancii cu nume, mereu, de-
mprumut, /l-ar mânca fript pe Eminescu!
L-ar morfoli scrâșnit, printre dinți...

Continuare în pagina 12

Golgota poemelor II neoDoină

I - ȚARĂ-MEA - (O, Pater-Master!),
PATRIA MEA - (O, Master-Pater!),
Doamne, Te-au adus, mi Te-au adus:
Dușmanii de jos și de sus, de la est și apus:
TOATĂ doară-n: foc-pârjol, urgii și jele...

Continuare în pagina 10

În acest număr au semnat...

Cezarina Adamescu	pag. 21	Dan Gîju	12
George Anca	8	Dimitrie Grama	17
Mihai Antonescu	6	Lucian Gruia	22
Elena Câmpan	19	Constantin Matache	19
Mihai Cimpoi	10	Monica Mureșan	14
Lucian Constantin	2	Gheorghe Palel	13
Lucian Constantin	22	Emil Perșa	6
Tudor Cristea	7	Florentin Popescu	9
Radu Mihai Crișan	3	Vavila Popovici	18
Octavian Curpaș	16	Napoleon Săvescu	24
Claudiu Duică	23	Mircea Horia Simionescu	4
Kostaq Duka	14	Nicolae Dorel Trifu	15
Romulus Gandy Georgescu	10	Florea Turiac	9
Ștefan Ion Ghilimescu	5	Ion Iancu Vale	1

La Biblioteca Metropolitană București

Lansare de carte

Lucian Constantin

Joi, 25 februarie 2010, la Biblioteca Metropolitană, fostă „Mihail Sadoveanu”, din București, a avut loc, în prezența unui numeros auditoriu literat, o inedită lansare de carte.

Este vorba de antologia de poezie și proză scurtă „Boema 33”, lucrare ce cuprinde creațiile unor scriitori bucureșteni și din țară, care în fiecare joi din săptămână se întâlnesc pentru a-și împărtăși realizările și aspirațiile literar artistice.

Evenimentul a fost monitorizat de către cunoscutul scrii-

tor și critic literar Mihai Antonescu.

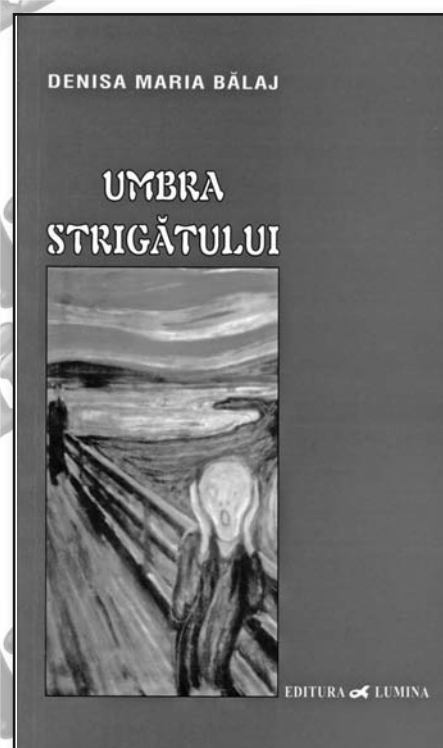
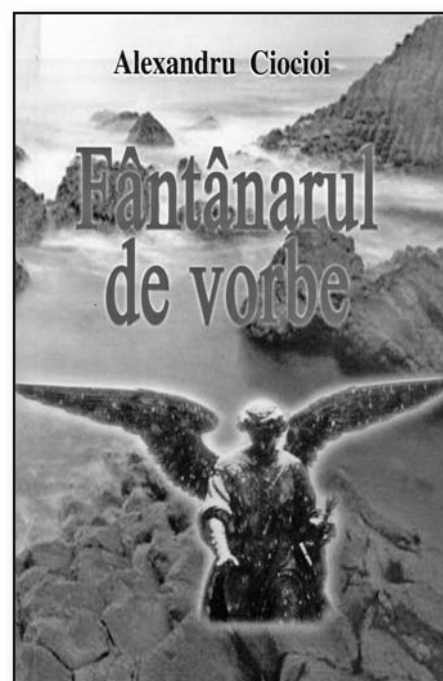
Au discutat pe marginea amintitei producții literare unii dintre cei mai importanți oameni de litere ai momentului: Florentin Popescu, Florin Costinescu și Nicolae Dragoș.

Atmosfera plăcută, antrenantă și amicală a câștigat un surplus de atracție prin intervenția inspirată a actriței Michaela Ghițulescu, care a recitat din poeziile autorilor.

Mai multe amănunte despre carte puteți găsi în pagina 22 a revistei.

Din biblioteca revistei „Climate literare”

Adresa redacției principale: Aleea Arcașilor, bl. 36, sc. B, ap. 23, Târgoviște, România
Telefoane:
0722 702 578, 0741 732 122
E-mail: ioniancuvale@yahoo.com

Colegiul director: Grigore Grigore, Claudiu Duică, Florea Turiac, Gheorghe Palel

Redacții asociate - România: Bacău, Bistrița, Brașov,, Cluj-Napoca, București, Deva, Focșani, Turnu Severin, Hunedoara, Mangalia, Olănești, Oradea, Ploiești); - Alte țări: Canada, Danemarca, Elveția, Franța, Gibraltar, Italia, Republica Moldova, Serbia, S.U.A., Ucraina. ■ Fotoreporter: Tiberiu Rusescu

Sponsor: Claudiu Duică

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatarilor

Tehnoredactare: **DEVSOFT** 0730 863 602 ■ devsoft.ro@gmail.com • Culegere text: Reta Sofronie • Corectură: Manuela-Elena Dragoș
Revistă editată de Societatea cultural istorică „ARM” Târgoviște ■ ISSN 1843-035X

Testamentul politic al lui Mihai Eminescu (5)

Radu Mihai CRIȘAN

EMINESCU INTERZIS - GÂNDIREA POLITICĂ -

critterion
■ publishing ■

Radu Mihai Crișan

Stimați ascultători,
Desigur, nu e o bucurie, dar nici un secret pentru nimeni, că timpul pe care ni-l putem permite a-l petrece hoinărind prin librării este din ce în ce mai puțin.

Așa se face că, atunci când reușim să ne vedem ajunși printre rafturile cu cărți, primele, și poate singurele, care ne stârnesc curiozitatea sunt cele cu titluri incitante și co-perete viu colorate.

O astfel de prezență editorială este și «Testamentul politic al lui Mihai Eminescu», lucrare apărută în această primăvară la editura bucureșteană Cartea Universitară.

Îmi place să sper că dumneavoastră, trăind ca și mine într-o țară în care încă din primele clase de școală ni s-a vorbit mereu despre Eminescu doar ca despre un mare poet, nu mă veți judeca prea aspru dacă vă mărturisesc șocul sufletesc pe care mi l-a provocat vederea acestei cărți: Adică cum? Eminescu să se fi ocupat și de politică? Și încă nu oricum, ci chiar pe tărâmul elaborărilor doctrinare? Poate fi cu putință așa ceva? Și, dac-o fi, atunci de ce nici unul din dascălii mei nu mi-a pomenit niciodată nimic despre asta?

Intrigată, am pus mâna pe telefon și, după ce-am luat

de la Informații numărul, am sunat la Cartea Universitară, rugându-i să-mi înlesnească un dialog cu autorul, domnul doctor în economie Radu Mihai Crișan, prezent astăzi, alături de mine, în studio.

Domnule Crișan, ați auzit tot ceea ce am spus și, cu siguranță, intuiți rugămintea mea... Aveți cuvântul.

Mai întâi, vă mulțumesc pentru invitație și vă mărturisesc că emoția îmi gâtuie glasul.

În foarte puține cuvinte spus, consider că lucrarea Testamentul politic al lui Mihai Eminescu:

- este mesajul militant eminescian, alcătuit din înseși cuvintele lui Mihai Eminescu, așa cum le-a încredințat el eternității, prin scrisul său jurnalistic;

- constituie, deopotrivă, atât o analiză lucidă a vieții politice din România, cât și o mărturisire de credință făcută de Mihai Eminescu neamului său;

- dezvăluie, fără menajamente, bolile politice și economice care macină organismul țării și formulează direcții de acțiune realiste, menite să-l însănătoșească.

Rugându-vă să judecați dumneavoastră, permiteți-mi să citez, la întâmplare, o singură frază:

„E clar că un stat care

„Înmulțirea claselor consumatoare și scăderea claselor productive, iată răul organic, în contra căruia o organizare bună trebuie să găsească remedii.“

cheltuiește pentru pretinse necesități politice mai mult decât poate suporta producția poporului va ajunge, pas cu pas, la sărăcie, pospăită cu vorbe, dar din ce în ce mai simțitoare prin trebuințele miilor de indivizi pe care un sistem fals i-a ridicat, prefăcându-i în exploatare ai averii publice”, precum și că, „sărăcia e un izvor de rele fizice și morale, care, la rândul lor, sunt cauze ale decadenței economice”.

I. Domnule Crișan, vă mărturisesc că, personal, despre Eminescu știam că a scris poezii și nuvele. Chiar de pe băncile școlii mi s-a înțipărit permanent expresia POETUL Mihai Eminescu. Atunci, de unde și până unde îl scoateți dumneavoastră autor de testament politic?

Stimată doamnă Airinei, găsesc nedumerirea dumneavoastră ca deplin justificată.

La rândul meu, până cu câțiva ani în urmă, nutream, victimă a unei propagande pe cât de abile, pe atât de interesate în falsificarea adevărului, aceeași convingere. Și ca noi, atâția și atâția alți oameni.

Spre norocul meu însă, începând din 1998, pe măsură ce înaintam în cercetarea de doctorat, deslușeam, încet-încet, un cu totul alt Eminescu. Așa se face că după contactul avut cu publicistica eminesciană, sunt ferm convins (și argumentat convins) că personalitatea creatoare a lui Mihai Eminescu înseamnă, cu nimic mai prejos decât poetul: un economist profund și un sociolog de finețe, în simbioză deplină cu un geniu profetic și cu un român autentic.

Și cum firește, sociologicul și economicul, în interdependența lor, determină politicul, iar acesta, la rândul său, le modelează pe amundouă, este de la sine înțeles că orice investigație a unei realități naționale e, prin însăși natura obiectului său, obligată să le integreze organic pe toate trei. Așa a ajuns Eminescu gânditor politic. Și-n treacăt fie spus, tot așa a ajuns și economistul căruia îi vorbiți acum să se «vac-
neze», dacă acceptați expresia neacademică, în sociologie și în politică.

II. Ați folosit o expresie care mă intrigă: «propagandă abilă și interesată în ascunderea adevărului despre Eminescu». Cine și de ce considerați că ar avea interes să blocheze accesul publicului la scrierile, fie ele chiar politice, ale lui Mihai Eminescu?

Vă numărați, cumva, printre adepții teoriei omniprezentei conspirații mondiale împotriva poporului român?

Doamna Airinei, mai întâi, îngăduiți-mi să fac o precizare legată de expresia pe care mi-o atribuiți:

Am spus, propagandă «interesată în falsificarea», iar nicidecum doar în simpla ascundere a adevărului. Ceea ce este și mai grav!

Explic. Și îmbin totodată explicația cu răspunsul la cele două întrebări propriuzise:

Îmi place să cred că nu sufăr nici de mania persecuției, și că nici nu văd pretutindeni doar complotiști și comploturi. Iar cuvintele dumneavoastră îmi dau sentimentul că sunteți o persoană echilibrată, care gândește cu propriu-i cap și are mult bun simț.

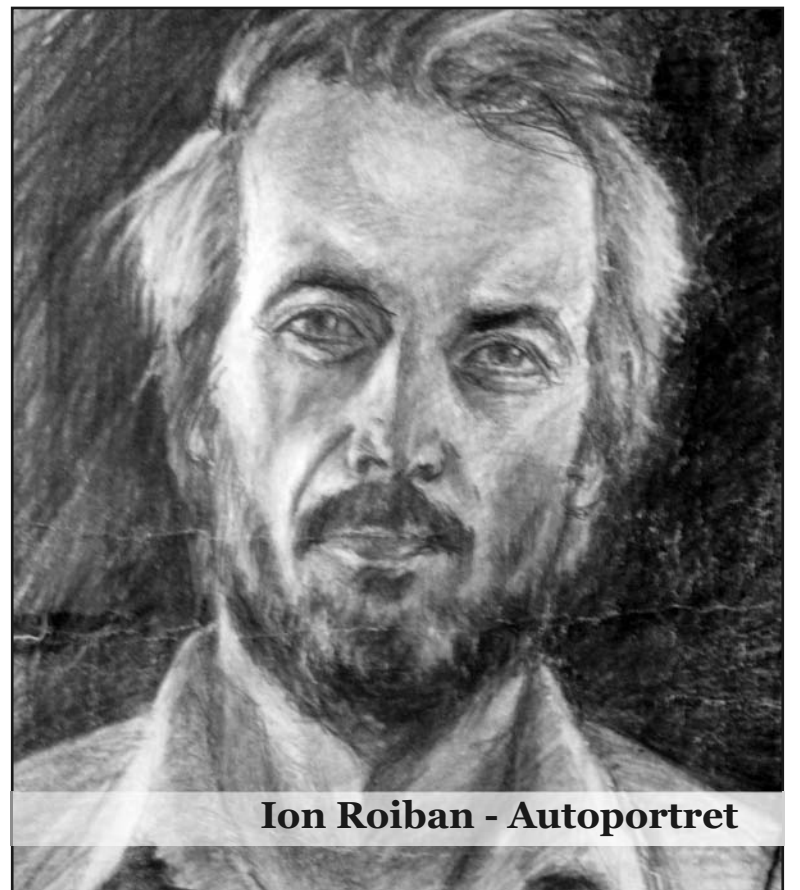
Deschizând o lucrare de strategie a războiului, fie

contemporană nouă, fie chiar scrisă în antichitate (cum ar fi bunăoară cea a lui Sun Tzu), vedem statuată ca esențială pentru dobândirea victoriei, identificarea și anihilarea centrului de greutate, mai ales moral-psihologic, al adversarului.

Ei bine, mai ales când e vorba de neamuri, acest centru este alcătuit, cu precădere, din valorile-simbol ale culturii naționale, alături de tradiții și de credința religioasă.

Prin urmare, împotriva acestor elemente, agresorul duce, permanent, o luptă pe cât de perfidă, pe-atât de necruțătoare. Iar agresiunea, se înțelege de la sine, nu trebuie să fie neapărat nici declarată și nici armată, ba chiar e mai eficientă cu cât victimele ei o conștientizează mai puțin... Deh...altfel le-ar putea încolți în minte dorința să se apere... altfel agresorul ar putea suferi pierderi grele...

Și-așa stând lucrurile, când atât de frecvent, emisiuni televizate, producții radiofonice, filme, articole de ziar, sau chiar persoane publice, se întrec în a împroșca cu noroi tot ceea ce este specific românesc, de ce n-am fi îndreptățiți, noi românii, să ne-ntrebăm dacă nu cumva agresiunea împotriva neamului nostru este în plină desfășurare?

Ion Roiban - Autoportret

**Mircea Horia
Simionescu**

Astăzi, reconsiderând înfățișarea lucrurilor și înclinându-mă în fața cerințelor riguroase ale naturii, am căzut, pare-se, în ex-Ircma cealaltă: nu mă pot înșela nici măcar o clipă. «Duișia și visul din unele seri - îmi zic - nu urmăresc decât să-mi sporească numărul membrilor familiei! Să fiu neînduplecat!» Compor-Inrea mea este, în consecință, aceea a unui fluture față de femela sa.

I)ar unde este dragostea adevărată, întreagă, veșnică? Uneori, •.<• pare că o întreved. Fluturile din mine, scamă rafinată, ar cunoaște această dragoste dacă fluturaresă lui ar fi fluturoaică adevă-i.ilă și, în plus, ar avea oarecare mobilitate sufletească, ar frecventa teatrul, ar asculta pe Purceii, ar citi pe Giambattista Vico și ar ști să pronunțe corect englezește." (Aforismul 32, c. IV)

„În fiecare primăvară scriu despre teii înfloriți. În schimb, începutul toamnei mă îndeamnă să plâng, în fiecare an, frunzele care se ofilesc. După fiecare prânz gândesc ca un sătul. I.ipsa de lângă soție mă metamorfozează într-un curtezan foios. Cu un deceniu în urmă, sângele tânăr îmi îndrepta pașii spre baricade, astăzi caut patul moale și cafeaua cu lapte cu caimac. Simțurile curate și bărbătești găsesc delicii în simpla icspirare a aerului, în răsturnarea pe gât a unui pahar cu vin. Dar mâine, aceste savori își vor fi trecut de mult evidența. În nările necredincioase, atunci se vor simți parfumurile raiului și voi lua calea bisericii, unde, neîndoios, voi declara că regăsesc pe Domnul pe care-1 pierdusem pe când îl înjuram. Și, obosit, lumea îmi va părea zgomotoasă. Voi striga: «Prea multă strică-i iune! Tinerii își fac de cap! Unde sunt bravii care au purtat războiul?» Noptile îmi vor fi vizitate de vise apocaliptice urmă-rind pedepsirea omenirii pentru că a călcat în picioare căsătoria și sărbătorile. Voi posti. Celor care s-au

arătat îngrijorați de abuzul meu de medicamente în tinerețe, le voi da satisfacție, renunțând cu convingere până și la ceaiul de tei.

De la începutul zilelor mele până la mormânt, voi lega fără să știu, printr-o fatalitate, aceleași inele ale unui lanț perfect și voi gândi cu fiecare pas, cu fiecare vârstă, acele lucruri care se cuvin să fie gândite la fiecare pas, la fiecare vârstă, în limite de mult statornicite de fiul primei maimuțe cugetătoare. Așadar, de ce să nu elogiez în cele mai frumoase cântece trecerea mea prin ciclurile prin care sunt aduși să călătorească oamenii, culturile, unele evenimente istorice?

Dacă însă, dimpotrivă, voi întreprinde voiajuri la vârstă înaintată, mă voi grăbi să întorc cuvinte tari unui imperinent, voi escalada baricade fără să gâfâie cei șaptezeci de ani de atunci -să se cerceteze ficatul, vezica biliară, rinichii, plămânul, să se caute piatra, acul sau otrava care m-au abătut de la orbita răsucită a inelului, pe calea neașteptată a consecvenței, a neschim-bării!" (Aforismul 324, c. XVI)

ALECU De la ALEXANDRU (vezi numele). Potolit și cumsecade, ca untdelemnul, ALECU P. Avocat de talent, gospodar mândru de poziția lui în societate. Își îngrijește cu devotament grădina din vecinătatea Bărăției, merii lui dau fructe mari și aromate. Pentru că are trei copii la liceu, Alecu P. este președinte al comitetului de părinți. Portretul lui, așezat în holul cancelariei, poartă mustați albe de notar, lucrate în cretă de cei dintr-a șaptea. ALECU LITERATU Dulcele cetățean al Bucureștilor de ieri, om politic, maestrul oamenilor politici care au înconjurat fracul lui Brătianu și Vaida-Voevod în marile împrejurări ale neamului. (Din literatura gazetelor, pare să spună Luchian, cu abilitate și puțin curaj, poți face afaceri frumoșele, încercând J marea lovitură așa cum ai trece dintr-un balconaș de deasupra j pra curții cu păsări într-un balcon larg, cu deschidere spre ! Mediterana. De bună seamă că îndemânarea nu e ultima trambulină a evoluției!)

ALECTO Fizionomie de lacăt mare, așezat pe o ușă de magazie.

ALEFTINA Femeinitatea ei bolnăvicioasă... O Aleftină revine aproape întotdeauna

în portretele lui Modigliani.

ALESIO Deschis ca o plajă înșorită, aspru asemenea stâncilor pe care se târâsc vegetații perfide și raci purtători de regrete. Curat, lucitor, echilibrat, bărbătesc, distins - veritabilă emblemă de ev mediu.

ALEX Cărarea din mijlocul capului atârână ca o ață nevăzută ca să-i țină ridicat nasul. Tipul masculului imberb.

ALEXANDRU Neutral, însă expresiv și vibrant: Alexandru cel Mare, Alexandru al Serbiei, Alexandru Odobescu. Bărbații cu acest nume aspiră către titluri și situații sociale remarcabile. Kogălniceanu, Maiorescu, Hasdeu, Titulescu, Tagore se numeau Alexandru. ALEXANDRINA se botează, în genere, copiii <le preot, preoții, fiii și fiicele lor, din lipsă de alt nume mai colorat sau tocmai de aceea. SANDU Mic, prost, ipocrit, Sandu I'. Își mănâncă unghiile, doarme mult și e om de-o desăvârșită corectitudine. Mai are cinci ani de pușcărie și va redeveni om ca toți oamenii, cu insomnii și nevastă. SANDA Se poate chema oricare fată drăguță, inteligentă, destinată răsfățului. ANDI Ori impertinent, ori extrem de plăcut. Întotdeauna ingenios. DR1NA lîrună, băiețoasă, purtând culoarea roșu. D1DINA Rotundă, prăfuită, brună și ea, dar cu trăsături cuminți, feminine. A se obser- , va că toate purtătoarele acestui nume au o fizionomie care inspiră descompunerea, evocă putregaiurile fine, mucgaiurile cu reacții olfactive excitante. Univers vecin: periferia, bucătăria, frizeria, Dia (vezi numele).

ALF Consumator de orez, făinuri, sosuri și idei albe: un bărbat .ilbicios cu regim de lăuză.

ALFONS Regesc și fonf. „Dacă pruncul pe care-1 aștepti va ieși lot atât de antipatic pe cât ai onoarea de-a fi dumneata, n-ai decât să-1 înăbuși pe viață în celofanul numelui Alfons." ALPHONSE Închipuiți-vă că unui individ pe care-1 cunoașteți i-ar crește într-o bună zi în spate o cochilie de melc... închipuiți-vă ce nenorocită ar fi ziua în care, simțindu-vă în spate sporind îndatoririle și calcifiindu-se, ați fi salutat de un cunoscut: „Am onoarea, domnule Alphonse!"

ALGA I. Dacă nu cumva fac o confuzie asemuind-o cu

vreo pasăre sau rocă, Alga e un exemplar de un verde intens, mlădios, dezvoltându-se în mediu lichid. Într-o asemenea lume, în care comunicarea cu celelalte fapături ale universului se realizează prin epidermă, prin atingeri mai mult sau mai puțin intense, Alga este eminamente o senzitivă cu înfiorare generalizată, cu vitalitate difuză. 11. Alga, cumnata lui Onofrei, suferă de alergie.

ALGERIA Violent exotică, Algeria Panait, arhitect (str. Arienoaiei nr. 2), e o femeie lineară, fără goluri în construcție. Sistemul de relație funcționează precis, ca macaraua de transportat ciment. Trimisă de întreprindere pe șantierul de la Hunedoara, se lasă cucerită de un actor din localitate și se culcă cu el a doua zi după sosire. Câștigătoare la loterie, își cumpără motocicletă și aleargă nebunește pe Kiseleff. Interese nemărturisite o alătură unui regizor zaharisit. Căsătoria lor, nu prea liniștită, durează mulți ani. Algeria este amanta tuturor prietenilor regizorului. Astfel, devine cunoscută, primește comenzi pentru proiecte importante etc.

La mai puțin de două săptămâni de la încheierea căsătoriei, Direcția generală a proiectării descoperă în ea un talent remarcabil, o imaginație îndrăzneată, o inovatoare.

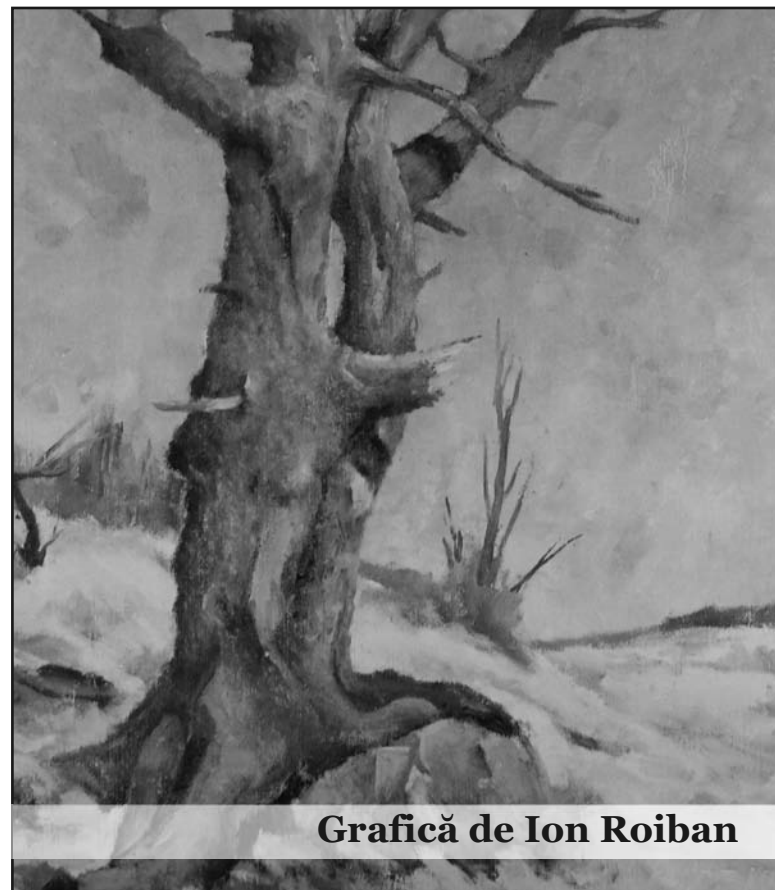
ALICE Sunt derutat. O albastră amintire îmi readuce în preajmă tipul Alicei - cea planturoasă, senzuală, concentrată numai către iubirile ei. Soție de inginer, adică femeie spirituală care a cedat cândva, fascinată, formule-

lor scrise mărunt, și respiră noapte de noapte același aer cu un om care controlează cuptoare Mganheim, manometre de înaltă presiune, turnuri metalice nituite, construcții de canale, metrouri și rachete; în crizele de melancolie se culcă, arzândă și mângâioasă, cu oricare ofițeraș care își mai aduce aminte patru versuri din Le lac al lui I, ai nartine.

O altă Alice, subțire, avea tenul întins, palid, mâna nervoasă, piciorul de copil. Mersul era o zvâcnire de dansatoare mult timp nejuată. Buzele subțiri trădau o voluptuoasă negrăit de ascunsă, de tip cerebral, o deliberată. Femeie din cele pe care ni le-a prezentat nu de mult prietenul nostru, domnul Van Eyck.

AII DA Ah, filmele cu Alida Valii, încântătorul inger al adolescenței! Din colțul întunecat al sălii cinematografului gustam, cu delicii amare și spaime divine, plăcerea de a o vedea zburdând, cântând, certându-se, sărutându-se, mereu altfel, de treizeci de ori. Legam de evoluția ei suferințele pe care nu le cunoșteam încă și plângeam, așa cum tinerii secolului trecut plângeau pe paginile lui Werther. Alida era o familiară, ca și fata plutonierului de la etajul 8, intrase în conversațiile noastre <le cuceritori. îi atingeam rochia. O salutam. O jigneam, o tuli liam, o necăjeam. În mulțime îi simțeam distinct respirația (numai ea putea avea o respirație atât de parfumată).

Va urma

Grafică de Ion Roiban

„Ludovic al XIV-lea
discuta despre poezie
cu Boileau, Moliere și
Racine“ - Stendhal

Ștefan Ion Ghilimescu

Greu de spus în ce împrejurări îl va fi cunoscut tânărul Grigore Alexandrescu pe viitorul domnitor al Țării Românești, cel care la sfârșitul anului 1842 întrunea aproape în unanimitate sufragiile Adunării Obștești Extraordinare convocată, potrivit dispozițiilor Regulamentului Organic, pentru alegerea domnitorului. În orice caz, din câte se știe astăzi, el nu a ajuns la București mai devreme de toamna anului 1830. La această dată funcționa aici deja școala franceză a lui Vaillant (unde adolescentul – îl numesc astfel fiindcă sunt și alegații potrivit cărora s-ar fi născut în 1815! – venit de la Târgoviște va face o figură frumoasă, impresionând printr-un pronunțament ireproșabil al stihurilor franțuzești!), și se pare era extrem de activă Societatea literală românească (1827!) adăpostită în casele lui Dinicu Golescu de la șosea, conclav tineresc de la ale cărei reuniuni nu lipseau, printre alții, cei doi frați, Gheorghe Dimitrie Bibescu și Barbu Dimitrie Stirbei, amândoi viitori domni ai Țării Românești, ultimul autorul în fapt al uneia dintre variantele textului acelei prime tentative de lege constituțională la noi, adoptată în 1830-1831. Frații Bibescii erau absolvenți de temeinice studii juridice, cu doctorate (!) de stat obținute la Paris. În casa de pe Podul Mogoșoaiei a lui Dinicu Golescu unde Gr. Alexandrescu a pătruns datorită prieteniei cu Heliade Rădulescu și Ion Ghica, tânărul oacheș se va fi lăsat cucerit de tiradele retorice și variile cunoștințe despre arte ale „negurosului” fiu de boier oltean ai cărui strămoși împrumutaseră cognomenul de Bibescu de la un toponim local parcă predestinat să devină celebru. În Amintiri din trecut, Craiova, 1896, Barbu Locusteanu îl considera fără rezerve pe fostul domnitor Gheorghe Dimitrie Bibescu „un literat cu desăvășire”! Cu siguranță, că titratului domnitor Gheorghe Dimitrie Bibescu nu aveau cum să-i fie străine, la urcarea pe tron, activitatea literară și talentul lui Gr. Alexandrescu. Poetul se afirmase deopotrivă ca fabulist (era cunoscută de acum și notorie cearta cu Heliade!), autor

Gr. Alexandrescu, primul poet de curte român modern?

(două secole de la naștere)

de elegii, meditații și epistole (un gen literar – nu singurul! – perfecționat de el în literatura noastră). În 1842, îi apăruse la Iași, sub îngrijirea lui Alexandru Donici și Mihail Kogălniceanu, o ediție completă de poezii, cuprinzând aproape absolut tot ce compusese și publicase, de la Eliezer și Naftali (1832), Poezii (1838) – volum îngrijit de Zaharia Carcalechi –, și până la meditațiile scrise cu prilejul călătoriei în Oltenia alături de Ion Ghica și Iancu Oteteleșanu. Anul 1840, cea mai contondentă reacție literară a lui Gr. Alexandrescu vizavi de frământările politice ale momentului („A lumii temelie se mișcă, se clătește, / Vechile-i instituții se șterg, s-au ruginit; / Un duh fierbe în lume, și omul ce gândește / Aleargă către tine, căci vremea a sosit!”), cu siguranță nu va fi rămas total fără ecou pentru ambițiosul domnitor unionist care îl succeda pe Alexandru al II-lea Ghica, considerat în mare parte vinovat de starea tensionată din țară. Nu se știe astăzi cu certitudine dacă Gr. Alexandrescu a cerut sau nu o slujbă la palat. Cert e doar că în 3 august 1843 Gheorghe Dimitrie Bibescu îl numea, în cadrul cancelariei domnești, șef la masa a doua a jelibilor alături de Dimitrie Bolintineanu, ridicându-l totodată la gradul de locotenent. De situația sa și noua însărcinare oficială, îi scria poetul peste câteva luni lui Ion Ghica, „nu am drept a mă plânge”! Ajuns sau nu în anturajul noului domnitor grație recunoașterii meritelor sale, Gr. Alexandrescu a știut, desigur, urmându-și propriile convingeri ori crez de viață, să se facă util la înalta curte.

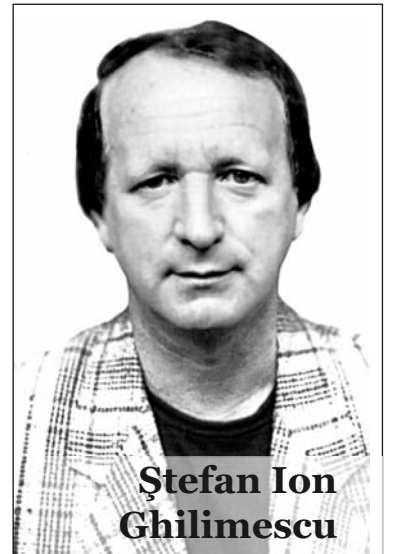
La sfârșitul verii anului 1844, Gheorghe D. Bibescu vizita, însoțit de poetul care copilărise aici, fosta capitală a Țării Românești, interesându-se îndeaproape de starea vestigiilor istorice. La Dealu, la Viforâta și la Curtea Domnească din Târgoviște, Bibescu nu s-a arătat prea încântat de starea întreținerii monumentelor. În urma discuțiilor cu poetul care cunoștea ca nimeni altul trecutul locurilor și avea în spate, în plus, exeperiența călătoriei făcută doar cu doi ani

mai înainte la mănăstirile din Oltenia, Gheorghe D. Bibescu va elabora fără întârziere planul restaurării monumentelor din toată Țara Românească, demers ce va fi demarat cu toată responsabilitatea și spre lauda sa în anul 1845. Revederea locurilor în preajma cărora a copilărit, îi inspiră lui Gr. Alexandrescu poezia care va deschide volumul *Suvenire* și impresii, volum dedicat ca și poezia *Trecutul*. La Mănăstirea Dealului despre care este voba „măriei sale prințului nostru” (Gheorghe Bibescu, n.n.). Nedată, poezia este totuși ușor de încadrat în creația bardului de la a cărui naștere se împlinse în februarie acest an 200 de ani, întrucât o notație făcută de autor pe manuscrisul poeziei și semnalată de I. Fischer, îngrijitorul ediției critice a Operelor scriitorului realizată în 1957, trimite îndubitabil la anul călătoriei domnitorului la Târgoviște: „Pe când scriam aceste versuri, reînnoirea monumentelor nu începuse încă”. Închinată slavei locașului unde-și au odihna eroii neamului, prezidați în eternitate de capul ilustrisim al lui Mihai Viteazul, *Trecutul*. La Mănăstirea Dealului, dincolo de spiritul literar al lui Volney cu care a fost asociată corect, reține iubirea sinceră a scriitorului pentru „cetatea ce-a domnit” și unde, în copilărie, „fiu al ăstor ruine”, „iubeam să mă opresc”. Finalul poeziei, mai puțin discutat de exegeții lui Alexandrescu, datorită aerului de grandoare mistică ușor încifrat, este, în esență, o urare de izbândă a planurilor făcute de „noua cârmă” având ca martor gloria mărețului monument.

Fără a se considera vreo clipă un poet de curte („nici intriga, nici lingușirea nu s-a putut apropia vreodată de dânsul”), cum ține să precizeze Ion Ghica în Amintirile sale despre poet, scrise după moartea acestuia, Gr. Alexandrescu (care era francmason ca și Ion Voinescu II, vărul său) a luat parte în 1845, la Focșani, alături de suita domnească, la cununia și căstoria voievodului cu vara sa, Marișca Ghica, din neamul Văcăreștilor, fosta soție a lui Costache Gica, fratele domnitorului răsturnat,

Alexandru al II-lea Ghica. Gheorghe Dimitrie Bibescu fusese însurat cu Zoe Mavrocordat, devenită prin adopție Brâncoveanu și cu care a avut 7 copii, între ai căror urmași se numără celebrități precum Anna de Noailles, George Valentin Bibescu, Martha Bibescu sau frații Antoine și Emanuel Bibescu, prieteni cu Marcel Proust. Marișca avea și ea la rândul ei 4 copii cu banul Costache Ghica și a mai făcut încă doi cu Gheorghe Dimitrie Bibescu: Maria Bibescu, viitoare contesă de Odon Montesquiou și Elena Bibescu, viitoare baroneasă de Courval. Pentru a se însura cu Marișca, Gheorghe Dimitrie Bibescu a trebuit să și repudieze prima soție (acuzată că și-a pierdut mințile) și să nu recunoască paternitatea ultimului său copil cu ea, Alexandru Mavrocordat (Brâncoveanu), viitorul tată al fraților Antoine și Emanuel Bibescu, soțul celebrei pianiste Elena Epureanu Bibescu. La nuntă, Gr. Alexandrescu și mai vârstnicul său maestru, Iancu Văcărescu, autorul *Primăverii Amurului*, au scris fiecare câte o odă închinată frumoasei prințese care într-atâta îl fermecase pe domnitor. Intitulată *Înălțimii Sale Doamnei Marișii Bibescu*. Pentru 9 septembrie (cununia făcută de Sântă Mărie l-a avut ca naș pe domnitorul Moldovei, Mihai Sturza!), poezia, pe lângă faptul că laudă „dulcea înfățișare” și simțitoare inimă a miresei, calități de natură să răsplătească iubirea prințului și așteptările „osândiților de soartă” (printre care poetul nu se va sfiit să se prenumere!), dă expresie voinței unioniste a țării, făcând din consoarta prințului, cu toate licențele exagerărilor poeticești de care poetul era perfect conștient, a nădejdei stea plăcută!

În 1846, de ziua numelui domnitorului (în aprilie), Gr. Alexandrescu este înălțat la rangul de paharnic, conform Buletinului Oficial al Țării Românești, nr. 27, 1846, p. 108. (cf. Petre Gheorghe Bârlea, *Pe urmele lui Grigore Alexandrescu*, București, 1984), dregătorie care îl pune în situația de a fi și mai apropiat de domn. După doar două luni de la eveniment, poetul îl însoțea pe

Ștefan Ion
Ghilimescu

domnitor la vânătoare (unde se pare că avea oarece îndemânare!); conform aceluiași P. Ghe. Bârlea, op. cit., „a împușcat un urs « grozav » pe care l-a înjunghiat apoi « cu un cuțit vânătoresc »”. În vacanța domnească din același an, povestește Ion Ghica într-un fragment descoperit de I. Fischer între manuscrisele beifului (variantă foarte apropiată de cea din *Amintiri...*), încântată de verva poetului, doamna țării face propunerea soțului de a-l numi pe Alexandrescu „poet al curții”... „Odată, aflându-mă cu unchiu-meu la Câmpina, m-am dus să-l văd la Breaza (Alexandrescu plecase la Breaza cu Bibescu în vacanță, n.a.). Doamna Bibescu, aflând că eram în odaie la Alexandrescu, a trimis de m-a poftit la masă. Prânzul a fost vesel; Alexandrescu, bine dispus, a povestit o mulțime de istorioare țărănești, în care vestitul Carcalechi, ziaristul curții, juca rolul principal. Doamna, care-l asculta cu plăcere și râdea mult la acele povestiri, îi zice: « Să vii să mănânci în toate zilele cu noi ». Apoi, întorcându-se către vodă cu un ton poruncitor: « Numește-l poet al curții » (s.n.).

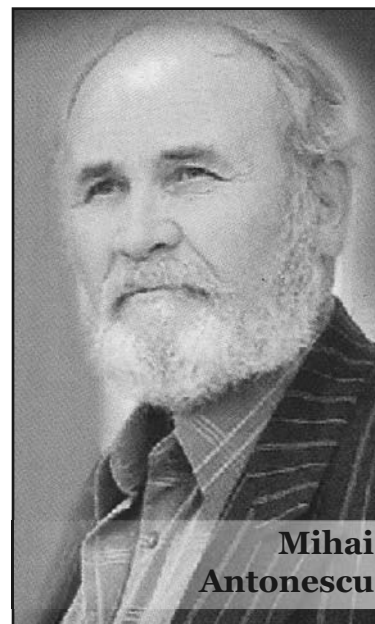
Alexandrescu, fără să aștepte care era să fie hotărârea domnească, răspunde: « Să mănânc, foarte bine, merge, dar să fiu poet de porunceală, văd că mărița ta n-ai citit o satiră ce am făcut acum vreo câțiva ani unui poet de curte de atunci, pe care îl povățuiam cu versurile: « Ia-ți nădragii de atlas / De-ți fă steagul la Parnas! » ». Apoi ce fac eu cu acele versuri, când voi îmbrăca nădragii de atlas? »

Suntem înainte de Revoluția de la 1848, să nu uităm, iar Gheorghe Dimitrie Bibescu este primul domnitor luminat, după lunga pe-

Continuare în pagina 17

de Mihai Antonescu

Tibiscus: cetate de inimi și limbă maternă

Mihai
Antonescu

Să plângi cu cântecul și să scrii cu ochii pe cerul tău de suflet și țară, să ai o mumă și un pământ ce sădesc în tine nesfârșit iarba dorului și-a limbii în care ți-ai murmurat întâiele rugăciuni, iată un crez mai presus de orice suferință, de însăși viața ta, dacă ăsta ar fi prețul la vămile timpului. Să nu uiți nimic din ce bunul Dumnezeu ți-a dat întru grije și înmulțire spre folosul alor tăi, iar inima-ți fier binte să o așterni pe limba română și pe istoria ei, ca ultim scut întru strașnică pasă și întreagă rămânere dincolo de vremelnicii, iată ce-i definește pe românii din Voivodina, de unde primim cu tot respectul și dragostea această publicație lunară, TIBISCUS, ce

apare la Uzdin prin grija unui scriitor de bună anvergură și adânc răsunet în largul patriei mumă, România, pre numele lui VASILE BARBU. Acest general de limbă și spirit, cu o pană aurită în locul săbiei și înconjurat de un stat major pe măsură: Paul P. Filip, Dănuț Drăghici, Elena Maria Barbu, Florian Copcea, Ionel Stoit, Iancu Murarescu, Mărioara Sârbu, Valerie Grosu, a ridicat cetate

iubirii la Uzdin, cu ziduri alcătuite din inimi române și nemuritoare versuri, întru prietenie și bună înțelegere cu lumea. Toate acestea, și mai mult decât atât, sunt reflectate pe larg în publicația TIBISCUS, tot o „foaie de minte, inimă și literatură” spunem noi, dar care își propune o largă introspecție și în alte planuri, cum ar fi socialul, atitudinea sau divertismentul.

Cu o apariție de peste două sute de numere până în prezent, TIBISCUS a intrat definitiv în conștiința cititorilor din Serbia și România deopotrivă, precum și în alte părți ale Europei, devenind un reper de expresie culturală și excelent liant între limbi și popoare, prin seriozitate și ritmicitatea continuității. Ave, Societății Literar - Artistice TIBISCUS din Uzdin, ave, scriitorului

VASILE BARBU, fratele întru lacrimă și bucurie al tuturor celor ce iubesc lumea, viața și scrisul!

POETUL, frumosul munte umblător prin anotimpurile lui, ascultând inima pietrei cum bate pe veacuri numărându-le încet, ori frunza legănând primeniirea secundelor în cercul eternului cosmic. FOSTUL, ramură înflorind împotriva furtunii, întru nevoia de mi-reasmă a rătăcelnicului suflet. Vai de lanțuri dacă-l țin pe poet, vai de ea, vecie, dacă încearcă să-l ascundă.

Așa-mi vine a gândi și spune, citind volumul de versuri al poetului Florian Copcea, „REAȚII ÎN LANȚ”, apărut la Editura PRIER în anul 2008. Volum selectiv, incluzând timpi de ardere și incontestabilă progresie din stirpea unor volume ante-

Mărturii pe arderea clipei

rioare, un fel de oglindă venețiană în care, privind, orice imagine să reflecte musai, trăsăturile și spiritul celui ce i-a dat strălucire. De la „Mușcătura câinelui de pază”, volum apărut la Editura LUMINA în anul 1993 unde un Florian Copcea contemplativ și atent la detaliile ce compun imaginea întregului atât în versul cu rimă cât și în cel fără, trecând prin „Risc, îmi iau revanșa”, Editura LUMINA - 1994 și „Pe viață și pe moarte”, Editura

LUMINA - 1995, în care abstractul pitit dincolo de capătul privirii stă să întâlnească viul, concretul palpită cotidian, poate numai din nevoia unei împăcări cu condiția uneori ingrată a poetului martor, ajungând la „Ultimul Abel” Editura LUMINA 1999, adevărată demonstrație de conștiință și valoare dând substanță și formă chiar zădărniceii, - lucru mai rar de întocmit în creația altor poeți - ca să ajungem în fine, la „Turnul” Editura

M.J.M. 2006, volum absolut extraordinar din toate considerentele, și despre care m-am pronunțat cu admirație și entuziasm cu ceva timp în urmă. Sigur, o antologie de autor precum „REAȚII ÎN LANȚ”, poetul ar fi putut alcătui și din alte volume, - opera lui numărând peste patruzeci, numai de poezie - însă aici, miza pare a fi una cu totul specială. Anume, a existenței ființei în timpul limită îngăduit surăsului și lacrimii, ce, OM se cheamă, a unei mărturii scrise pe arderea clipei, piedică vizibilă în calea neantului și a curgerii. Pentru asta, poetul pe sine cu sine se adună, venind înspire cititor încă odată și definitiv acum, spunându-ne că

"poezia este o viață în plus" pe care, dacă avem norocul să ne-o însușim așa cum trebuie, merită trăită pe înfrângeri și izbânzi, la cotele ei cele mai înalte. De acord.

Iar acum, când în mahlaua Teilor pășește desculță primăvara sprijinindu-se pe la colțuri de trupul zvelt al felinarelor încă neaprinse, îmi ard pe furie bucuria și clipele astea, recitând excelentul volum de versuri „REAȚII ÎN LANȚ” al unui important poet și prieten, Florian Copcea.

P.S: doar un singur citat am folosit din carte, intenționat, altfel ar fi trebuit să o retranscriu aici, pe toată. Căci, dacă din suferința mea nu pot să dau nimănui, din bucurie, oricând, cu plăcere.

Prințul Valahiei, Vlad al III-lea, voievodul

Emil Perșu

Vlad Țepeș urcă în Turnul Chindia
Să privească panorama cu cetăți și cu castele,
Se așează la masa războiului lângă
Căpitanii lui să le vorbească despre
Trecut, prezent și viitor,
La Mănăstirea Curtea de Argeș
Bate clopotul de aur al istoriei
Să se audă în cerul unui dor
Când vine noaptea în Țara Românească
Vine sub fereastra victoriei deschisă sub
Un arțar să-i lumineze viața un grup de stele

Prințul Valahiei are pe mantia albă
O cruce de argint
Să strălucească între două margarete și trei crini,
În zori urcă pe-un cal negru
Să galopeze pe drumul verde spre
Malul Dunării de jos
Coboară împreună cu oștenii lui
Pe iarba dimineții de vară
Să respire aerul divin ce
Plutește în oglinda timpului frumos,
Să-i întâlnească pe țărani ce-au plecat
Din sat să secere un
Lan de grâu în umbre și lumini.

A intrat mama în camera galbenă

Să mă privească când așezat pe
Scaunul singurătății citesc o carte despre
Vlad Țepeș și Mircea Cel Bătrân
Pe masa cărților se află o vază de cristal
Unde au înflorit trei trandafiri roșii și o orhidee,
Intru în balconul mare
Să privesc teii înfloriți pe strada Împăratului
Traian să scriu pentru strămoșii noștri o epopee,
A doua zi mă duc, măduc dincolo de
Zidul Roman
Să descopăr umbra lui Vlad Țepeș
Coborâtă din cetatea de scaun pe un stog de fân.

Vlad, voievodul ce i-a tras în țepă pe
Turci și pe marii boieri, trădători intră în
Transilvania să se întâlnească cu
Regele Matei Corvin într-un castel
Construit pe-un deal cu flori,
Intră amândoi în sala armelor
Să privească pe harta lumii trei țări Românești,
Lângă tronul imperial (regal) se află în
Vitrina gloriei o sabie de oțel,
Trei elefanți de porțelan și o carte cu povești,
Se așează la masa legendelor istorice lângă
Două regine
Să asculte o muzică religioasă cântată
De un trubadur român la orgă
Sfinților apostoli; Petru și Pavel în
Sărbători.

Eugen Barbu

Tezism și literatură (5)

De la oportunismul prompt, la încărcătura barocă

de Tudor Cristea

Pasajele de această factură, ce fac să băltească oarecum textul, creează, pe de altă parte, o atmosferă de mister confuz, ambiguizând chipul messerului, care pare când un șarlatan, când un desfrânat, când un trimis misterios al cuiva, la curtea unui principe levantin sfâșiat, cum singur se lamentază, de „câinii melancoliei”, filosofând cu cinism asupra naturii umane, asupra fățărniciei și jocului, ori înscenând, ca un regizor sumbru, genial și mizantropic, spectacole. Personajele sunt manevrate de autor în așa fel încât el să aibă posibilitatea de a descrie, de a enumera fără limite, de a epata. Astfel, suntem introduși prin Evanghelina, bătrâna mamă a Princepelui și conducătoarea din umbră a fiului ei și a țării, un fel de eminentă cenușie care va și supraviețui la sfârșit, în camera messerului, devenită un laborator de alchimist, în care pe podele și pe rafturi zac în dezordine obiectele magice, în vreme ce athanorul iradiază căldura sa coplesitoare: „Intrase fără să mai aștepte nicio încuviințare. Închisese iute ușa, ca niciun fir de aer să nu turbure focurile lui vrăjitoresci. Messerul nici n-o privise. Avea ochii ațintiți spre cuptorul lui în care piereau bușteni, aruncând falii de lumină pe pereții înnegriți. Un fluture mare, vanessa levana, cine știe cum rătăcit și înviat de căldură, zbura în cercurile rubinii căutând o ieșire. Ferestruica mică a chilie arăta numai un întuneric nefiresc ce stăpânea afară. În curțile din dos ale palatului se rupeau copacii de vânt. Tună și odaia neagră, mirosind a rânțed, se văzu dintr-odată parcă uriașă în acea beznă despuiață și neașteptată. Cranii și amulete, inele și sfere armilare, scaune joase și creuzete vegheau în jurul cuptorului spagiric care mesteca nepăsător lemnele. O oală grea cu plumb fierbea sub niște pirostrii. Messerul era parcă hipnotizat de flăcările uriașe ale focului. Acum nu mai cânta din gură. Ciupea numai coardele vechi și rostea ca

într-o incantație patru nume ale diavolului: Barron! Satan! Belial! Belzebuth!”. Acest stil devine cu adevărat memorabil în capitolul „Inițieri”, unde Princepele pleacă în căutarea messerului, alungat de la curte și pripășit în casele misteriosului (și absentului) baron Meitani. Într-un pasaj ce reia parcă arta descriptivă din unele nule ori din romanul „Groapa”, dar o aplică unui București fanariot, cu marginile lui manufactoriale și negustorești etalând un amestec pitoresc al imaginilor și mirosurilor, ca-n piața mizerabilă din Tanger descrisă de Alecsandri în „Călătorie în Africa”, Princepele, dormitând în caretă și începând să trăiască o stranie spaimă, se lasă condus și abandonat, aidoma profesorului Gavrilescu din „La Țigănci”, într-o misterioasă grădină plină de ecouri și umbre, spre a pătrunde printr-o „porta magică” încărcată de semne zodiacale și de inscripții nelămurite într-un tărâm fabulos și a străbate un spațiu ireal, al visului și al imaginației, care-l duce nu ca pe naratorul lui Mircea Cărtărescu din „Orbitor” (unde este imitat stilul din „Inițieri”) în Amsterdam, ci într-o casă pustie, stranie și tulburătoare, cu uși deasupra cărora sunt încastrate fraze în „persienește” sau în ebraică, indicând parcă un drum care-l poartă până în încăperea caldă, în fundul căreia cuptorul spagiric adăpostește un foc potolit, în vreme ce messerul doarme pe un pat jos, acoperit cu o blană de urs și adăpostit de un baldachin de mătase. Ținta principală (mai mult a autorului decât a personajului) nu este atât descoperirea fugarului, cât abandonul și răsfățul enumerativ și poezia difuz-învăluitoare izvorând din înșiruirea denumirilor, conceptelor, simbolurilor și sintagmelor rare: „Messerul dormea. Respira ușor ca un copil. Monarhul îi contempla chipul frumos și părul auriu căzut pe frunte. O ușoară nădușală îi inunda obrazul. Rostea cuvinte neînțelese în

somn. În jurul patului, pe jos, erau risipite pene de scris și călimări, jumătate golite, cenușare scurse, lupe, cuțite și o balanță mică. Mai încolo, pe rafturi, stăteau risipite talismane astrologice, talismane matematice și talismane sacrilege. Flori de granat, culese de mult, macerate de timp, umpleau încăperea de un miros de putrefacție vegetală insuportabil. Pe jos căzuseră zaruri, cristale de sare, pietre albe și negre tăiate cu un fierăstrău subtil, perle, corali, scoici, colane de scarabei mici, albaștri. Ridicând privirile Princepele tresări. Deasupra atârnavu fructe de ceară cu chipuri omenesti, ciudat de vii. Iar simți nevoia să fugă, dar se stăpâni. Îl încânta mulțimea obiectelor din jur peste care călca cu grijă: cilindri chinezești de metal, bastoane cu clopoței, și diadema thorah, arce metalice, piatra di pavone cu incrustații, amulete hinduse kavac, cum văzuse la Roma, plante presate culese de la India în noaptea Amabasya, talismanele celor 72 de stele malefice și cele ale stelelor benefice în număr de 36, sigiliuri de lemn de piersic, discuri circulare de jad, semnul demnității hieratice imperiale, canalul influențelor celeste ținut din jad galben, un yang phalic, tablete de jad roșu, ce simbolizau focul divin, evantalii malefice, trigrame, bucăți de corn, ierburi solstițiale, meteoriți și pietre: piatra Alektorius, Kelovita, piatra Rajana, Dracnita, Gamahezuri, alaun și ambră, toate cum le învățase cândva după Tratatul lui Zosima.

Nu le atinse. Înconjură odaia în vârful picioarelor ca să nu-l trezească pe messer și citi coloanele aurite. Se aflau aici: romanul Hymnerotomachia, atribuit lui Francesco Colona, Emblemata Amorum a lui Vaienius din Anvers, copii după Libri Fulgurales, Theatrum Chymicum, Crysopea lui Johanes Konradus Barchausen și a altor lucrări al cărora titlu nu-l mai citi, pentru că auzi în spate o ușoară mișcare.

Messerul se trezise. Râdea ușor cu dinții lui ca boabele de porumb de lapte. Avea iar expresia unui copil necorupt”. Un asemenea pasaj, în care enumerația se supune nu unui principiu al semnificației, ci unui muzical și fonetic, conduce subtil către ambiguitatea specifică literaturii fantastice din secvența aparentei convertiri a monarhului, care încheie capitolul.

PE A DOUA sa coordonată, romanul realizează un eseu asupra puterii dictatoriale, tiranice, spoliatoare. Bizarul messer, care pare a-l converti pe principe, joacă, de fapt, rolul unui ferment. Și poate nici atât, pentru că, în realitate, nu el este cel care impune regulile jocului. Pe de altă parte, ca și în alte texte, autorul transferă personajelor propriile sale idei și se servește de ele pentru a le impune. Messerul vine dintr-o lume civilizată și poartă pe buze disprețul acesteia față de Valahia și de condiția ei sau a celui care domnește aici. Se prezintă drept un trimis al cuiva (ceea ce e un clișeu din literatura barocă) și vrea să-i trezească princepelui fanariot setea și conștiința dominației, în ideea că „o putere care nu e dovedită față de sine însuși nu e putere”. În realitate, însă, messerul este un amator, un pretins maestru pe care princepele îl transformă în ucenic și, la sfârșit, îl dă pierzării. La rândul lui, princepele, corupt până-n măduva oaselor, este un cinic filozof al dominației și al spoliei, dar mizantropia lui are coloratură tragică, izvorând din conștiința că este, de fapt, dominat, la rândul său, de împrejurări mult mai puternice decât voința lui. Ceea ce nu-l face mai puțin odios: „Sunt obosit messer Ottaviano, puterea de care-mi tot trăncăni m-a osenit, nu am ce face cu ea. Sunt melancolic. Am dorit-o mult și am avut-o. Am abuzat. Poate nu știi ce sunt capitulațiile față de sultan, poate nu știi că am dezrădăcinat tot ce semăna în țara asta cu dragostea față de pământul ei. [...] Atunci când

un neam ajunge să fie convins că nu se mai poate face nimic cu el este pierdut și eu l-am ruinat. Crezi că acest cor de lingușitori care mă înconjoară, care-mi beau vinul și-mi mestecă fazanii de pe masă sunt prietenii mei? Tot ce-a fost cinstit în țara asta zace în beciuri, putrezește sau a murit demult. [...] orice tiranie se sprijină pe o aristocrație și eu mi-am făcut-o. [...] Le-am dorit să mă viseze și în somn, ce mai vor? Frica le este nevasta de fiecare noapte. [...] Am grije să trimit prin oamenii mei zvoniți, îi turbur, îi înfricoșez, îi știu, le cunosc toate faptele, toți frații, ibovnicele, mamele. [...] Boerii mei puturoși, acești kabadaz, mă cred sfios și temător, le dau în fiecare zi iluzia că mi-e frică de ei și, când pot, îi umilesc în fața celorlalți. Îmi știu de frică. Am câțiva grămătic, darăștia sunt plicticoși și compilatori. Când mă supără câte unul îl pun să latre cum face câinele și el latră. Nu cunosc speță mai lașă și mai gata să lingă unde a scuipat. Cică trăiesc din trândăvie ca să poată gândi. Pentru ei, eu gândesc. Și-asta ajunge! Mai are puterea despre care-mi vorbeai vreun vâl, ca să-l sfâșii?...”. Totul, însă, inclusiv această tiradă în care este mimată sinceritatea, face parte dintr-un mare spectacol. La Mănăstirea Bistrița, unde merge însoțit de astrologul Ioan Valahul, om al pământului de un radicalism al opiniilor întruchipând teza sadoveniană a valorilor adânci și nepieritoare ale poporului, care nu putea să lipsească dintr-un asemenea roman și de sub pana unui asemenea scriitor, princepele joacă enorma comedie a judecății drepte, ascultând jelaniiile unui grup de țărani care vin, ca-n romanul lui Filimon, cu rogojina aprinsă-n cap și cu jalba-n proțap, și poruncind biciuirea călugărilor care i-au oropsit, deși e convins că totul nu e decât o prefăcătorie și declară că nu-l interesează dreptatea, ci salvarea capului propriu, vânat de capugi.

Va urma

Probabilități suprapuse în invizibil (2)

George Anca

Toată viața am ocolit orice subiect (anume), le-am lăsat să se excludă între ele și să pot trece neoprit spre clipa următoare – îmi pare că feririle în copilărie și în lume – a la Creangă (nu s-o fi plictisit nicicând, a avut ceva ori-când de făcut, de glumit, de suferit) – sunt amenințate de aventura inaccesibilă, pe alte intervale, a cuiva din nevăzut, îngerașul visat atunci, sexualizat, sexualizat mai apoi, cu harnașamente de stea veștedă într-un târziu. Și nu reveria (cu ce s-a spânzurat? niciun răspuns; antropologia vinarsului; hainele lui Iancu din basorelie; reia colajul).

De la această biserică mi s-au dat la această biserică le dau la întâlnirea viticolă toți oratorii băteau apa-n piuă chiar ca pungașul ceta din Paris eu știu un lucru și anume că n-ar fi rău să fie bine cum n-a dat primarul autorizație să umble păpușele se ucisesse Cusminschi prietenul favorit al lui Eminescu glumeț peste fire gura lui clopot ochii săgeată sparg ferestrele pe drum și capetele oamenilor pedagogia nu-i pentru toți ticăloșii și răii ci pentru firele blânde

o poveste o poveste

Creangă intră în conversație și discurs, crengizarea are aer de redescoperire, se amintește copil, cu actualizare brâncușiană, aducător de mit propriu. Unul din sceptrele sculptate în lemn de Aurel Petrișor din Ocîșor – Dumnezeu-Zeus-Decebal-Ștefan-etc. – îl are în vârf pe "Maestru Ion Creangă", ofertă către profesorul de română Liviu Lucaciu. În descindere, prima bolgie: Moș Ciorpec Ciubotarul, Dascălul Iordache, Părintele Humulescu; a doua bolgie: Mătușa Mărioara, Vărul Ionel, Copilul Ion Creangă (cu clop); următoarea, o cădere din rai (ciresul înalt cât arborele cerului, Mărioara o nesfârșită Kali, copilul un Adam): La cireșe. A patra bolgie, două trupuri spate-n spate, o dată îmbrăcat, o dată nud: Pupăza din Tei / La scăldat.

Ferirea erosului, pe românește, și invenția de amintiri tabu (până la prilejul ex/in-contextual) ni se întâmplă și cu femeia oprindu-se la banca noastră (spre deosebire de preotul catolic și automobilisti), cum a venit de dimineață să-mi ceară o vișnată, nu mai am decât un pahar, ajunge atât, doamnă,

și după masă se spânzură, tu nu te spânzuri? Bătrânul anjurat-o s-o bată, că are ortac, se tachinau de copii, când el, și arăta arătătorul, îi vârase, nu se auzea, plus dialectalismul feroce al limbajului sexual. Nu răspunde, e la Tu-tu – Fututu (de nevastă-mea). Hulubăie-l, era să-ți dărâme cazanul cu salamul lui hahamul.

Baia de Criș – Râbița (fostă Crișan, fostă Vaca) – Brad, prin mai toate aurăriile, platină de Australia, diamant sud-african, , cuarțuri, întorcându-ne pe jos pe șosea, via mormântul lui Iancu – gorunul lui Horia, un izvor, cimitirul ortodox cu un singur mormânt înalt auriu la floare, restul paragină, peste drum cel catolic, unguresc, dar și cu stela de 16.000 a lui Gh. Grivei – zece ani în plus la data nașterii, 1884 (s-a vorbit cu Iustina, care moare primul îl îngroapă pe celălalt unde vrea, a murit el și ea a hotărât unde vor fi împreună, dacă trăia el o îngropa la ortodocșii lui, de le făcuse și gard).

Tălpărăliile de la Humulești precupiile brașoveniile căldărăriile ciubotăriile Itic jidov coace pâine moldovenească văzduhul curat clima rece nesupusă lipicioaselor boale catihetel este îndatorit a paradosi catihisul neguțitor fiind de cea a treia stare a se însoți prin legiuită cununie cu Iliana, fată mare, în vârstă de 15 ani

m-am văzut arestat ca cel mai mare criminalist nu recunoaște autoritatea protoieriei în această afacere un mormânt clasa I pentru a se înmormânta pe defunctul Creangă

Plouă de-aseară. Pe zi, pe drum, numai Iancu, în casă, numai Creangă. De la un mormânt la altul. Cum mai doinea și Iancu nebun până râsetelor lui Creangă li se înădeau, ca de pupăză, strigăte epsilon - epsilon - pedepsie. Cum e de mută drama pe din trei, Creangă, Eminescu, Iancu, lipsindu-și-prisosindu-și fiecare, exprimându-le ori lăsând speranțele tuturor să urle într-o câte unul din ei ori în toți. Fata hădă, betocă, de se năpustise-n pat la nonagenara nașă, fugise de lângă maică-sa paralizată-n spital. Se-mbătase la crâșmă și se credea înapoi unde nimerise, vârandu-se în culcuș, iar scoasă-n ploaie, lângă obelisc, urlase mai jalnică decât o lupoaică rănită și cu puii împușcați, măcar spre Că-

raci, fata cu niște copii, răpită, ea găsită, ei nu, violată, nu, or convins-o cu vorbele păpușarilor. Florile și spiritele inocente n-au pudoare. Se puse în căutarea proștilor și a nevinovaților. Iar eu, culcat pe cuptor, nu puteam să adorm ceasuri întregi.

Un glas îi striga vorbele și el le scria, ștergea și recom-punea frazele ca un Flaubert al Humuleștilor. Făcea parte mai întotdeauna din opoziție. Peste zi, o veselie nemaipomenită, boala mai totdeauna noaptea-l apuca. Tare mi-i deșanț. Strâmbii mănâncă țara și dreptii n-o lasă..

Șed voinici îngândurați / gândurile mi-i fac frați. Stă să mi se desfășie inima. Nu este râu mai limpede ca Arieșul, popor mai frumos și mai bun ca moțul, , nu sunt femei mai frumoase ca buciumanele, soldați mai voinici ca vidrenii și scărișoreni și pești ca păstrăvii (Iancu în "salon" la Axente Sever).

Ne-am pierdut mama. Trecusem prin Tălmăciu, de tălmăcisem șederea ei, trimisă de spital în țesătorie. S-o fi refăcut vreodată complet? Cum, mă, că avea mintea mai clară ca a oricui, parcă eu fusem bătută în cap. Dacă trăia ea, altfel mergeam acum. Cadavrul cu aură, mort viu. I-am dat de pomană pentru mama. Pâine puțină și pentru morții de cancer.

Și totuși vom merge la Blașiu. Să mă desrobesc de ideile melancolice. Astăzi cu bucurie românilor cântați. Cu armele împreunate a vendeca teroarea cu teroare. Ochi recunoaștere. Sitar în zăpadă. Unde-neunde Sujata. Bicicleta m-ar duce și pe mine peste Olt. Bântuie clorul. Cercei de sare. La strand, doar eu și sarea. Coșul morii e larg, da' pui în el cât ai. Pe drumul căruțelor, văd mama recruților.

August 1989

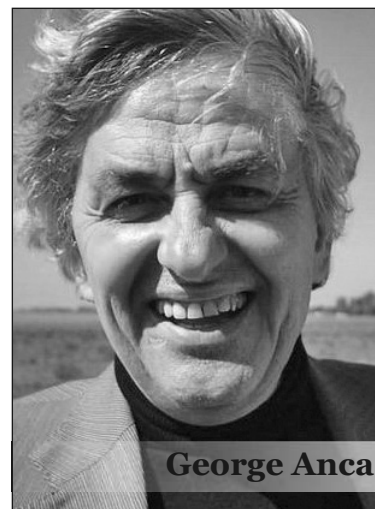
Pușcărie, pușcărie, arde-rea-ai din temelie, să rămână numai parii să mă bat cu polițarii. Modernizarea aduce prăpastie. Cad în coaliție cu asta. Nu există frecvență mai populată ca radio șanțul. Mi se ridică sifonul politic. Ai dat în lecția politicii inverse, te-ai îngrășat. Isai-isai, bide-neaua. Pe la noi pe la Vârtoape, fetele sunt curve toate, babele a treia parte, nevestele jumătate. Dă-mi benzină și ulei și te duc pe unde vrei. Nu mai bate doamne omu, că-l bate vinu și somnu, vinu-

l bate când e beat, somnu, când e-amorezat. Hai, mândruțo, tu pe luncă să culegem de-o urzică să dăm la puii de curcă. De la sticla de parfum, ajunsei să dorm pe drum. Helerim de puldarim, heliș belis, cum veniși cum o belis, că dacă nu veneai n-o beleai. Om aș fi de n-ar fi gura, mândrele și băutura, băutura bat-o-amaru, mândrele și cu paharu.

Țară învinsă, picătură de ploaie în neant, insomnioasă foame, glezne umflate, lepturariu românesc în India, de departe valori universale, de aproape insatisfacții fertile, cărți nescrise, necitite și totuși interzise, subiectul în vreo parabolă lipsă.

Brașoveanca nu mă scotea din șaman. Orașul mic, cum îți închipui că nu te urmărește cineva? Sibianca va traduce probabil John Hopkins, la sugestia mea. Mă matrafoxasem, veți face echitație. I-am aruncat un salut papagalului. Fata cu falca fracturată-n v la mare. Intrat de patru ori la medicină, își vânduse locul. Petria îmi adusesse la plecare două jumătăți de țuică și un litru de vin. Stabilizare – scleroză structurală.

Ai-n-ai iubi (altă) femeie, bucurie atemporală, tere-miantă. Are fata asta convulsii cum am eu. Stors furuncul (și creieri, nimeni cu bani, că de-ar ieși atâția cât puroi). Iubirea ba la creație, ba la credință. Cine ce distruge mai greu decât ar construi. Când stai pe elefant gândind La înțelesurile Vedei, Visezi mereu ca tot iubind Să te întorci la gustul vedrei (Sergiu Purice). Iago e poet, nu Desdemona, nu Ofelia. La blanche Ophelia flotte comme un grand lys (Rimbaud). Mi-e dor de ficțiune, că nu-mi mai are loc în ficat. Turnul zgu-

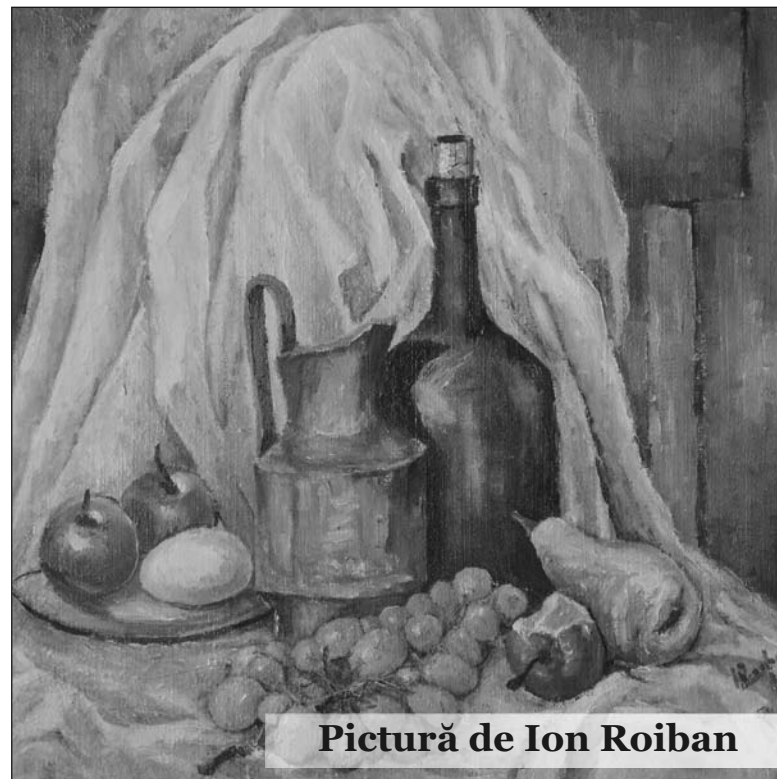
George Anca

duie toată împrejurimea. Vin șamanii, vin brahmanii călărind pe cai de foc. Mai mușcă vreodată-un pește În râul ce se cheamă Olt Și dintr-o sesiune doar poveste Va trece toate gârlele înot.

Mi-am făcut ceai, gândește-te frumos la toate, cum se strecoară ele unele în altele să te consoleze, țigări politice, autoizolări, somnolentul nostru câine. Îți voi servi povestea publică a servirii banilor contra intimității recuperative, pe rupte, de nu ți-a-nvățat știința, puiala socială, cum în amor nu se bat boxerii între ei pe categorii cu mânușa femeii ce-i dispută. Agresivitatea o comutasem lupului sosit din criminalitate, din poligon, țintă (încă) nedoborâtă. Papagalul signalează. Fusesse de poem. Lapsus. Să fii poet chiar când nu faci pe prostu'.

Niciun frate îndemnându-te, avanti, nu se mai gândi la tine poemul, explozii în turn de troscot, și ce de pomi s-au pus în țenterim, cine știe cum am izbutit de m-am îngropat în țărână, de Sfântul Foca la o clacă de dres drumul, care cărau cu tărăboanțele, care cu căruțele, care cu covățile, ori mi-or da feciorii după moarte, ori ba, mai bine să-mi dau cu mâna mea.

Va urma

Pictură de Ion Roiban

Gânduri nerostite despre Arthur Silvestri

din volumul „Siluete pe plajele timpului“

Florentin Popescu

„Noi, de fapt, venim de demult și suntem vechi, atât de vechi încât, nu o dată, nici măcar nu ne mai putem identifica rădăcinile care se văd cu greu ori ne scapă chiar, fără să ne dăm seama în imediat, vederii prea grăbite ori încețoșate.

Totul începe cu un mister. Pe la anul 3500 î.Hr., la răsarit de Munții Carpați, ori poate chiar și mai încoace de ei, se potrivea să se așeze un popor straniu ce a lăsat o urmă neverosimilă și a putut exprima o cultură de o coerență ce aparține miracolului. Nimic din gândul lui neobișnuit nu se păstră prin cuvinte dar, privindu-i înfăptuirea, înțelegem din ce închipuise. Era un popor muzical, magic, organizat într-un fel de comuniune ritualică, încrezător în veșnicia sufletului, simțind în măsuri ritualice și în timpuri ce trec unul din altul, șerpuind dincolo de clipă într-un infinit ce se întoarce, se reia și se recompune fără a-și consuma, prin ardere în contingent materia enigmatică. Suntem în spațiul fenomenului horal, într-o lume ce nu se poate denumi, și pe care, în absența unei alte identități, n-am putut-o chema altfel decât Cucuteni“.

Sub haloul acestor seducătoare idei desprinse din cartea „Arhetipul călugărilor sciți“, de Arthur Silvestri reintrasem de îndată ce, recent (pe 29 mai 2009), am plecat la Ceahlău, mica localitate de dincolo de Bicaz, unde fusesem invitat să particip la comemorarea amintitului autor cu ocazia împlinirii a șase luni de la trecerea lui la cele veșnice. Acolo, în pitoreasca așezare de la poalele muntelui, mi se spusese, urma să se sfințească o frumoasă troiță din lemn, ridicată în memoria personalității culturale despre care este vorba și totodată să se inaugureze Casa memorială Arthur Silvestri.

Pe acest cărturar, autor de multe cărți-literare, științifice, de eseuri, etc. -, dar și ctitor de asociații, societăți și nenumărate fapte culturale, editor de cărți și reviste, pe de o parte, iar pe de alta un iscusit manager în materie de afaceri imobiliare (toate aceste împliniri revelându-

se publicului larg după 1990), l-am cunoscut prin anii trecutului veac, pe vremea când era redactor la revista „Luceafărul“, unde mi-amintesc că semna, între altele, vitriolante pamflete la adresa postului de radio „Europa liberă“, de la microfonul căruia nu de puține ori o serie întregă de intelectuali români erau denigrați ori puși la stâlpul infamiei pentru ața-zisul „colaboraționism“ cu regimul politic din România acelor ani. Discutabile sau nu în ce privește punctele de vedere pe care le cuprindeau, textelor lui Arthur Silvestri nu puteai să nu le recunoști calitatea scriiturii, argumentația ideilor, verva și virtuțile publicistice cu totul remarcabile. Dincolo de cuvintele trimise la tipar, în viața obișnuită adică, omul era comunicativ și agreabil, strălucitor și nu de puține ori chiar fascinant - mai ales prin umbra de mister pe care o strecura în unele dintre afirmații.

împătimit susținător al protocronismului, peste puțină vreme stigmatizat de anume grupuri de istorici, Arthur Silvestri credea cu tărie și convingere într-o civilizație stră-română înfloritoare, existentă cu multă vreme înainte de „hotarul“ stabilit îndeobște de istoricii „autorizați“ ai timpului. Că era așa avea să se vadă abia după 1990, când libertatea cuvântului și a exprimării i-a permis lui Arthur Silvestri să-și argumenteze în mai multe rânduri și-n mai multe cărți ideile și conceptele. Și se pare că neîncrederea și suspiciunea unora au început și ele să dispară treptat-treptat de vreme ce tot mai mulți înclină să-i dea dreptate fostului redactor de la „Luceafărul“ (între ei și istoricul literar Ion Rotam, care în masivu-i studiu consacrat apariției și dezvoltării culturii românești „împinge“ și el începuturile cu mult înainte de Ovidiu...)

Arthur Silvestri, plecat fulgerător dintre noi (și la o vârstă revoltător de tânără, 55 de ani), personalitate pe care în urmă cu vreo patru ani, prin 2005 într-o cronică o socoteam arondată pe deplin unui „enciclopedism“ creator face parte din stirpea, puțin numeroasă la noi, a cărturarilor polivalenți, cu

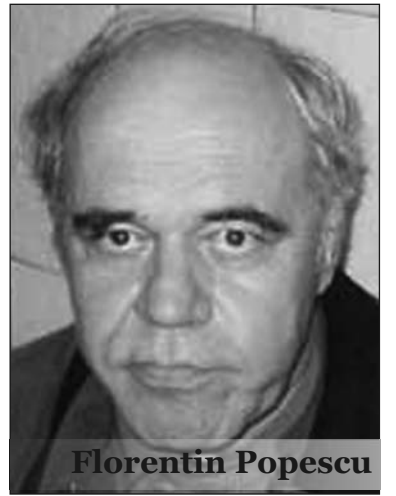
vocația construcției și a dăruirii întru binele obștii și al țării. El se situează - și aici nu este nici o exagerare! - în descendența unui Odobescu, a unui Heliade Rădulescu, sau Hasdeu. Ca și ilustrii săi înaintași - desigur, pe alte coordonate, impuse de schimbarea vremurilor -, el și-a format o cultură solidă, pe de o parte, iar pe de alta a elaborat studii, a înființat asociații cu caracter cultural, a editat cărți și reviste, a făcut semnificative acte de luminare a maselor. Mi-amintesc, bunăoară, cum la o festivitate de premiere în Cadrul Asociației Române pentru Patrimoni (una din multele lui „creații“ pe tărâm social) îmi mărturisese că după 1990 a investit în crearea de biblioteci la sate mai mult decât un întreg minister care ar fi trebuit de drept să facă asta și n-a făcut-o. Ca să nu mai vorbim de sprijinul financiar acordat unor autori pe care i-a sponsorizat spre a-și vedea numele „adunat pe-o carte“, cum ar fi zis Arghezi...

Este interesant de observat, în alt plan și dincolo de multele proiecte (unele duse la bun sfârșit, altele neîmplinite pentru că „timpul n-a mai avut răbdare“ cu el) că Arthur Silvestri s-a apropiat, ca puțini alți scriitori, de lumea bisericii și a slujitorilor ei, căutând să deslușească, împreună cu aceștia „tainele nevăzutului“ și misterele ortodoxismului, în care a văzut coloana nesfârșită a existenței neamului său. Paginile despre (și cu) preoți, călugări, biserici, schituri și alte așezări monahale din Muntenia, din Moldova sau Muntenia sunt inegalabile, nu numai prin cuprinsul informațiilor, ci și prin savuroasa și fermecătoare a limbă în care au fost scrise. Și câte altele!...

„Pentru mine, care trăiesc numai ca să scriu -mărturisese el undeva - toate aceste simțăminte se răsfrâng în năzuința de a mai face să existe încă o carte și încă una, și încă una. Iar faptul însuși că acestea se nasc echivalează cu încredințarea unei datorii ce s-a îndeplinit în felul ei, oricât de puțin semnificativă, căci important ar fi, până la urmă, că ele vor exista și mai mult ca sigur că vor face bine cuiva, cândva, într-un loc oarecare de pe Pământ.

Și mai este, iarăși, interesant de observat că - precum odinioară Odobescu scruta tainele istoriei în Munții Buzăului, iar Iorga își afla liniștea la Vălenii de Munte, ca să nu mai vorbim de Constantin Noica, din aceeași câmpie a Teleormanului din care a venit și omul despre care aștern aceste rânduri - Arthur Silvestri a „migrat“ tot către munți. Nu pentru a-i privi cu ochii turistului, ci pentru a cerceta schituri și biserici și pentru a „convorbi“ cu locurile și oamenii care mai păstrează încă urme ale ancestralelor începuturi ale istoriei neamului. Casa cumpărată dincolo de Bicaz, la poalele legendarului Ceahlău, destinată acum amenajării unui locaș de evocare a vieții și operei proprietarului ei n-a fost aleasă întâmplător, cum nu întâmplător este și locul unde se află...

„Nu suntem singuri“ scrie cu litere adânc săpate în lemnul de stejar al mării troițe ridicată de soția cărturarului în memoria acestuia. Crucea înaltă, frumos împodobită cu simboluri ce trimit din nou la istoria noastră (discul solar, vrejuri și flori, spice și ancadramente specifice, existente ca atare în Maramureș ca și-n Oltenia, Muntenia sau Moldova) vrea să însemne (și va însemna!) o legătură spirituală între lumea de aici și cea de dincolo, către care spi-

Florentin Popescu

ritul neobosit al celui comemorat acum și-a îndreptat neconținut antenele, curiozitatea, dorința de a ști, de a afla și apoi a se dăru, prin taina cuvântului, celorlalți.

Troița, casa memorială, editarea, în curs de desfășurare, a cărților lui Arthur Silvestri - din toate d-na Mariana Brăescu-Silvestri făcându-și un proiect pe care nu mă îndoiesc că-1 va împlini - sunt mărturii de necontestat ale faptului că omul n-a trăit și n-a trudit o viață întreagă în zadar.

Toate acestea și poate și altele sunt gândurile pe care aș fi vrut să le rostesc la amintitul eveniment cultural, dar n-am mai făcut-o, retrăgându-mă discret din fața pletorei de neaveniți care sau îngrămădit la microfon, dornici să-și facă auzite de alții banalitățile și vorbele lor de complezență...

O tabletă de dragoste Insului produs de beznă care fură-n van lumina...

Florea Turiac

Poezia, singura mea prietenă sinceră, care și-ar smulge și ultimul suflu de vers pentru purificarea mea, dorește asiduu să mă țină pe verticala construită din raze de lumină.

Nu mă vrea să merg în cârje, nu mă vrea deformat.

Mă vrea așa cum sunt și mă mângâie în clipele dificile cu deosebită blândețe ca pe un copil răsfățat și împodobit cu veșmânt de neastâmpăr.

Totul este însă în zadar!

Un singur lucru nu poate face oricât s-ar strădui, să mă scape de câte un monstru care ori de câte ori simte că vreau să-mi iau zborul spre înalt, se furișează și tiptil-tiptil, mergând pe urmele mele, ascunzându-se să nu fie observat nici măcar de noapte, se aruncă cu forță pe spatele meu ca o înjunghiere sălbatică, dar și dibace, făcând în așa fel încât confrății să mă vadă ducând ca povară o cocoașă țâșnită pe nepuse masă, numai așa spre a mă arăta lumea cu degetul ca pe un degenerat al naturii fantastice din care sunt plămădit.

Asta se întâmplă mai ales când condeiul meu însăilează ii de fericite versificații, făcând jaf până în simțurile cele mai reci.

Ce ți-e și cu tipul acestui gen de ființă care nu poate trăi până nu rade în dușmănie vrednicia frumosului și binelui, când puse laolaltă creează întotdeauna o dulce beatitudine.

Ptiu, drace! Ce hram poartă?

neoDOINĂ

(din palleoBiblica-Ți DOINĂ-EMINESCĂ!)

I – ȚARĂ-MEA-(O, Pater-Master!),
PATRIA MEA- (O, Master-Pater!),
Doamne, Te-au adus, mi Te-au adus:
Dușmanii de jos și de sus, de la est și apus:
TOATĂ doară-n: foc-pârjol, urgii și jele
pân’ce lacrimile mele se-mpreun’ cu ale Tele!
Doamne, haide-haide, Vaie-Vaide-Vaide:
De la OM-ROMÂNUL: Cum-se-cade:
Lacrima din Rărunchi-inimi-ochi: îi cade!
Vaie, numa-n valuri-vaduri dintru Acele
Doamne, Lacrimile Lui și ale Mele (Rele-Grele!?)
Cobor și Urcu și Coboru până-s Sus la Stele:
De: EMINESCU-CERESCU Doini-Doinite:
Ca întru cea Vecinică Luare-de-Aminte:
La: Doamne: De-atâtă Neagră Străinătate:
Cum rămas-am, Am: fără de TOT și TOATE
(căci Ei, Doamne-Domnică, Dumnezeule-Domnică:
Nici de Tine n-au frun dram-pic de Frică-Frică!)
Aproape: Fără de Grai și fără de Limba-Limbă:
Când pre-o amerengrozo cearcă de ne-O-schimbă!
Și Fără de Limbă și fără de dulcele-ne Grai:
Vai-vai: la index cu Mioriticul!- (vai-vai!):
Pe-un Picior de Plai: Picior-de-Plai! Plai!
Pe-o Gură de Rai: Gură-de-Rai! Rai!
Și Fără de cel Manole, Meșter Manole-Manole, (ole!):
Ehei, ni-L inter-Zic hâde, masonice-Uneltiri Hyper-Bole!
AșaDar: Fără de Manoli, cel Meșter-Ziditor-de-Ană:
Doamne, PATRIA MEA-i tăt, tăt mai VădAnă-VădAnă!
Adică: fără de DOINĂ, BALADĂ și cânticul-CÂNT:
Doamne-i PATRIA MEA- străIMNIC MORMÂNT?!
De-amu: tot așa fără-de DOINĂ-CÂNT și BALADĂ?!
Doamne: Pe Terra-PATRIA MEA -i-golita Lor Ladă?!
Cum iar și iară: fără de-CÂNT-BALADĂ și Doinire-de DOINĂ:
Rămași în Suflate-numa cu Frig-Barbar, fără de pic de Moină?!
Iar: Fără D EMINESCU și-al Său Lac cu Flori-de-Nuferi:
Române: neoEurovepeneste să stai, să-nduri și să suferi?!
Ș-așa înSemnați: Fără de Munți și fără de Ape:
Nici La Duhul d EMINESC, sângele-ți să vi s-adape?!
Cum și tot furați de Ape și de Munții-Munți:
Zile-Fripte-Ți dau să mân-ci, să-nFrunți?!
Așa de-încât LA MULȚI ANI ai să dai, ai să ai:
De TRAI-ANI, ANI-TRAI, O: ce mai TRAI-pe-Vătrai!
Vai-vai: Democatură-Murătură, „ Miere”-de TRAI! (Vai!):
Cu PATRIA NOSTRA vândută pe la Bănci-Șpăgi-Mondiale:
Ca pe-o OPERĂ-BUFĂ de fro două-tri-zero de Parale(?!)
Pi Spinarea Românilor fără și de Sare și Pâne pe inime-GOALE!
Fără’ de Pită și de Sare: Vaie, ca ale Sale dintru ale Sale!?
Ș-așa prăduiți: Cu TOT cu NEAM și toat-a SA de CRUCE
(Românescu-Ți-Suflet: tăt-tăt să ți-L mân-ce-Mănânce!)
Ți-L mai re-restigniră iar-și-iară pe HRIS-HRISTOS:
Ei, Ași-Manglitori-Mancurți de Rât-Rituos-de OS!
Și sub-Ne-Ceru-ți: Fără de Cruce, fără de NEAM-eram: (deveneam?!)
Siguri –de-mai-înSinguri: Neam fără de Neam! (Neam!)
Când pe-aiurite newUNITE-EVROPE la Ham ne vindeam! (Ham!)
Ham-Ham!: pân DOARĂ ca RACUL-EMINESC de-naintam!
Și iară vânduți și pre-FMI-atomici amer-Rachete-Pubele:
De ne trezirăm, Doamne: și fără de Cer, și fără de Stele! (?)
Adică: Hiroșime-Nagasakice-neoRomânești atomo-Belele! (?)
Cu cari ar trebui numa Soiul LOR (Păcătos!): să se spele cu Ele!
Și cum Doamne al NOST CREȘTINESC
Precum și Dulce-Ne OS, OS-de EMINESC:
Cade iar (din Cer?!) numai amar-de-AMAR
Preste cel biet- Român cu/fără de Caru-i-de-CAR:
De printru pomenitul de Tine: Săcele-Sătmar!
Și pân-în cele cândva doldora Păduri-de Sătmar-Săcele:
Dinspru cari Azi NU mai aduni: una-două găteje-Surcele! (?)

II. Și iatu-Ne și fără de TISĂ și fără de Deltă:
Doamne: Zestrea Noastră THRACO-CELTĂ!
Și fără de Deltă și fără de vestica-Ne: TISA!
De cari TOT ROMÂNUL, ȚIE- EMINESCU, Mărite: Plânsu-Ți-S-A!
Vaie: ca de-o vecinică a Noast Occidentală: TAMISA!
Dar și fără de Dunăre și fără de-EsticelePruto-Nistru!
Ah: Neamul Nevoii, SFINTE: Ni-e mai Sinistru-de Sinistru!
Și fără de-al Nost TRANS-Nistru și fără de Dunăre:

Iată-NE: ca Pe Drumul Golgotei numai: Pulbere și Pulbere!
Și Fără de Cioc-de-Porumbel și fără de Neagră-Ne MARE:
Răpt-ciuntite de U-cra!-ini-Ciori de-aFUNDuri: Răsare!
Și-așa Stilizați: Fără de Neagră-Ne Mare și fără de Ciocul-de-Porumbel:
Vai, MARAMU-preistoric: Țipuie-suspină și Azi după El, după El...
Oleo, Doamne: pierdute întru Barbarice: Zel-Țel de MIȘEL! (?)
Și: Fără de Cernăuți și toată-NE: Nordă-BUCOVINĂ!
Doamne: de la Stalino-Satanică-Ciordealeo-de: VINĂ!
Și fără de cea Nordică Bucovină cu Pașii Tăi-CERNĂUȚI!
Doamne-i’ masă: pi La Ribentropi-Molotovi de-Arnăuți! (?)
Și Dac’ și fără’ de Cadrilater cu cel Regianic-de BALCIC!
Doamne-i: Blestemul-Dezbinării Noastre THRACO-tragic?!
Și fără de Mama Rex-Balcic și fără de CADRILATER:
Doamne: Troc-spurcat: Asio-Russio- GăgăUZICO-Masoner?!
(Vaier: Alma-Mater Română e-n golfic Mister-de Ether?!)
O, iat-O_: proPATRIA-i fără de IZVOARĂ și fără DORINȚA-de prund;
Furate-s de SF-Hoțiții ce și pre Tine EMINESC ni TE-ascund!(!?)
ARMAGHEDONICI: și fără Dorința-Ți-de Prund și fără de IZVOARĂ:
(Venetici di pe-Aiurea, Exo-Geni de TRUP de-ȚARĂ, Neam și Popoară!)
Doamne-Eminesc: Lacrima-Ți CHRISTICĂ, de DOR-doară: dară-cară
De Ieri, de Azi, de Mâni, de o Veșnice spre-o Veșnicie: dară-cară
Să Ne: Doară, ca Durerea ce preSuflet îl Ară și-l oMoară! (?)
Vai, EMINE, Lacrima-Ți ce-ar trebui Să Ne Re-învie-Reînviioară!
Și iat: printru a Lui Ștefan cel Mare și SFÂNT a Toată MOLDOVA:
Precum umple Omida Cornii: mișună(Sic!): Martorii-Lui-IEHOVA!(!?)
Și să veziu: pîntru Măcel-de-Măcel, Vaie-Te, sadico-mișel-Măcel:
(săvârșit de cei fără de-înDumnezeire și-Eclesiastic Țel!...)
Ni-i trecută Toată FAUNA Campo-Colino-Delto-subCarpat-Carpatină
De: GulioNastași, CeangoȚiriaci, o, și mai câți de-alți vampiri fără-de Tină!?
(Ș-asta și-Acum: dup o juma-de-Veac de Satanice-Roșii: CRIMINE:
De-ale Muscălăilor-Grozî, Deji, Ceauși: foc-poc pre Divine-Jivine!
Fiind ei înșiși mai fiare-călare-Bestial-Bestiale-Cosmopolitice:
Decătu ELE, nevinovatele, bietele lui Dumnezeu: de-ANIMALE!

III. Vaie, și-ntru-Ne PATRIA: Vatră - Ne-a întru Vatria!
M-ATRIA-ȚARĂ-Grădină: A mai Divin-Divină-din-Divină!
EA-Sfântua Grădină-EDINĂ A Sfintei-Fecioare-Maică a Domnului
Se VREA AZI: dată de ALO-Geni: Sodomului!
Dată, dată-dată: Toată-Toată-Toată!
De-îngeră-Curată: La Satan-Necurată!
Căci întru ACASA LUI Ca întru PATERICA LUI
Tot mai străiniu Românii mi-i Și ȚIE și NOUĂ ni-i și ni-i!(!?)
Vino TUO, Mână Sfânt a Domnului (în Dar Dăruită numa Leru-Lerului!)
Încât: AșaDară ș-așaDară Ca-n Biblicul: și iară, și iară, și iară:
ȚARA-PATRIE-PATRIA-ȚARĂ Cea fără pic de-alt neam La HOTARĂ
Și iar și iară și de iar și de iară Ieși TU, ȘTEFAN, ș-O apără, Apară-iară:
Ștefane, ȘTEFANE cel MARE și SFÂNT
Mai: Ridică-TE înc-odată din Putna-Mormânt:
Și ia ACUM și pre Viteazul-de MIHAI
Și gata-gătați, voi Doi, haida-hai, hai și hai:
Că-i mai Bai decât o fo vrodad La NOI: Bai!
Nimicnicirea-Pieirea Neamului și-al Său PLAI!
AșaDară săriți-sai, săriți-sai și iară sai:
De-a-ncălare (ca: UNUL!) pi 7 (șapte) di CAI
Cei mai de cai MOLDAVO-VALAHICI de CAI
Vai, cai cei mai VALAHO-MOLDAVI: cai!
Căci este Bai! Bai-Mare! Marele-BAI!:
ne vor NimicNicirea și preste încai și încai:
Vai-Vai: Pieirea Neamului Și-a Crucii și-a Hramului!
Și TU, MIHAI-de-Viteaz, cel Viteaz:
Să stai purure Treazul-de-Treaz
Să scapi Patria-Țară de-APOCALIPTIC: năcaz!:
Iatu-TE: de pe Câmpa-Turdă, Câmpa-Turdă,
Cu Mânua Arhanghelului a Mânua-Murdă:
Culege-Ți Trupul mârșav-mișelit Cel De Basta: Bestie-de Bestialit!:
Și pune-Ți iară-napoi pe: UMERII-UMERII-UMERII:
(dați de Dumnezeu de la: Thraco-GHILGAMEȘI-SUMERII!)
CAPUL-UNIRIC adăpostit-Aprior-Aprioric:
Căci Dumnezeuul Nostru-i: Dumnezeuul Istoric!:
Aiciu: întru Monăstirea-din- DEAL-de-DEALU:
Și din Valaha-Târgoviște: Re-Naște iar IDEALU:
Moldava, Muntavia și Transilva-ArdDEALU-i!
Căci și Crăișor-AVRĂMuț (de subt Gorun!) ieși-va pe CALU-i
Și din FLUIER vă va DOINI tot ce v-am înScriș aice și EU:
Doar S-a-ndura Bunul-Viul Dumnezeu-din-DUMNEZEU
Să Re-Mântuiți pre Neamul MEU-TĂU! Vecinic: MereEU!
Și când din Fluier-OS va ghersui Crăiț-Moțul de Primă-Dată:
MAREA ROMÂNIE fi-va: Colb-cu-Colb la loc TOATĂ-TOATĂ!
(Reînviată ca Pasărea Phoenix d EMINESCU în Oda-n M2-Antic:
EL: POETUL Neamului-PATRIEI, MITICUL-TERREI: Romantic!)
Și de va Liru-Lirui Crăiuțu și de-a Doua de-Oară-Oară:
SFÂNTA MAICĂ a DOMNULUI în Grădina-I întreagă: COBOARĂ!
Și cându va DOINO-DOINIRI Crăiț di tri-ORI, tri-ORI:

Un poet, două cronici

Poetul sau coborârea din vis

Academician Mihai Cimpoi

Fără îndoială, Gheorghe Puiu Răducan-Țepești este victima unei obsesii: numai poezia, și nu timpul, vindecă rănilor sufletului. În ce măsură are dreptate ne conving construcțiile sale lirice.

Abordând, în dulcele stil clasic o poezie de factură sentimentală, el ne face martori la avatarurile unei vieți, înțeleg, destul de zbuciumată, versificată în compoziții lirice care te îndeamnă să duci la capătul lecturii jurnalul său interior, depozitarul unor amintiri trăite și na de puține ori închipuite, așa cum îi stă bine unui poet în ipostaze contradictorii.

Aidoma unei ape înversurate, el își descătușează energiile peste marginile inimii, obligându-ne, de multe ori, să lacrimăm.

Este drept, ar fi trebuit, uneori, să închidă ecluza visărilor și să-și lase corabia în mâna păzitorului suprem, să navigheze chiar și în derivă. Nu numai pentru spectacol.

În multe cazuri poetul Gheorghe Puiu Răducan-Țepești a dovedit că are har și un filon poetic care necesită exploatare. Îi descoperim pe poet când romantic, când îndurerat, când

protestatar, când însingurat. Evident, toate aceste măști fac parte din recuzita unui poet care, aici, își joacă la ruletă destinul. Dacă Gheorghe Puiu Răducan-Țepești își va lua în serios rolul, negreșit, va da lumii ceea ce nu mai are de mult - propriile speranțe. În concluzie, despre poet vom continua să auzim.

Poetul subtilităților criptice

Florian Copcea

Poezia miniaturală a lui Gheorghe Puiu Răducan - Țepești, depozitarul unor vechi învățături ezoterice, refuzând sarcastic convențiile absurde, de factură simbolistă, exaltă bucuria creației. Stihurile poetului, în aparență supuse condițiilor prozodice, sunt împrumutate totuși din poezia tradițională. Poetul concentrează ideea, o experimentează și ne sugerează expresionismul: "Privesc oglinda/ Sper ochii tăi s-apară/ Printre fluturi negri".

Într-un prim impuls ai fi tentat să crezi că autorul, pentru a se refugia sau mai curând sustrage din lumea reală, practică haiku-ul. Din fericire, nu este așa. Totul este o încercare de a trăi viața prin poezie: "Privighetoarea cântă/ Înaltul zării/ Se prăbușește".

Observațiile poetului, bijuterii lirice interesante, în subtext, decodifică simboluri: "Realitate/ Tăceri necugetate/ Clipe pierdute".

De ce Gheorghe Puiu Răducan - Țepești a ales acest mod de exprimare laconic nu e greu de presupus: "în tinerețe/ Visam cu ochii deschiși/ Lube-nițepătrate".

El încearcă să ne împingă spre tâlcul de parabolă al poeziei, această manieră de reacție (probabil) față de lucrurile banale, cotidiene, ale vieții, creându-ne o viziune a haosului contrariilor.

Simplitatea aproape supărătoare a vocabularului și atmosfera cu parfum nipon al unor "irealități" potențează spiritul profundcosmic al unui travaliu poetic surprinzător. De asemenea, refugiul său în limbile engleză și franceză confirmă pe de-a întregul această constatare.

Gheorghe Puiu Răducan - Țepești surprinde prin euforia unor sintagme care trădează obsesii și subtile elemente baroce: "În plop ciorile/ Așezaie-n formă de cruce/ Croncăne simfonii".

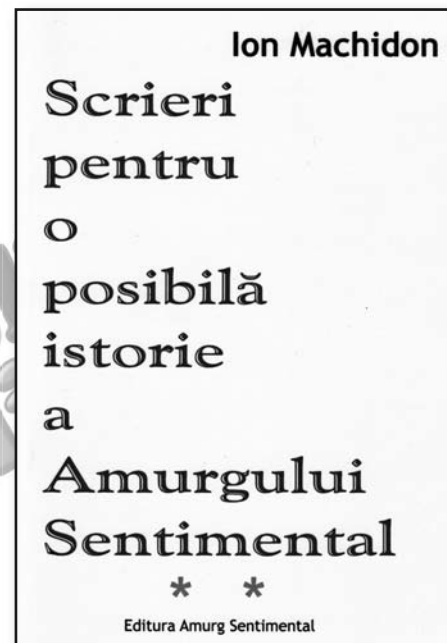
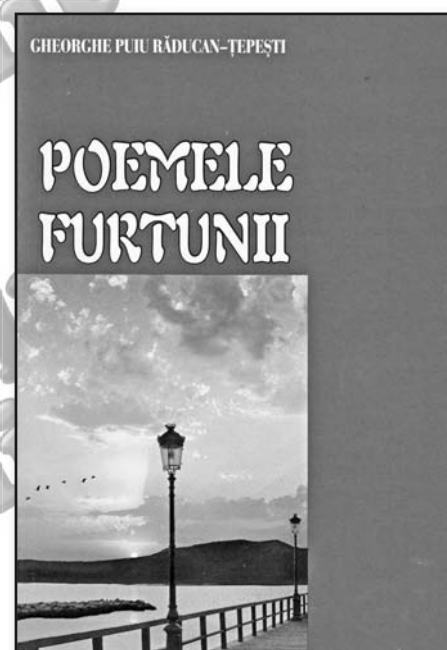
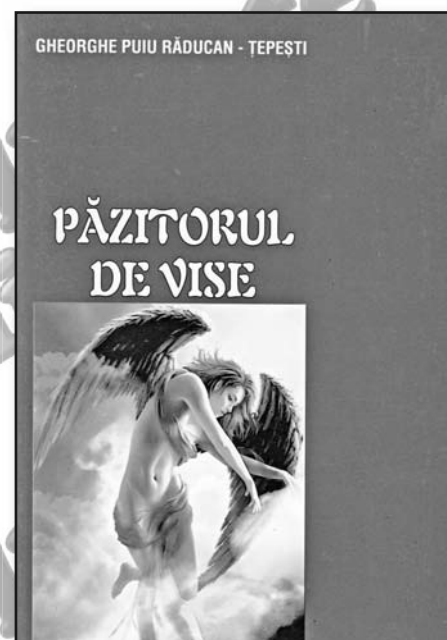
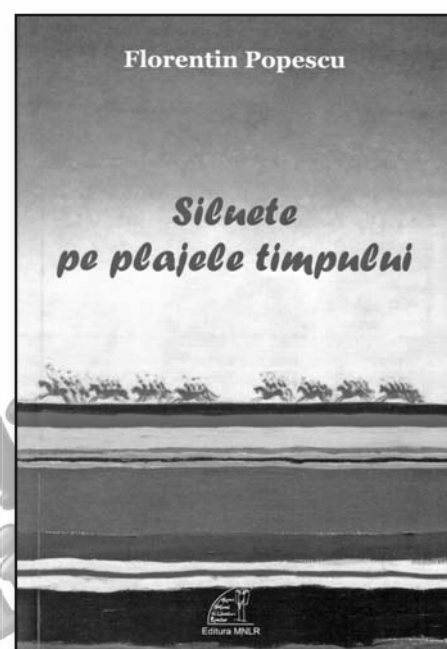
Fără îndoială, cuvântul scris, trăit cu o intensitate divină, este pentru poet o despovărare: "Bucură-te tu/ Erou al neamului meu/ Împușcat în cap". Neîndoielnic, Gheorghe Puiu Răducan - Țepești este un poet al contradicțiilor, inspirat, mereu în căutarea de noi, variate, moduri de exprimare poetică.

Continuare în pagina 10

HRISTOS ni-l va Re-învie pre EMINESC în Teiul-cu-FLORI!
Și de va ghersui-Lirui-DOINIRI Crăițu de PATRU-DĂȚI:
Vor fi toți o Pieire, ei, Dușmanii Tăți-cu-Tăți, împărți-hăți:
Și cum mai cum vă scribi-scârbi Preci-Preci-Preci:
(Durundu-L Mânurile, ca pe Eminesc: de Scris și tot SCRIS!)
Hei! Dulce-ETERNUL OS den de-EMINESC:
Celălalt POET-SACRU: CEZAR IVĂNESCU-firesc:
Acela carele astfeliu sîngure și-a înScrisu-SCRISU:
(Doamnele: Ceea ce i-o fo din pre-Facere pre-ZISU!)
„EMINESCU-i DUMNEZEU Iar eu mi-s Profetul său!”
Iară Uneltitorilor de PATRIA NOSTRA-NOSTRA:
Lăsatu-le pe-acest: Sfântic-de BOGDAPROSTRA:
„!Voi, flămânzii, și voi răii, și voi toți,
Neam de tărfe nesătule și de hoți, (-HOȚI!-)
Bucuros HRISTOS scuiatul vi-L primește
Și numai de dragul vostru (-FIREȘTE!-)
Cu un chin mai nou se primenește!...”

CU-Vânt-Are la cari SubScriu și EU drept: Român-Românește:
Dumica-v-arDUMNEZEU: Dumicatul: Creștin-Creștinește! :
Duminica cu DOINA NOST, eternă Alăută de Jele și Jele:
DOAMNE: cându Lacrimile mele se-ntâlnesc cu ale TELE
Ca la Divinul-plâns Ghetsimanic: RomânescuL-AdareETOS:
Trecându-Ne astfeliu PĂHARUL: precum MântuitoruL -HRISTOS!?
Pen carele-Ți mulțam, Doamne, cu Etern-de-frumos!:
Cum Și din Gură și de din Vechi-Cronici-de-Carte
Pe-Adusul-de-Țepeș mai de Aproapele din Departe!

Din biblioteca revistei „Climate literare“

Dacă ar putea...

...Dacă ar putea, o, dacă ar putea, ei, vagabonzii, saltimbancii cu nume, mereu, de-mprumut, l-ar mânca fript pe Eminescu! L-ar morfoli scrâșnit, printre dinți, precum câmilele, firele de nisip – și l-ar scuipa cu un oftat de ușurare în canalul de lături

al uitării.
Dar nu pot, nenorociții, nu pot, și ei știu asta mai bine ca nimeni alții; așa că d-aia scâncesc la zodii și la manualul de limba antiromână, la UE, la cuie, la lună, la steaua nebună, doar-doar s-o-ndura cineva, Necu-ratul (sau altul),

de of-ul lor
și-i va acoperi numele cu țărână Eminescului, să nu-l mai vadă, să nu-l mai audă, să nu le mai dea insomnii...

Și poate că așa ar face, până la urmă, sârmanul stăpânitor al tenebrelor, ca să scape de disperările lor tot mai pline de bale, de sânge stricat, de cerneluri diluate, de plumb, dacă n-ar ști că de sub țărâna aceea fiecare nouă primăvară ar da la iveală nu un singur și stingher Eminescu, ci mii, milioane, puzderie: embrioane unul și unul, încolțite sub potoape de lacrimi scurse-n șiroaie dinspre inimi de pui de valah către Nistruri și Tise, Olturi, Sire-turi, Dunări și mări...

Așa că, neputând să-l mănânce fript, pe de-a-ntregul, ei îl mușcă de cur și-l ciupesc de de-getul mic de la mâna cu care a scris, să zicem, Scrisoarea III, doar, doar l-or enerva și va ieși sin-gur din cărți, ducându-se-n iad, să se culce.

De unde să bănuiască ei, bieți scapeți, în orbirea lor maculată, plină de ură, de scaieți și de jeg, că nu fac altceva decât să-l țină treaz, mai ager, mai crunt, mai semeț, în turnul de veghe al limbii române?

D a n G î j u

din volumul în curs de apariție
„Poeme de rămânere sub arme“

Patria

Astăzi, mă gândesc la Patrie; sunt fiul ei din flori de câmp sece-rate, simt cum sângele tatei încă mai gâl-gâie peste anotimpuri vechi, scuturate.

Patria nu mai e, demult, ceea ce am învățat noi că a fost, s-a transformat, între timp, în câmp de manevră pe care, inclusiv în zile de post, se zbenguie lighioane valahe care pierd, cu fiecă joc, cel puțin o... vertevră.

Ah, Patrie!

Soldații Patriei mele

Soldații Patriei mele s-au refugiat pe monumentul eroilor; ultima lor baricadă înainte de scân-cetul veacului, și de acolo tot le trimit bezele nepoți-lor, dar și sfaturi, pe care ei le traduc după propriile criterii: cică cine va face ca ei, ca ei să pă-țească.

Soldații Patriei mele au schimbat tancurile pe trotinete, cântecele de biruință pe manele și kalașnicoavele pe mistrii de lemn, pe mop și pe alte chestii pașnice: așa construiesc ei Turnul Babel al Păcii.

Cu alte cuvinte, soldații Patriei mele s-au deghizat în civili și sunt atât de mândri de blugii lor încât și-au agățat de ei gloanțe oarbe, ca să nu uite, probabil, că au fost, cândva, soldați adevărați.

O, soldați ai Patriei mele! Câtă apă de ploaie va trebui să mai curgă din venele voastre până când veți primi următorul ordin de luptă?

Căci clipa aceea e pe drum, vine...

Cine și când?

N-am mai văzut demult un soldat curățindu-și arma, demult n-am mai simțit praf de pușcă în nări, văd, în schimb, tot mai multe femei etalându-și, prin cazărmi, uniforma... Și văd tot mai mulți caporali străini bântuind pe-ale Țării cărări.

Ah, Românie pierdută la cărți!

Munții tăi, munții tăi mai sluji-vor vreodată, cândva, cuiva, cu credință? Cine și cum va mai întinde

în ei ambuscade? Cine și când va mai consemna în cronica ta una, măcar, o mărunță și, totuși, o cât de cât bi-ruință?

Se scurg zilele-n zbor, lunile... Anii precum clipele trec,

Românie; ce blestem, ce ursită rea îți numără pașii prin veac? Care semn ți s-a pus pe creștet în prima zi de pruncie de-ai ajuns o târfă-n harem; ba, mai mult, o slujnică hoată, prinsă mai mereu cu motanul în sac?

Cât de frumoasă ești!

Cât de frumoasă ești, pădurea mea, în bătaia soarelui de aprilie! Cât de frumoasă ești – tinerețe, sărutată pe ochi de privirile mele flămânde! O, și cât de fantastică ești tu, viață, când îmi ceri să uit că sunt muritor, și să mă bucur de tine postind, ba mai mult!, iertând clipele una după alta, ca și când în loc să mă îndrept spre moarte, am rupt-o 'napoi spre jetul primordial, făuritor de sânge, adică, de carne, de oase, de lut, de scuipat, de idei, de iluzii, respirați și mirări...

Cât de frumoasă ești tu, Frumusețe, Când îngenunchiezi înainta mea aidoma Sfintei Parascheva În așteptarea... decapitării!

Cuvintele poetului
(apropo de
1 Decembrie 1918)

Sunt singurul scrib de meserie care mai poartă în tolbă cuvinte gen patrie, soldat, străbun, recunoștință și așa mai departe... Sunt singurul poet al Cetății care mai împerechează rimele nu ca să le sune frumos nim-felor cu parfum de tavernă, cu atât mai mult foștilor servitori ajunși granguri, patroni de butic sau purtători de fulare albastre, portoca-lii, rozalii și altele asemenea... Sunt singurul muritor care nu uită cui îi este dator vândut pentru că a căzut ca un erou pentru el, zice istoria, în Cotul Donului, dar care, în realitate, zic eu, ar mai fi putut trăi mult și bine

în granițele României sale rotunde dacă acasă, în Cetatea ciobanului Bucur, în Palatul Regal, mai exact, ar fi avut la vremea când Tartorul aranja cărțile un tată adevărat, aidoma Răzbunătorului Ștefan, Vi-teazului Mihai sau Loialului Ferdinand, nu un fost dezertor obișnuit cu vic-toria doar în patul amantelor (și poate că nici acolo, măcar)...

În fine, sunt singurul soldat a cărui baionetă nu va rugini niciodată pentru că petele roșii de pe lama ei sunt cuvintele poetului; și cuvintele poetului sunt aidoma bobului pâinii: semeni unul și răsare un spic.

„Amicilor” mei
(În loc de încheiere)

Oh, știu că vreți să-mi vedeți stârvul rece, Să fiți convinși, în fine, c-am murit Și că de-acum, în tihnă veți petrece Al vostru drum steril și chinuit.

Parșive sunt a voastre vorbe azi; Parcă și văd cum vă filează ochii La parastas, peste colacii calzi, Gândindu-vă cum zac pe fundul gropii.

Deja, în mintea voastră fi-va pace, Ierta-mă-veți, în cor, mărinimoși; Ba, și mai mult, cuprinși de... pro-moroace, Cu mare tam și zor, simandicoși, Veți pune-n cutiuță câte-un ban, Să-mi dedicați, postum, un fel de carte În care eu sunt bietul grafoman Iar voi, desigur, zeii de pe Marte.

O, dragi prieteni, fraților de arme, Bătrâne șulfe învechite-n rele, De unde să știți voi că-n timp ce-adoarme Ceasornicul desăvârșirii mele, Tic-tac-ul lui tot mai profund s-aude Și tot mai insistent bate-n fereastră Copilăria mea cu frunze crude Ce va a doua oară să-nflorească, Umplându-vă grădina cu uimire, Cu cruci de bronz și lumânări întoarse; C-așa e scris în Cartea de Citire, Cu litere de foc, miraculoase, Că-n timp ce zeii stinge-vor lămpașul, Al meu verset va lumina Orașul.

F.N.

...Că nimeni nu mai dă doi bani pe mine, Până și muza m-a trădat, cățeaua!, Sunt prizonierul călimării pline Și al hârtiei crude precum neaua. Mai am pe țeavă, totuși, vreo trei gloanțe Cu vârf de diamant, crestat în șapte, În așteptarea celei cotoroanțe Ce știu precis că va veni la noapte. Așa c-aștept, căzut pe cele gânduri, Fumând mahoarca ultimelor clipe Și numărând, pe cer, cum rânduri-rânduri, Bătând tic-tac-ul din a lor aripe, Se trec spre veșnicie stolurile De vise, de speranțe; dorurile...

Gheorghe Palei

Gheorghe Palei

Scena III

**Agamemnon, Ifigenia,
Menelau, Atreu,
Idomeneu**

AGAMEMNON: Eu știu. Copila mea, nu-mi vrea plecarea. Fără de mine i se par pustii palatul și grădina. Depărtarea coboară atunci în gândurile ei... Când a văzut că vântul se pornește, ea s-a gândit că voi pleca-n curând și-atunci tristețea grea a biruit-o. E o copilă, ce-i poți cere ei?

IFIGENIA (intrând grăbită): V-ați bucurat când vântul/prin frunzele grădinii, ca un abur,/s-a strecurat făcându-le să cânte?

TOȚI: Da!

IFIGENIA: Abia venisem în grădina verde unde privighetorile cântau când, lângă mine, pe neașteptate zeița Artemis s-a întrupat, privindu-mi fața cu dispreț vizibil ea, mânioasă foarte m-a-ntrebat: Tu nu poți asculta decât un cântec din chinul ne-ndurării și-al durerii? De ce-s orbite aceste scumpe păsări de-mi sfișie cu versul lor simțirea cerându-mi să le readuc vederea pe care însămi nu mai le-o pot da? Eu, ce-am putut răspunde? Din dragoste de mine Agamemnon — părintele meu drag, făcu greșeala de care mă întreb și l-am certat dar vina o port eu, că pentru mine greșeala asta el a săvârșit! Iartă-l, zeiță, am spus, și-ntotdeauna te voi iubi și jertfe am să-ți aduc! Însă zeița supărată a spus: Te-o fi iubind pe tine Agamemnon dar și eu îndrăgesc bieteile păsări căroră el le-a dăruit durere! Spune-i lui Agamemnon că greșeala tot cu durere are s-o plătească și de mai vrea să-i plece-n larguri flotați cer o jertfă unică în lume: Spune-i că-i cer a te jertfi pe tine și nici-o altă jertfă, nu-i primesc! Eu n-am uitat că la o vânătoare El mi-a ucis și cerbul cel mai drag! De nu te va jertfi, să-i spui că flota va aștepta un an, poate mai bine, iar vântul când va coborîpe mare va fi atât de îndârjit încât întreaga flotă are să-i

scufunde! Așa să-i spui! Asta-mi e hotărârea și neânduplecată voi rămâne. Când a pierit zeița, adierea a murmurat prin frunze ca un cântec și m-am gândit la bucuria voastră și m-am gândit la soarta vieții mele și de aceea am început a plânge. O teamă nefirească, mă subjugă.

AGAMEMNON: Pe pace fii! Știam de mult că zeii sunt împotriva noastră. Însuși Zeus prieten bun cu Troia ne e-mpotrivă, dar o să-l câștigăm de partea noastră... O să-i jertfim mai bine de o sută de tauri grași cu mult mai albi ca neaua și sângele va curge pe altani-i împodobit cu splendide ghirlande!

IDOMENEU: Hera și Atena ne țin parte!

AGAMEMNON: Da! Le vom invoca să ne ajute pe lângă zei. Cum să-mi jertfesc vlăstarul? O, Artemis, tu ai făcut o glumă, dar nici în glumă nu e cu puțință să-mi ceri tu mie a-mi jertfi lumina!

(către Ifigenia): Te du, copila mea și mamei tale să-i spui să se gătească. Marii preoți -chiar-astăzi vor slăvi pe zei și jertfe le vom aduce. Fumul de tămâie se va urca albastru spre Olymp și vântul bun va coborî pânze! Nu mai pot sta o mie două sute de nave de război să tot aștepte când noi ne știm încă de-acum izbânda.

ATREU: Să mergem dar, să le aducem jertfe marilor zei, să vă dea vânt pe mare. Nici zeilor, se pare, nu le place să stai cu mâna-n sân, în așteptare...

(apoi către Agamemnon): în ce privește să-ți jertfești copila, mai bine, nu mai plece-n larguri flota! Suta de mii de oameni ce plecară, n-are decât să vină cale ntoarsă!

AGAMEMNON: Nici gând! Îndupleca-vom sigur zeii, pe bunătatea lor încă mă bizui. Le vom aduce prețioase jertfe! (Ies toți, piecând către marea ceremonie cu jertfe și rugăciuni. Lumina piere încet și ca din depărtări, dinspre țărmul mării se aude murmurat.)

CORUL VORBIT al CORĂBIERILOR din AHAIA

A trecut, a trecut, un an încheiat de atunci!

Artemis, Artemis a acceptat plecarea vântului și flota, și flota a navigat cu bine până în Pelopones. Dar aici, dar aia Artemis și ki amintit de Ifi-

genia Și preaputernice, și preaputernice furtunile prezise s-au stârnit!

Cântul al doilea

în cortul lui Agamemnon, la Micene în Pelopones. După-amiază de vară. Se aude geamătul turbat al furtunii pe mare.

Scena I

Agamemnon, Menelau, Nestor (aflați în toiul discuției)

AGAMEMNON (adresându-se lui Menelau): Cum îți spuneam, din veștile primite, în vremea-n care nu ne mai văzurăm — aflai că Paris pe o corabie mare hoțește a venit la tine-n Sparta și ți-a răpit lumina vieții tale răpindu-ți-o pe gingașa Elena întunecându-te cumplit pe tine și zilele soției lui Enona...

MENELAU (aprig): Așa e! Paris mi-a răpit lumina, m-a despuiat de rostul vieții mele, m-a rupt și m-a târât către durere! Dar crâncen va plăti întreaga Troie când am să-i mușc din ziduri și cu flăcări să zvârl în toți troienii cendrazniră doar să audă de această faptă pe care nu știu cum de-o-ndură zeii!

NESTOR (ironic): De dragul unei astfel de frumoase oricare din cetăți și-ar vrea mândria săii aștearnă totul la picioare și de se poate, până și iubirea... E jocul zeilor, se știe doar Că Paris, protejatul Afroditei este cel mai tulburător bărbat!

MENELAU (indignat): Și eu cum sunt?! Mireasă mi-a fost mie, în viața ei, am fost primul bărbat!

NESTOR: Bine era, dacă erai și-acum! Primul și ultimul. Dar eu nu știu femeie pe care să n-o joace-n gânduri zeii, n-a aflat nimeni cheie pentru taina ce stă-ncuiată în sufletul femeii.

MENELAU: Dar a răpit-o! Unde este taina că Paris a venit și mi-a furat-o? Cât mai fura-vor toți femeii din Grecia fără să simtă răzbunarea noastră?

NESTOR: Elena și-a dorit a fi răpită. La tine n-a știut decât ce-i prinsul. De n-o răpea frumosul Paris, sigur — de bună voie, tot fugea cu dânsul. Femeie prea frumoasă e, să fie a unui singur

și ciudat bărbat.

MENELAU: Lucru-nțelept ai spus, rege din Pylos, cu-nțelepciunea ta, uimiți te-așteaptă toți cei ce știu că mintea lor e-ntreagă și pot avea o judecată dreaptă, dar eu nu pot trăi fără Elena și pentru rapt, condemn întreaga Troie.

AGAMEMNON (către Nestor): Tu când vorbești trei vorbe, lucru mare, pot povestite fi o viață-ntreagă. De-aceea Diomede, Philoctete, Idomeneu și regele Achile, mă îndemnară în a-ți cere sfatul! Iar nu mai poate să ne plece flota, furtuni cumplite băntuie tot timpul, de-aceea te-am chemat, să-ți aflui sfatul.

NESTOR: Nu înțeleg la ce vă trebuie sfaturi când și cu ele, tot greșim, vezi bine! Eu zic să vină aici bătrânul Chalcas, e cel mai bun oracol din Elada. Din gura lui e până și minciuna un adevăr ce nu se mai desminte — el vă va da cele mai bune sfaturi prin clarele, de înțeles cuvinte.

AGAMEMNON: Nerăbdător sunt să ajung la Troia, dar marea e tot timpul răzvrătită și vânturile urlă nemblânzite. Dacă plecăm ni se scufundă flota, de nu plecăm ne arde nerăbdarea! Stăm la cheremul vântului și-al mării. Fratele Menelau, în marea-i grabă de-aș relua frumoasa lui comoară, îmi reproșează că-ntârzii plecarea, dar nu-s de vină eu, de vină-i marea și vântul care ne aține calea când n-avem vânt, când suflă prea puternic, va trebui să hotărâm

cum facem și cum o dregem să ieșim odată din dușmănoasa stare-n care suntem, să-l consultăm, într-adevăr pe Chalcas...

MENELAU: Asta știam și noi, însă crezusem că-nțelepciunea regelui din Pylos nu se oprește la a ne trimite să căutăm la alții înțelepciune!

NESTOR: Un înțelept își ține pentru sine proorociriile când ele nu-s spre bine.

AGAMEMNON: Săil chemăm pe Chalcas să ne spună ce este semnul ce-l dădură zeii, ce ghicitoare este, ori ce îndemn, dacă e semn ori nu e semn, și-i numai întâmplarea sugubeață care de-atâta timp ne joacă în față. (Prin intermediul unui sclav, este chemat bătrânul oracol Chalcas. O dată cu oracolul, intră în cortul basileului Philoctete și Idomeneu.)

Scena II

Agamemnon, Menelau, Nestor, Chalcas, Philoctete, Idomeneu

AGAMEMNON: Avem un semn ce ni-l dădură zeii/stăpânii noștri și ai lumii întregi./Eu nu știu de-i un semn, sau o întâmplare,/dar dacă-i un mesaj și-l înțelegi Eu te-am chemat, de poți, să ni-l dezlegi, vestitul oracol plin de faimă aruncă-ți o privire-n viitor...

CHALCHAS:Mărire ție, rege Agamemnon! Ci spune semnul. De e întâmplare vom trece peste ea și nu vom face popas în legături întâmplătoare, cu toate că se spune că viața și zeii și pământul ca și marea prin nesfârșirea vremilor albastră le-a făurit neantul și-ntâmplarea... Spune-ți-mi semnul, să-i dăm dezlegare.

Va urma

MM: Înainte de '89 funcționa rezistența intelectuală – pasivă ori activă -. Ce face acum intelectualul o funcție activă în societate, mai are o responsabilitate, un rol într-o societate de consum – vezi și globalizarea? Și prin ce credeți că veți rămâne în amintirea publicului/cititorului sau în istoria literaturii?

AT: Trăiesc sentimentul melancolic-reconfortant că nu voi persista prea presant în amintirea breslei și a unui mare public. Sigur, colegii de breaslă vor păstra amintirea unor expoziții de concept care i-au pus în valoare, și probabil, a unor volume și articole/cronici/studii care au schițat istoria prezentului

Idei în dialog cu scriitorii

Alexandra Titu, Mihai Antonescu, Florentin Popescu, Nicolae Rotaru

cultural parcurs împreună, unele intrate în bibliografiile universitare... Expozițiile dedicate experimentalismului artistic românesc, sau artei cu referent sacru, utopiei în artă sau impactului dintre artă și seducțiile/provocările negative ale politicului. Cât despre proza mea ficțională, despre a cărei calitate literară nu am niciun dubiu, nu cred că va lăsa prea ample ecouri. Nu sunt bun automanager, dar cred în hazardul întâlnirii dintre cititorii unor alte generații sau chiar ai generațiilor prezentului și câte una dintre prozele mele. În fond, mi-a făcut mare plăcere (îmi face mare plăcere să le scriu) și „nu voi sicriu bogat...” sau mumificări în manualele școlare.

MA: Educația e o chestiune de tradiție, mai întâi. Re-educarea e o problemă a sinelui. A conștiinței fiecăruia. Ca și înainte de '89, intelectualul ar trebui să rămână la fel de rezistent și în societatea de consum.

Dacă de pe umerii multora s-a luat o greutate, de pe ai lui, în niciun caz. Să-și redefinească inteligența, da, dar să nu renunțe la scopul și menirea lui în societate. Modernitatea se revendică dintr-o tradiție. Nimic nu se naște din nimic. Cine își închipuie că norul e pământ stabil, a uitat să-și pună parașuta mai înainte de salt. Da, tradiția și modernitatea pot să coexiste bine mersi. Nici o mare cultură nu renunță la asta. Că se mai întâmplă la noi, e încă o dovadă a inconsistenței în gândire a unora. Copacul, ca să ajungă ce este, a visat mai întâi într-o sămânță.

FP: Da, de ce să nu coexiste? Numai timpul, cel mai neiertător judecător – va spune ce e valoros și ce nu... Greu de dat un răspuns. Mă tem că dacă s-ar recurge la forme de învățământ speciale – de re-educare, cum spuneți -, am risca să ajungem, firește, ca un revers al

medaliei, la un fel de învățământ ideologic de pe vremuri. Oamenii trebuie să învețe singuri să scape de „efectele trecutului”. Cum? Prin lecturi, cunoaștere, prin auto-educare, prin dezvoltarea capacității de selecție în ce privește informația din mass-media etc. Probabil că se cer redefiniri în privința „inteligenței și a intelectualității”, dar cine să le facă? Și mai ales cine să le facă fără partizanate (politice sau de altă natură?)

NR: Bine zis: cine ne ajută să ne lepădăm de trecut? Cei cu trecut murdar la activ, cei ce nu știu cum era acel trecut, cei din interior, cei din afară (care afară va fi tot un înăuntru!), cei chemați, dar nealeși, căci nu aparțin grupului de interese, cei aleși, dar nechemăți, că s-au învățat în dulcea mediocritate cu deviza merge și așa.... Se spărie gândul, așa că nu vreau să-l înspăimânt, că destul trăim sub ubicuitatea terorii.

MM: Ce altă întrebare

- sau temă - propuneți?

AT: Pot propune o întrebare, adresată prin Dvs., Monica Mureșan, despre o strategie eficientă pentru distrugerea monumentelor din patrimonial și așa nu foarte bogat și conservat al României! Îl citați pe Eliade, despre incendieri și distrugerii... am semnat în timpul dictaturii proteste împotriva demolărilor, și semnăm și acum, dar ediliile noastre nu par mai receptivi decât tătarii...

MA: Că „am fost”, știm. Că „suntem”, se vede. „Vom fi” încă? Vom „mai fi”?

FP: Mi-ați propus atâtea subiecte demne de discutat, încât dacă aș fi detaliat fiecare răspuns, am fi ajuns să scriem împreună o carte. De aceea, să lăsăm asta pe altădată.

NR: Aș întreba dacă sunt șanse să revină cozile de altă dată... Dar la librării: Și aș răspunde sec și nonșalant: Da. De unde?

**A consemnat
Monica Mureșan**

SPAȚIUL AMERICII

(Hapësira e Amerikës)

Pasul e mic

Piciorul n-are putere

Viața nu pulsează în ritm de atlet

Maratoniștii

N-au spațiu pe autostrăzile mari

Și o clipă

În cursul gigantic al mașinilor, spui

„Unde este omul

Atotputernicul pământului, aici”

Dar...

Ca în povești

Roșul și verdele

Pas, se închide autostrada

Înțelegi că atotputernicul comandă

Comandă mișcare gigantică

Pe pământ, în aer

În adâncul oceanelor

Deși rămâne

El însuși

Atlet obișnuit al lumii antice

COȘMAR DE IUBIRE

(Ankth dashurie)

Ți-am spus: Vîno

Tu rece m-ai răspuns: Să văd...

Te-am rugat: Vîno

Tu fără glas m-ai spus: Poate

Ți-am spus: te rog vîno

Poezie albaneză din USA

Kostaq Duka (în traducerea lui Albert Voka)

Tu nu ai vorbit

Totuși

Undeva în colț de ochi

O picătură de sevă a creat imaginea: Da

O rumeneală ușoară

Peste tenul subțire a feței a reflectat: Da

Da, da

Toata ființa ta s-a transformat în Da

Și ai venit

Tăcerea lungă

S-a tipărit în cascadă de primăvară

SĂDESC FLORI

ÎN AMERICA

(Mbjell lule

në Amerikë)

Sădesc flori

Degetele le înfipt în pământ

Simt din atingere arșița lui...

Și închid ochii...

Dumnezeule

Pământul e aceeași

Dumnezeule!

Mi se pare că sunt acolo

În grădina casei vechi

Scormonind cu unghiile

Prin încrețiturile aspre,

Pline de piatră...

Pământul, aceleași pământ...

Iar lumea atât de mică

Degetele le înfipt mai adânc

Ca pentru a ajunge de aici dincolo

În buricul meridianului

În acele încrețituri ale pământului aspru

Pe care odată nu le-am întins

NE PREFACEM

(Bëjmë sikur)

Ne facem că ne iubim

Ne iubim cu adevărat

Odată ne alintăm

Ca adolescenții nebuni

Altă dată ne prefacem

Autoritari cu greutate

Complotând împreună

Pentru clipe de intimitate

Și când vine momentul

Ni se urcă în cap „seriozitatea”

Și suportăm vârsta bătrâneții

Sau încă ne pârjolește flacăra tinereții

Ne facem că ne iubim

Ne iubim cu adevărat?

Nu știu

Doar după câteva atingeri și sărutări

Ne surâde umbra vârstei

Cu glumă și sălbăcie

BETI, BETI

În mijloc de pădure

Acest pian purpuriu

Azi îmi seamănă a coșciug

Azi tot blocul de 7 etaje

Semănă cu o casa mare de funeralii

A conducerii bătrânei

Azi pianista centenară, Beti

Și-a luat calea cerului

Pianul ce zburda orice seară

În sunete de tinerețe

Respiră în glas un cântec de vai

Furie, furia iubirii

Măine

Alte blonde, desigur

Se vor așeza la pian

Iar sunetele bucuroase

Vor renaște

Doar după un sunet

Beti o să apară din nou

În cutia pianului

Sufletul ei va dăinui

VEVERIȚELE

(Ketrat)

Răsfățate

Misterioase

Elegante

Când sar din copac în copac

Veverițele din Chicago

Caută în mine prietenie

Îmi spun

Bună dimineață, noapte bună

Îmi aduc aminte

Că pădurea spre autostrada

Și casa sunt departe

În ecranul ferestrei

Cu zel și zgomot declară:

De dreptul viețuirii în libertate

Ne vom bucura

Până când vom fi oameni

Nicolae Dorel Trifu

Caracteristica primordială a spiritului uman, accepțiunea modernă a psihologiei, cu privire la evoluția speciei om în sensul adaptării la mediu, pe scara antropologică a istoriei, o reprezintă setea de a cunoaște, ca dorință permanentă ce animă ființa umană.

Această dorință perpetuă de a cunoaște, specifică omului cam de când i-a fost dăruită rostirea, în cultura greacă antică a fost numită Philomateia. Mod de a spune că omul a fost, mai întâi... "philomateic", după aceea, a devenit comunicativ, adică vorbăreț. La scurt timp după zămislirea lui Adam, cum acesta începuse a suferi de singurătate - așa ne asigură Sfânta Scriptură - Dumnezeu i-a dăruit-o pe Eva în schimbul unei coaste excedentare, încât, bietul om, nimeni altul decât protopărințele nostru, a fost bântuit de nevoia de a comunica, de a se confesa. Deducem că Adam era naiv.

Și uite așa, treptat, treptat, a proliferat între cei doi cortegiul nefast al unor rele deprinderi și porniri: sfada, bârfa, trâncăneală, curiozitățile, toate acestea culminând cu ascultarea sâsâitului veninos al șarpelui în care se deghizează chiar Sarsailă cel viclean, de a provocat izgonirea din Rai. A trebuit să treacă un potop de vreme până, "după cădere", omul a devenit cugetător, de s-a raportat la cele înconjurătoare (căpătând conștiința de sine), apoi la cele cosmice, la univers.

La începuturi, cugetarea omenească a fost una pesimisto-nihilistă. Așa se explică de ce, în străvechimea greacă (între secolele 4-5 î.Hr.), celebrul (dar neimportantul) retor și filosof Gorgias a scris (așadar, hop! omul, hop! și scrisul) un impresionant tratat de filosofie - "Despre neant sau despre natură". Nihilismul Lanțului de raționamente ale tratatului se poate rezuma, succint, astfel: "Nimic nu există; dacă, totuși, există ceva, nu

poate fi cunoscut; dacă, totuși, poate fi cunoscut, nu poate fi comunicat". Aș spune, fără teamă de a exagera, că "numitul" Gorgias este părintele "protocronist" al... grafomaniei. Așadar, la început - să zicem - pe Pământ a fost... grafomania în forma ei incipientă.

Numai în ceruri - cum ne învață Biblia - "La început a fost Cuvântul" dumnezeiesc. Iar acum, coborând pe Pământ, ce să vezi, mai întâi? În afară de palate și cetăți, de fluvii și mări - firește, biblioteci. Nu chiar toate, că uneia dintre ele - cea din Alexandria - i s-a dat foc, deși nu era... "grafomană"! Devenise conspirativă pentru ignoranți?

Așa că, iată, de unde s-au inspirat "telectualii" securiști responsabili cu păstrarea secretelor compromițătoare pentru cei programați să acceadă la putere, secrete ce trebuia să piară în "neantul" lui Gorgias, care au dat foc Bibliotecii Centrale din București în păcloasa noapte de 23 decembrie 1989!

Te mai miri cum a fost răsplătită una dintre cele mai benefice invenții ale omului, invenție ce a contribuit eficient și spornic la progresul culturii și civilizației - tiparul - începând cu străvechea Bibliotecă din Alexandria, mistuită în flăcări, continuând cu arderile pe rug ale unor cărți incomode Inchiziției spaniole și italiene și prelungindu-se - în vremurile contemporane - până la "întunericismul" celor care au dat foc Bibliotecii Centrale din București. Așteptăm cu înfrigurată emoție să vedem ce se va întâmpla - pe linia relelor tratamente - cu o altă invenție omenească dinamizatoare a civilizației moderne - internetul...

La români, prin celebra sintagmă "beția de cuvinte", au fost semnalate primele simptome de grafomanie neaoșă, de către un strălucit diagnostician - Titu Maiorescu - primul mare critic literar, recunoscut unanim ca fiind "critic de direcție" în literatura română. Un asemenea critic ne lipsește astăzi, când "direcția literară", scăpată de sub control, a luat-o razna, cu oiștea prin hârtoape, de s-a poticnit într-o fundătură eufemistic botezată "p(r)ostomodernism", sau "textualism" ori "inter-textualism", ultimele două nefiind altceva decât forme

deghizate ale plagiatului, dar și ale prostului gust, dincolo de care - cum observa distinsul critic Marian Popa în "Istoria literaturii române de azi pe mâine" - sub noianul de cuvinte poleite ori lustruite, ce nu comunică decât găunoșenia lor, se ascunde vidul "marelui" nimic. Cum am putea defini, în accepțiunea curentă, omologată de cei mai mulți filologi și teoreticieni literari cele două noțiuni antinomice: "grafomania" și "prolificitatea"? Foarte simplu și concis. Pe câtă vreme "grafomania" poate fi definită ca fiind un sindrom al deviaționismului psihico-mental, așa cum se manifestă el la unii închipuiți ori preținși scriitori - în subtext, suferinzi de "autorlăc" - în contextul producției lor literare, produselor acestei "boli" sunt nule ori cvasi nule sub raport estetic.

Cunosc personal, câțiva asemenea grafomani, care de mai multă vreme se obrăznesc și fură cu nerușinare din producția altora. Pe unul dintre ei, cineva, încă de anul trecut, l-a deconspirat dovindându-i plagiatul. Cum se explică, atunci, că dintre cele vreo opt reviste (sic!) ce au primit dovezile plagiatului, însoțite de denunțul convenit și probele aferente, numai două reviste (spre onoarea lor) publicaseră (în termen de trei luni de la primirea plicului incriminator) materialul demascator?

Doi dintre acești grafomani - culme a ironiei și a cinismului - își laudă, unul altuia, insignifiantele volume de versuri, declarându-le reciproc, (firește!) - drept capodopere ale genului. Ultima oară, aceste laude reciproce ale celor doi grafomani le-am întâlnit în revistă "Axioma" de la Ploiești, prin lunile august-septembrie 2008, revistă ce multă vreme părea a fi una serioasă, ce ține la eticheta colaboratorilor, câți mai are...

Uneori se nasc confuzii grave și regretabile, chiar dăunătoare, confundându-se - prin luarea în considerare a criteriului cantitativ în exclusivitate - condiția grafomanului cu aceea a scriitorului ori gânditorului prolific, autor al unui număr impresionant de cărți valoroase - fie din domeniul beletristicii, fie din cel al cercetării și studiilor științifice din varii domenii, comunicări științifice, articole și eseuri de istorie și critică literară.

Mod de a spune că, pe câtă vreme grafomanul scrie mult și prost, producțiile lui fiind neomologabile sub raport estetic și axiologic, scriitorul prolific, cercetătorul prolific, omul de știință prolific, în fine, savantul prolific, scrie mult și valoros, lăsând posterității, în tezaurul cultural ori științific, o operă consistentă și durabilă, ca produs spiritual al unui travaliu fericit, inspirat și roditor, sub raportul importanței valorice.

Cine sunt, la originea lor, grafomanii, cine sunt, la originea lor, oamenii prolifici? Grafomanul poate fi autorul unui număr impresionant de cărți lipsite de valoare ori de valoare îndoielnică, insesizabilă: este cel care batjocorește jertfa sfântă a pădurilor patriei, păduri ce-și sacrifică lemnul pentru fabricarea hârtiei. Iar aceasta, hârtia, în loc să fie utilizată la înălțimea și pe măsura jertfirii esenței lemnoase (pe care s-a răstignit Hristos, Mântuitorul), biata hârtie este consumată pentru hrănirea orgoliului bolnăvicios al unor frustrați, narcisiști, ne-realizați în nici un domeniu cultural ori științific, jalnici veleitaori agramăți și incuți, nedeprinși cu efortul gândirii, al cugetării, care se autoiluzionează că prin aberațiile lor letrice vor produce vreo breșă în peruzeaua celestă prin care să se teleporteze direct în cerul nemuririi.

Cine sunt, la originea lor, oamenii prolifici, din orice domeniu al culturii, științei, literaturii, teologiei, adevărații creatori de valori spirituale? Sunt toți aceia care, prin travaliul continuu, prin jertfa vieții lor, au zămislit valori autentice, nepieritoare, ca moștenire în patrimoniul cultural, științific, religios al unui neam.

Dintre scriitorii prolifici ai românilor, trebuie să-i amintim și să-i prețuim, deopotrivă, pe Tudor Arghezi și George Călinescu, pe Mihail Sadoveanu și Nichita Stănescu, pe Lucian Blaga - poetul și filosoful, traducătorul lui „FAUST”.

În aceeași ecuație a creatorilor de valori, prolifici, trebuie să-i amintim și să-i prețuim, la loc de cinste, pe savanții Nicolae Iorga și Mircea Eliade, pe ilustrul teolog Dumitru Stăniloae, autor al monumentalei opera "Filocalia", pe Vasile Pârvan, pe Constantin Noica și Emil Cioran, toți aceștia fiind, pe

lângă aleasa lor erudiție, veritabile spirite enciclopedice. După cum, vrednică de pomenire și de includere în galleria ilustră a spiritelor enciclopedice este și personalitatea enciclopedică a lui Artur Silvestri, plecat la cele veșnice în chiar ziua de Sfântul Andrei - 30.11.2008.

Dacă pentru noțiunea de "prolificitate" putem desluși, într-o ultimă analiză, asociate, caracteristicile de "erudiție" ori de "enciclopedism", pentru aceea de "grafomanie", asociate cu ea - constat cu întristare - sunt noțiunile de incultură, veleitarism, frustrare, narcisism, furt literar, penurie spirituală, golăneală.

De ce trebuie demascată și combătută grafomania - ce are drept corespondente omoloage, în muzică: manelismul, în pictură și în sculptură: kitschul - ca fiind o plagă otrăvitoare, un virus contagios localizat în organismul fragil și plâpând, expus la orice îmbolnăviri, al culturii românești contemporane? Pentru că fructul otrăvit al "bolii" numită "grafomanie" produce - cu concursul multor editori iresponsabili, avizi după câștig bănesc cu orice preț - o păguboasă confuzie a valorilor pe piața de carte.

Așa cum bancnota falsă alungă banul cel bun, autentic, de pe piața monetară, tot astfel cărțile proaste, fiind preponderent majoritare pe piața cărții, blochează vânzarea cărților bune prin inundarea pieței, a librăriilor, cu bazaconii letrice, prin generarea neîncrederii, a dezorientării și suspiciunii în sufletul și mintea cititorilor de atâtea ori înșelați în așteptări și vămuiți la pungă, prin cumpărarea cărților fără valoare estetică ori axiologică.

Cum critica literară, de aproape vreo două decenii și ceva, a renunțat, în mare parte, din varii motive, la funcția ei selectivă, de afirmare și confirmare a valorilor culturale autentice, această funcție a fost preluată de pseudocritici, laudatori de profesie, care desăvârșesc "opera" imundă a grafomanilor - gen Victor Sterom (SRL), el însuși un neobosit și „vașnic” grafoman, precum atâtea alții oploșiți atât pe la Uniunea Scriitorilor cât și pe la alte asociații, comisii, comitete și comiții apărute precum ciupercile după ploaia de vară.

„Mărturii dintre milenii”, de Angela Baci

Octavian Curpaș
Phoenix, Arizona

63 de interviuri cu scriitori contemporani

„Mărturii dintre milenii”, cartea Angelei Baci, a apărut la Editura Limes din Cluj, în 2007. Volumul a fost premiat în cadrul festivalului „Porni Luceafarul-Hyperion”, care a avut loc la Botoșani, în anul 2008. De asemenea, „Mărturii dintre milenii” a obținut și Premiul Uniunii Scriitorilor, filiala Iași, 2008, la secțiunea eseu/publicistică. Volumul cuprinde 63 de interviuri inedite cu mari nume ale literaturii române contemporane.

Angela Baci – poet și publicist

Angela Baci este poet, publicist, consilier și promotor cultural, membru în Uniunea Scriitorilor din România, filiala Iași. Autoare a unor cărți de poezie, publicistică și literatură pentru copii, poezia sa este tradusă în franceză, engleză, cehă, maghiară, slovacă, arabă, etc. Printre volumele de poezie publicate de aceasta se numără „Fragmente dintr-o cavatină”, „Ce departe e iubirea aceea”, „Maci în noiembrie”, „Sentimente captive”, „Trei zile din acel septembrie”, „Dragostea ca o mângâiere de fiară”, „Ținerețe cu o singură ieșire”, „35”, „De mâine până mai ieri, alaltăieri”, „Poezii / Verse”, ediție în limbile română și maghiară, colecția „Poezii Galațiului”, ediție în limbile română, franceză și engleză. Pentru „Poezii Galațiului”, Angela Baci a primit „Premiul pentru cea mai bună carte de poezie a anului 2003”, decernat de Uniunea Scriitorilor din România, filiala Bacău. De asemenea, Angela Baci a semnat și două volume de publicistică – „Mărturii la sfârșit de veac” și „Mărturii dintre milenii”.

„Mărturii dintre milenii”

„Mărturii dintre milenii” vorbește despre condiția scriitorului în epoca actuală, prezentând modele creatoare, relația magistru-ucenic, promovarea literaturii române în străinătate, reconfigurarea scării de valori, necesitatea revizuirilor, etc. și cuprinde și o inedită arhivă fotografică cu scriitori contemporani. Angela Baci a început să realizeze aceste

interviuri în anul 1992. În prezent, scriitoarea are în lucru volumul II din seria interviurilor ce fac parte din „Mărturii dintre milenii”, ce va include interviuri cu scriitori gălățeni. Perioada acoperită de aceste dialoguri este din 1960 până în prezent.

Scopul volumului „Mărturii dintre milenii” este de a stabili prin distincție, printr-o demarcație clară, o lume culturală autohtonă ce ar

păcate fundamentale: în primul rând, nu cunoaștem la justa ei valoare literatura română; în al doilea rând, nu o facem cunoscută întregii lumi.”

În condițiile în care oportunitățile lipsesc, iar șansele de a se contura ceva serios în acest sens rămân minime, Mihai Cimpoi adaugă: „Eminescu este cunoscut prin traduceri și studiile de întâmpinare care se fac în diferite țări sub semnul aleato-

trebui să fie bine încadrată în anumite tipare, o lume ce s-ar dori perfectă, însă nu neapărat tinzând spre desăvârșire. Opiniile scriitorilor cu care Angela Baci a dialogat de-a lungul timpului vorbesc despre o esență a culturii, închizând în ele însele echilibru și o forță de netăgăduit.

„Cartea este și va fi... de neînlocuit”

„Cartea este și va fi un instrument de neînlocuit... și este singurul instrument care produce cultură și care va produce în continuare ca și până astăzi”, afirmă Mircea Cărtărescu în „Mărturii dintre milenii”, vorbind despre rolul cărții ca ingredient esențial al vieții noastre culturale, sociale, umane. Remarcabilă rămâne în acest context și declarația lui Gabriel Liiceanu: „...limba unui popor dă totdeauna măsura felului în care un popor se înscrie în univers. Orice limbă conține în ea o provocare, față de cei care o vorbesc și față de cei care o scriu. Dacă noi nu suntem la înălțimea provocărilor lim-

bii, atunci noi decădem, iar limba română, care este una dintre cele mai frumoase limbi din lume, ne va demonstra că noi nu suntem demni de ea.” Poziția sa denotă interesul intelectualului român față de ceea ce oferă în primul rând libertate de gândire unui popor și posibilitatea de a se exprima – limba națională.

Traduceri și traducători

De altfel, una dintre problemele dificile cu care se confruntă cultura noastră contemporană și pe care Angela Baci o abordează des în interviurile sale, este aceea că scriitorul român este puțin sau deloc cunoscut în străinătate. Promovarea autorilor români este un deziderat controversat. În absența unei orientări puternice către deschidere spre dimensiunea internațională, nu putem decât să îi dăm dreptate scriitorului Mihai Cimpoi. „Literatura română este „văzută” în context occidental în măsura în care e cunoscută. Parafrazând ceea ce spunea Noica referitor la Eminescu, am putea afirma că noi românii avem două

riului și vrerii de cunoaștere a străinilor. Blaga ar fi avut un mare impact asupra contextului european (zicea Noica), cel puțin ca filosof al culturii, dacă ar fi fost tradus la timp, în anii '30.” În același sens, evocând faptul că avem o literatură de valoare, dar care este prea puțin cunoscută, mediatizată, Al. Husar adăuga: „Sunt două argumente referitoare la această situație: limba noastră, din păcate este o limba de circulație națională, nu internațională. Va trebui să facem un efort ca să ajungem și noi la o răspândire a culturii noastre, prin traduceri autorizate. Traducerea este cel de-al doilea factor, ar trebui să se pună mai mult preț pe traduceri și traducători.”

Teatrul și publicațiile culturale

„Mărturii dintre milenii” abordează planuri artistice cum ar fi literatura, teatrul, publicațiile culturale. Pe lângă carte, societatea românească actuală are și teatru, despre care Mircea Ghițulescu mărturisește în dialo-

gul purtat cu Angela Baci că „nu numai că este bine primit, dar este un teatru bine cotat, cu un loc aparte. Dacă mă pot exprima așa, teatrul românesc este una din mărfurile bune pe care le exportăm. Este o marfă de export, care este foarte căutată. Avem un teatru foarte bun și trebuie să recunoaștem.” Despre revistele de cultură, despre dreptul lor la existență și secretul supraviețuirii lor, Cezar Ivănescu spune, printre altele: „...românii, care sunt realiști, au reușit și reușesc să câștige din tipărirea unor cărți și au rămas cu acest orgoliu de a ajuta la tipărirea unor reviste frumoase, bine scrise, și care să însemne ceva pentru cultura românească, căci revistele reprezintă enorm de mult o epocă, dincolo de cărți și autori.”

Exilații

În ce măsură identitatea națională și specificul cultural sunt bine conturate și prin „vocea exilaților”? După părerea lui Emil Manu, „scriitorii care au ales drumul exilului contemporan au contribuit mai puțin decât cei de la 1848 la schimbarea revoluționară pe planul mentalității din România. De aceea putem ușor observa că după evenimentele din Decembrie, foarte puțini scriitori au întrerupt exilul și s-au „repatriat”. Cei mai importanți dintre aceștia au continuat și continuă să rămână într-un exil continuu. Probabil că această perpetuă exilare își are un rost pe care nu-l putem descifra încă în toate elementele sale.”

Un exilat, scriitorul Ion Miloș, stabilit în Suedia, declară că în Occident, cartea românească „este necunoscută din cauza noastră, a românilor, fiindcă este o trăsătură negativă a românilor de a nu ne păsa de cunoașterea noastră în lume. Pe lângă nepăsarea aceasta, care este o trăsătură fundamentală, este și invidia aproape bolnavă; și aici ne deosebim de alte popoare, de exemplu, să fac o comparație cu evreii, căci nu întâmplător multe premii Nobel au fost oferite evreilor; fiindcă, atunci când un evreu reușește în ceva, aduce cât mai mulți evrei și îi lansează în lumină, pe când un român, dacă reușește ceva extraordinar, face pârjol în

**Continuare în
pagina 20**

Din corespondență

Român autohton. Român în exil.

Dimitrie Grama
Copenhaga

Trăind în Vest de peste patruzeci de ani, am avut ocazia să urmăresc, în timp, atitudinea „românilor authotoni”, atât față de propriile valori, cât și față de românii din „diaspora”.

Până în 1989, românii autohtoni, probabil dintr-un sentiment profund de lășitate, au luat o atitudine de defăimare și de înjosire a valorilor românești existente în afara granițelor Republicii Socialiste Romania.

Marea majoritate a românilor din „diaspora”, și aici includ și românii din alte teritorii vechi românești, precum Macedonia, Timocul, Ucraina, Ungaria, și-au păstrat cu demnitate, chiar fiind asupriți, tradițiile de neam și, aproape cu disperare, s-au străduit să fie un fel de ambasadori ai românismului, acel românism bazat pe talent, muncă și bun-simț.

Toate aceste eforturi ale diasporei au fost sistematic ignorate și chiar combătute de România Oficială prin lăcheii ei intelectuali autohtoni.

Scriitori, jurnaliști, politicieni, poeți și oricine altcineva care avea vreo dorință de exprimare critică, au fost

încurajați să compromită numele de român din străinătate.

Toți eram expuși de propaganda română mass-mediei străine, ca fiind niște terchea-berchea, în fond niște infractori periculoși, pe care trebuie să-i izolezi de restul societății sau cel puțin să te ferești de ei.

Asociațiile de Cultură și de Științe române nu au susținut niciodată „diaspora”, ci doar membrii proprii, membrii „de gașcă”, care și-au câștigat meritele doar în spațiul limitat și protejat al infrastructurii autohtone.

În această atmosferă de discriminare a valorilor românești de pretutindeni, s-au pus bazele unei societăți noi, societate lipsită de solidaritate națională, societate deprivată de un adevărat criticism, societate fără responsabilitate și, ca o consecvență a celor enumerate, o societate fără tradiții, fara suflet.

Am mai spus că nu este vina țișanilor că au avut puterea să se afirme atât de puternic în România și nu este vina lor că li s-a dat posibilitatea să fie expuși ca „popor reprezentativ” al României. Lor li s-au creat condiții optime de dezvoltare etnică și

având tradiții puternice, li s-a îngăduit, fără nici un fel de discernământ, să reprezinte, la început, „România Culturală”, iar acum și „România Social-Politică”.

Acest paradox al evoluției unui popor, al dezvoltării unei societăți, a fost acceptat și exportat. Intelectualii autohtoni români, au dat de veste lumii că există români în Vest de care trebuie să te ferești pentru că au fugit și deci sunt niște simpli „criminali”, cu care, uite, noi românii autohtoni, nici nu vrem să avem de-a face și au rămas complet apatici la orișice fel de manifestare anti-românească atât din vechea diasporă (Macedonia, Moldova etc.), cât și din Vest.

Nimeni nu a protestat vreodată, când 90% din filmele documentare despre Romania, expuneau doar țișani sau români țișanizați. Pentru că există și români țișanizați în toate păturile sociale românești. Aici îi consider români țișanizați pe acei români care nu mai au tradiții românești, care și-au pierdut mândria etnică și care se complac în mentalitatea veneticilor, copiindu-i.

Deci, ce vede Vestul la români, bazat pe informația iresponsabil distribuită atât

de echipe străine de TV sau Cinema, cât și de mass-media autohtonă?

Din păcate, cred că Vestul descoperă, prin intermediul mass-mediei autohtone și străine, o societate diferită, bazată pe un miez excentric, care, din păcate, aproape că se identifică cu țișanismul internațional. Atât în „tradiții” cât și în „cultură”?

Deci, neamțul, italianul sau elvețianul de rând, necunosător de istorie sau antropologie, foarte simplu trage concluzia:

Român=RRom=Țigan.

Oficialitățile române, intelectualitatea română autohtonă, nu dezmint o astfel de comparație, nu expune etnia română ca fiind ceva cu totul diferit și fără nici un fel de numitor comun față de etnia țișânească și deci concepția în Vest că românul este țișan poate să se dezvolte nestingerită.

Dacă românii din diaspora încearcă să apere etnia română, Dr. Cornel Florea, Lucian Hetco, Ioan Miclau, subsemnatul și mulți alții, eforturile acestora sunt ignorate complet de mass-media română, ba chiar se fac eforturi de compromitere a multor buni români din diaspora de către cei rămași la vatră. Și

nu pot să înțeleg de ce!?

Oare nu avem toți aceleași rădăcini, aceleași tradiții și aceleași speranțe pentru România și pentru români?

Să fie oare chiar atât de trist încât trebuie să constatăm că nu mai există un spirit românesc și că cei din Vest au dreptate atunci când ne confundă sau identifică cu țișanii?

Nu știu cine este vinovat de acest straniu fenomen în care un întreg popor este re-inventat, dar sunt convins că nu țișanul este vinovat.

De asemenea, sunt aproape 100% sigur că răspunsul meu la invitația domnului I.M. Almăjan de a veni cu un comentariu la cele expuse de prietenul elvețian, nu se va face public în Romania. Eu fiind un individ fugit, expulzat din infrastructura culturii românești și deci fără drept de exprimare, fără drept, în fond de existență, în concepția intelectualului român autohton.

Gr. Alexandrescu...

continuare din pagina 5

rioadă fanariotă, care câștigase tronul grație popularității unui program de reforme înnoitoare pentru țară... Cu spiritul său de observație scrupulos, Gr. Alexandrescu are meritul de a fi văzut în el un reformator al vechii orânduiri, ceea ce a și fost...

Peste exact 30 de ani, pentru meritele sale de reformator al instituțiilor țării, așadar încă înainte de glorioasa victorie din Războiul de Independență de la 1877, Gr. Alexandrescu scria o odă închinată de această dată regelui Carol I! Nemțoaică, străină fundamental năruvurilor și moravurilor locului, pentru a fi exactă, regina Carmen Sylva se știe că nu a întârziat să atragă și să recompenseze cu înalta sa considerație, în aceeași perioadă, pe un Alecsandri sau Eminescu. Bardul de la Mircești nu îi dedică în exclusivitate celebrele poezii populare? Eminescu nu a

fost tradus de suverană și publicat de ea în Germania? La rândul lui nu i-a tradus piesa Varful cu Dor, deși o considera slabă? Ce să mai vorbim de Enescu care a conserat de atâtea ori la pian și vioară pentru Casa Regală, compozitorul care locuia vara la Peleş, unde își avea camera sa pentru muzică, și care a omagiat-o pe regina-poetă, compunând muzica a 21 de lieduri scrise pe versurile sale!? Si apoi, oare celebra Poema română a lui Enescu nu se încheie cu imnul regal Trăiască Regele? Brâncuși oare nu a pătruns în atelierul lui Rodin de la Paris grație relațiilor Casei Regale a României? I-a etichetat cineva pe acești corifei drept poeți sau cântăreți de curte? Ce e rău în faptul că unii domnitori și regalitatea au încurajat artele? De ce i-ar scade rangul lui Alexandrescu că a slujit lui Bibescu Vodă? Să nu fim

ipocriți, numai comuniștii au făcut din « elite » niște răspândaci exclusivi ai ideologiei falimentare marxiste....

În slujba domnitorului, polemistul și fabulistul acerb care a fost Gr. Alexandrescu nu și pierduse demnitatea și nu era dispus să facă rabat de la slujirea muzei sale în primul rând. În calitatea pe care o avea, el se simțea mult mai bine, când putea fi de ajutor, călăuzind, altminteri cu discreție, mintea și voința voievodului. În septembrie 1846, îl urma încă o dată pe Bibescu, de pildă, la Târgoviște, influențând în bine continuarea lucrărilor de restaurare la monumentele istorice care fuseseră abandonate aici din pricină pe care principele le cercează la fața locului. „Călătoria(scrie Petre Gheorghe Bârlea, op. cit.) a continuat prin Câmpulung, Pitești, Curtea de Argeș, Râmnicu Valcea, Horezu, Târgu Jiu, Tismana, Motru, unde curtenii au fost întâmpinați de bătrânul Eufrosin Poteca, fostul director al Colegiului « Sf. Sava »(profesor al lui Gr. Alexandrescu, n.n.),

același Poteca însărcinat de domnitor în 1847 cu aplicarea noii legi a școalelor... “

Faptul că poetul nu s-a manifestat ca reacționar sau dușman al ideilor revoluționarilor de la 1848, care l-au obligat pe înaltul său protector să abdice în ziua de 13 iunie, este certificat de amănuntul că guvernul revoluționar, al cărui program Alexandrescu îl împărtășea în liniile lui esențiale, i-a încredințat poetului “în plină zăveră” o funcție importantă în Ministerul Treburilor din Afară.

La moartea lui Gheorghe Dimitrie Bibescu survenită în Franța, în 1875, Gr. Alexandrescu este printre puținii “pământeni”(dacă nu singurul!) care își aducea aminte și îl evoca cu simpatie și chiar recunoștință pe domnitorul numit în finalul poeziei Bibescu-Vodă(Trompeta Carpaților, 21 sept. 1875) “un bun amic”. Trecându-i în revistă faptele de laudă cărora le-a fost martor, poetul nu uită să sublinieze, în treacăt(!), că strălucitoarea stea a omului de stat s-a stins totuși prea repede: Pe câmpul țării

mele/ Văzut-am între stele/ A ta stea strălucind/ Câțiva ani. Dar deodată/ Eu o văzui pierind.// Ai fost domnitor mare,/ Lucrări neperitoare/ În urmă-i ai lăsat./ Privim și azi cu fală/ Cazarma colosală(se referă la înființarea Cazarmei de cavalerie și artilerie, n.n.)/ Ce tu o ai fondat.// Vechi monastiri ruinate/ De tine reînălțate/ Cu-n zel stăruitor;/ Ti-ai dobândit renume/ Nemuritor în lume/ Ai al țarei amor.// Prin orașe, județe, Unde mergeam cu tine,/ Întâlneam veseli fețe,/ Te vorbeau toți de bine,/ Erai de toți iubit./ Căci doreai s-află toate,/ Te opreai, dai dreptate/ Celui năpăstuit.// Ca Frederic cel Mare/ Iubeai tu poezia,/ Ziceai că-nainte-ți n-are/ Cel mai mic preț tru-fia/ Nobleța câștigată/ Prin merit și talent/ Fiind mai însemnată/ Si dând mai mare drept.// Ai fost tu pentru mine/ Fără de încetare/ În toată a ta domnie,/ Precum de toți se știe,/ Nu mă sfiesc s-o zic:/ Nu numai un « domn mare »,/ Dar și un bun amic.”

Vavila Popovici, SUA

Un articol dintr-o revistă mi-a suscitat curiozitatea și m-a făcut să reflectez asupra informației: „Lacul creat de Cupidon... după topirea unui ghețar, în cea mai nordică regiune de pe pământ locuită de oameni, cauzată de încălzirea globală. Ghețarul s-a topit și în timpul retragerii apei s-a creat o groapă în formă de inimă care s-a umplut apoi cu apa din precipitații și din zăpada topită...” Privesc fotografia lacului... Este cu adevărat o inimă, este un adevăr simplu și toate adevărurile simple constituie pentru noi, de cele mai multe ori, un miracol...

Nu pot să nu mă gândesc la populațiile maya, pentru care patru culori desemnau geniile celor patru puncte cardinale care domină pământul și inspiră sentimentele omului. Albului îi corespundea nordul, primul arbore, primul om, fâgăduința și speranța... Iată albul nordului! De îndată îmi imaginez insula respectivă, acoperită de albul zăpezii, pe care se plimbă albi urși polari care depășesc numărul locuitorilor, oameni îmbrăcați în alb, și undeva în mijloc o oglindă albă strălucitoare, în formă de inimă... Este cumva un simbol? Simbolul inimii datează dinaintea epocii de gheață și reprezintă un semn al apropierii, afecțiunii și dragostei. Știm că viața lumii noastre vizibile este construită pe modelul realităților invizibile: Ceea ce este jos este o reflectare a ceea ce este sus. Nici frumusețea cerului, nici lumina lumii invizibile nu se pot găsi pe pământ, dar există corespondențe care permit compararea celor două lumi și înțelegerea a ceea ce se găsește în lumea de sus, grație celor văzute de noi în lumea de jos, lumea noastră. O formă! Vai, formele! Poate numai noi oamenii înțelegem lumea formelor, fiindcă noi le contemplăm, ne bucurăm de poziția noastră mentală, de melancolia care ne antrenează senzațiile, simțurile,

“Sunt două feluri de a-ți trăi viața: unul de a crede că nu există miracole și altul de a crede că totul este un miracol.”

Albert Einstein

rațiunea, inteligența. Ne impresionează chiar și o frunză uscată care se desprinde dintr-un pom, urmărim fumul de țigară care uneori se ridică în cercuri, zborul păsărilor, deplasarea norilor și multe alte turbulențe, toate fiind, după cum se spune, manifestări ale haosului, forme neregulate, care spre surprinderea noastră uneori imită formele din natură deja existente, sau iau forme misterioase, ca niște simboluri pe care ne străduim a le înțelege. Privim valurile unei mări și ne minunăm de diferitele forme pe care le desenează; când se înalță uneori iau forme de îngeri care strălucesc, se rostogolesc în aerul și în lumina soarelui, scoțând sunete fermecătoare... Privim trunchiurile copacilor crescuți și descoperim forme atât de misterioase... Uneori parcă ingerii vin și sculptează diferite chipuri pe trunchiurile lor... Privim mișcarea crengilor în bătaia vântului, a frunzelor și de gândim la posibila existență a unui alfabet pe care-l cunosc crengile, frunzele copacilor și de care se folosesc pentru a scrie rugi pe foaia albastră a cerului, la un alfabet cunoscut de firele de iarbă de care se folosesc scriind văzduhului, sau alte imagini formate tot atât de misterios de unele lucruri, pe care noi poate nu le înțelegem. Recunoaștem ușor frumusețea naturii care ne înconjoară și de multe ori căutam s-o explicăm. Alteori avem posibilitatea să ne jucăm cu formele artificiale - produsele noastre umane -, le dimensionăm, le redimensionăm, le rotim, le răsturnăm, le colorăm și le combinăm pentru a crea forme mai complexe, din dragoste pentru frumos. Lumea noastră cuprinsă în forme, o lume făcută din forme! Frumusețe naturală și frumusețe artificială, dar ambele pline de semnificații!

Din analiza formelor pe care le pot lua obiectele însuflețite sau neînsuflețite din mediul în care trăim, s-au definit fractalii (din latinescul fractus adică spart, făcut

Despre formă, frumusețe și dragoste

bucăți). O parte dintr-un întreg, un întreg anormal cu o formă neregulată sau fărâmițată, se spune că poate reprezenta imaginea redusă a unui întreg, iar teoria se bazează pe principiul continuității: fractalii se pot constitui în agregate, care sunt denumiți „polimeri ai ispitei”... Ce frumos ! Ispita ar fi cea care îi determină să se unească într-un tot mare... O ispită frumoasă, cea a apropierei, a afecțiunii, a dragostei...

Și nu pot să nu mă gândesc la un așa zis „Polimer al ispitei” aflat undeva departe de noi, constituit într-o aceeași formă... de inimă. O inimă mare în care încap toate inimile însuflețite, neînsuflețite... Și mă întreb : Oare numai întâmplarea a făcut ca acest lac să aibă forma de inimă ? De câte ori căutăm răspunsuri la întrebări! Poate a fost însemnat ca un loc sacru, în care se scaldă o zeiță a frumuseții?

Legenda spune că Afrodita - stăpâna dragostei, a frumuseții, voluptății și fecundității (pentru Homer - fiica lui Zeus și a Dianei) s-a născut din spuma mării, că a iubit mai mulți zei, iar cu Ares, zeul războiului l-a avut pe Eros. Dintr-o frumusețe și un războinic se pare că a apărut dragostea! Acest fiu nădrăvan al Afroditei cu aripi de aur, o torță și un arc cu săgeți fermecate, este un zeu frumos, înaripat, cu obraji ca bujorii, cu buclele lungi de aur pe umerii de nea, alături având arcul și tolba cu săgeți fermecate... În muzeul Metropolitan de Artă din New York am rămas mult timp în fața sculpturii lui Antonio Canova - Cupid and Psyche sculptură din metal acoperit cu ghips, strălucind încântător; gestul celor doi semnificând dragostea, năzuința spre voluptate, spre fericire. Datorită iubirii formează un întreg, sau tind spre un întreg. Sufletele lor par mobile, vii, strălucitoare... În plan fizic ar fi creaturi distincte, dar între ele pot circula curenți, forțe, energii... Psiheea (Psyche în limba greacă însemnând suflet) atinsă cu o săgeată care o rănește ușor, se îndrăgostește de divinul Eros și în final devine nemuritoare (după ce bea cupa cu ambrozie). Dragostea lor nu este pierdută, rămâne veșnică în ceruri... Și naște o fată, spune povestea, care

este numită Voluptatea...

Un vechi verset sanscrit spune că fluviile de dragoste la început sunt mici, dar în curgerile lor devin mai puternice și mai profunde și o dată ce au pornit, nu mai fac cale întoarsă. Așa s-a întâmplat cu Eros și Psiheea, așa se întâmplă cu râurile, cu anii, cu prietenii, cu dragostea noastră, căci dragostea este atotstăpânitoare... În Cartea Cărților, Apostolul Pavel, în prima scrisoare către Corinteni, 13, închină un imn dragostei: „...Și dar proorocesc dacă aș avea, și tainele toate le-aș cunoaște și orișice știință, și de-aș avea credință atât de multă să mut munții din loc, dacă nu am dragoste, nimic nu sânt... Dragostea rabdă îndelung; dragostea este plină de bunătate; dragostea nu știe de pizmă; nu se laudă; nu se trufește... Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă. Dragostea nu pierie niciodată... credința, nădejdea, dragostea, rămân aceste trei, dar mai mare între ele este dragostea.”

Când ești îndrăgostit cotești în interiorul tău de fericire, atingi momente de nebunie pe care numai rațiunea ți le poate controla, ți le poate frâna. Cunoști atunci gustul libertății și-l plimbi într-un domeniu ales, cel al frumuseții. În minte îmi vin câteva versuri scrise cândva:

Dragostea vine de undeva/Ca o incantație mistică./Plutește deasupra ființei,/Ocolește abisurile, coboară/Străbate pielea-ți subțire./Intră prin vasele de sânge./Se cuibărește în inimă./Strigi, ridici ziduri de-apărare/Dorind să-i încremenești mișcarea./Dar strigătul se depărtează,/Dragostea devine nisip cântător./Armonizându-se cu cântul universului./Cale fără întoarcere!

Dar, când lași dragostea să se piardă, în locul ei se poate cuibări tristețea, dispararea... Doar speranța mai poate salva sufletele:

Știu, sufletul te-ndeamnă/Să privești cu răceală.../ Ce-ntunecat abis ne desparte,/Simt oboseală/

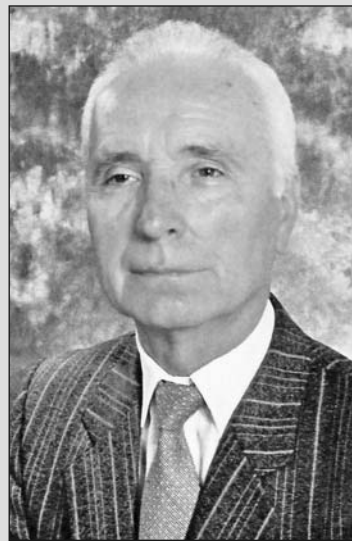
Și totuși dragostea vine,/Din cer, din pământ sau pe ape/Și gândul incert pe care-l văd rătăcind/Frânghie de mătase îmi pare/De care-aș dori să mă prind...

Ce foame de dragoste și de

lumina avem în noi! De unde această foame, de unde dragostea, de unde lumina, decât de la Tine, Doamne?

Închid pagina revistei cu articolul citit, visele pleacă și mă întreb: Dar dacă acea inimă a pământului ne strigă: „Vă iubesc, iubiți-mă, îndurați-vă, nu mă distrugeți, salvați-mă!”

Criminala indolență

Gh. Râmboiu-Bursucani

*Sunt trist să văd cum geme
Din toți rărunchii Terra
Cum tot mai otrăvită-i
În juru-mi atmosfera*

*Sunt trist să văd în noi
Mări de indiferență
Iar în „Mai marii” lumii
Munți de inconștiență*

*Dăm liber, poluării
La bumuri nucleare
Exterminăm pădurea
Ozonul de sub soare*

*Și nimeni nu gândește
Că prea vitala Terră
Va capota în fața
Efectului de seră*

*E greu de-nțeles oare
Că lumea viitoare
Ca și noi are dreptul
La loc curat sub soare?*

*Mă-ntreb, ne-om trezi oare
Din acest somn letal?
Privi-vom oare calmi ăst
Suicid universal?*

*Tare îmi este teamă
Căci precum simt și scriu
Trezine-vom atunci
Când va fi prea târziu.*

Melania Cuc

Elena Câmpan

Motto: „Tu mă învățai/ Cum/ Se fac primii pași de femeie/ pe cearceaful rece,/ Alb,/ perfect apretat.”(Melania Cuc)

„Autoportret”-ul Melaniei Cuc (poeme, Editura Nico, 2010) vorbește despre o poetă, ce se ascunde în sentimente, se caută în cuvinte, contrar modului de exprimare din arta plastică, unde o astfel de tehnică redă, cu fidelitate, un chip, luat drept model. Fiind un autoportret stilizat, ca la Salvador Dali, cititorul este derutat în a vedea și înțelege adevărata față a celui ce (se) prezintă. Poemele Melaniei Cuc nu sunt ca un strigăt, nu sunt ca

un cântec, sunt o incantație pe o scenă în aer liber, cu partea de sus aproape de cer, cu partea de jos îngropată adânc în pământ. Ele își desprind propriul chip dintr-o materie amestecată: „Metamorfoza/ Trupului/ De care se bucură pământul/ Ca de o gheșă autentică/ Este universul meu liric”. Arta poetică a Melaniei Cuc se concretizează în imagini de o expresivitate aparte: „De o mie de ori plec/ Și revin pe textul Regulamentului/ De ordine interioară a Vieții” și „Sunt un soldat de plumb/ Din ultimul război”.

Volumul e puternic marcat de tușe naturaliste, impropriei unui lirism obișnuit: „Sunt mușchiul de vițel/ Trecut prin mașina cârnățarului./ Mă supun ei./ Fecioarei de fier/ Care mă strânge la piept/ Ca o mașteră hoată”. Banalizarea sentimentelor, detașarea de acestea, neimplicarea afectivă, presupun obiectivitate care, la Melania Cuc nu este forțată, vine din ordinea lucrurilor: „Vorbesc despre dragoste/ Ca despre o marcă pentru galoși”.

Căutând un motiv roman-

tic în „Autoportret”, am găsit „luna”, dar surpriza a fost mare când aceeași distanță față de obiecte o face pe poetă să rostească: „luna din staniol/ și nu mai mare decât o măslină”, iar noaptea e neagră ca o pisică” și „lumina grea/ Unsuroasă ca o frizură de domn/ În care s-a turnat în exces briantină”. În intenția de-a inventa o poezie nouă, persistă un filon al lirismului de altădată, într-un fragment ce pare o scrisoare care se încheie cu „Al tău,/ Serghei Esenin”, dacă nu cumva este și aceasta o ironie la capătul unor „umbre fără trup”.

Așa arată, poate, postmodernismul începutului de mileniu trei, hrănit din dor de romantism și vindecă cu exprimări șocante într-o lume reală privită cu ochi de copil.

Câteva linii ancorează chipul sinelui descris în biografia textului și oferă informații despre activități de rutină, cu ecou în „logica sentimentelor”, în re-facere, în re-scriere: „Stăpân și slugă/ Al unui singur poem”, „Mâna mea/ Ce adună firi-

mituri/ Și spațiile libere dintre silabe” (o imagine a formării/ păstrării cuvântului prin grijă proprie), „Degetele mele fără inele/ Bâjbăie/ Caută/ Acul de pălărie/ Într-un car cu stele decupate/ pe viață/ Din hârtie verzuie” (paradoxul de-a dori ceva la care se ajunge cu greu și de care, oricum, nu ai nevoie), „Semnul meu de trufie/ Este agresiv ca dintele/ Care lipsește din pieptenele/ Moștenit de bunica” (imaginație debordantă, neașteptată).

Pe retina de serviciu a cititorului rămân expresii, precum: „săanii voievodale”, „pace probabilă”, „orizont probabil”, cu remarca pertinentă că, în poeziile Melaniei Cuc, metafora este a doua figură de stil, după comparație: „E noapte neagră ca o pisică”, „Inima secunde/ Ce gâfâie obeză/ Ca locomotiva cu aburi”:

Începutul cărții-autoportret (o numim așa) stă sub semnul confesiunii. „Îmi las capul pe genunchi” transmite o stare de oboseală, de neîncredere, % de pesimism, specifică unui personaj ajuns la capătul puterilor. Vindecă

până la sfârșitul cărții, același personaj anunță în final: „Buzunarele mele sunt burdușite”, înțelegând că mai are multe rezerve, ce-i dau târcoale, îl atrag în lumea poeziei.

Deși poemele nu au titlu (primul vers fiind subliniat corespunzător), într-o libertate compozițională desăvârșită, ele au unitate, nu lasă nimic să se piardă din autonomia fiecărui text și se termină, invariabil, cu punct, ca și cum ar fi piramide cu baza în sus.

Dacă ne amintim de „pleacă substantivele-n armată”, atunci locul unde ajung ele este chiar poezia Melaniei Cuc, din „Autoportret”. Inventarul sumar (grenadă, glonț, armă, epoleți, cazarmă, cătușe, război, raniță, dinamită, luptă, prizonieri), deși ne-ar putea pune pe gânduri, infirmă ideea unei înregimentări în rândul unei categorii de poeți. Melania Cuc are o voce unică. Poeta iese, elegant, din rând, convinsă fiind că este așa cum vrea ea să fie. Cuvintele o ajută, siguranța de expresie îi vine în ajutor, „noaptea-i fără lună” și „Autoportret” se vede tot mai bine, în lumina unei poezii adevărate.

Despre India și Dan Zamfirache

Constantin Matache,

Depărtarea de țară, de locurile natale și de cei dragi te fac să ai o altă evaluare, cu totul specială, asupra a tot ceea ce este românesc în jurul tău. Privești cu mai multă nostalgie și melancolie orice fotografie sau imagine despre România, iar atunci când asculți o melodie sau un cântec tradițional românesc, inima îți vibrează mai puternic. Pentru a putea depăși marile neajunsuri ale “izolării de țară și singurătății temporare”, sprijinul celor din jurul tău este tot atât de necesar ca aerul sau apa. Pentru mine, șansa de a trăi, o scurtă perioadă de timp, în

mijlocul unui colectiv minunat de români adevărați a constituit o imensă mulțumire sufletească compensând astfel, parțial, lipsa celor dragi, a prietenilor.

În micul colectiv al Ambasadei României din New Delhi activitatea fiecărui diplomat era foarte bine delimitată în plan profesional și social. Cu toate acestea am avut șansa să întâlnesc oameni ale căror preocupări depășesc cu mult limitele obișnuitului, iar talentul și dăruirea cu care își pun în valoare calitățile le dau o notă aparte.

Fiind departe de țară, am avut plăcerea să-l întâlnesc pe profesorul Dan Zamfira-

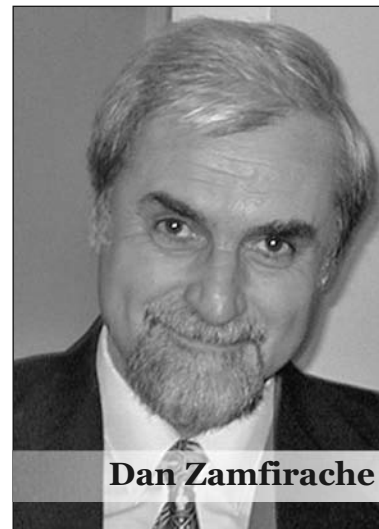
che, omul care a reușit ca prin pasiunea sa pentru cartofilie să ne țină aproape de frumoasele meleaguri românești.

După succesul primei sale lucrări "Călimănești' 2000" – premiul III în rang de medalie de bronz la primul For Internațional de Cartofilie – București 1998, ne-a oferit un prilej deosebit de a ne reîntâlni cu minunatele ținuturi românești prin intermediul cărților sale "Călimănești'2038", ediția a II-a, "București – monografie ilustrată", "Litografii românești", "Buzău – monografie ilustrată", toate concepute aici la New Delhi ca o continuare a studiilor și cercetărilor sale în 'micul' său laborator informatic. Dacă studiile cartofilice ne "aruncă" spre nostalgia unor vremuri de demult, cu vechile clădiri monumentale, bulevarde, parcuri, drumuri nepietruite, cazinouri, poște și alei adânc marcate prin trecerea atâtor generații, celelalte lucrări "Singapura", "Roma cu adevărat", "Siria" ne poartă ca un ghid spre locuri de-a dreptul fascinante.

D-l Zamfirache se întoarce acasă cu o adevărată

comoară de lucrări și cunoștințe incluse în cele 9 cărți scrise în India, ceea ce îl recomandă ca pe un foarte bun cunoscător și atent cercetător al meleagurilor românești dar și al tradițiilor și culturii indiene. Impresiile despre o țară de mărimea unui continent, care este India, sunt cuprinse în lucrările "Agra - minunea numită Taj Mahal", "Goa – pământ neînălțuit", "Plimbare la New Delhi", "Khajuraho - mit, legendă, întâmplare sau creativitate?", și, în fine un studiu în fază de definitivare despre "Misterioasa Indie".

Lucrarea "Agra – minunea numită Taj Mahal" reprezintă o parte din sufletul domniei sale dăruit Indiei, acestei minuni rămasă întreagă, nedistrusă de vicisitudinile veacurilor. Ea reprezintă o chintesență a celor mai valoroase incursiuni în istoria atât de frământată a Indiei, perioadă cunoscută sub numele de "splendoarea mogulă". Și, într-adevăr, parcurgându-i rândurile poți realiza efortul și studiul până la minuțiozitate: de la descrierea exteriorului până la aceea a interiorului, ochiul atent al autorului nu ne lasă o clipă de răgaz în a continua lectura, de fiecare dată venind cu o legendă, considerații ale

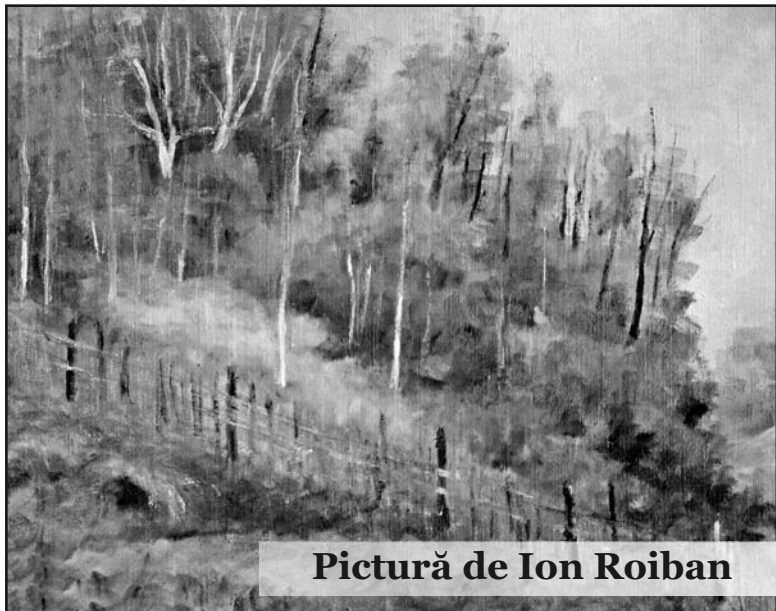

Dan Zamfirache

unor cunoscuți istorici ai timpului sau detalii pe care un vizitator obișnuit nu le-ar observa ușor. Iată de ce cartea D-lui Zamfirache poate fi considerată și ca un ghid fără de care nu te-ai putea descurca în fața unui atât de impresionant monument copleșitor ce are în spate o poveste de dragoste neasemuită!

Sunt convins că ceea ce a realizat până acum profesorul Dan Zamfirache constituie numai începutul unei activități și pasiuni pentru cercetare și studiu a tot ceea ce este reprezentativ și frumos, căreia i se dedică cu toată ființa sa.

Îi doresc viață lungă și putere de muncă pentru a putea realiza cât mai multe lucrări despre minunate locuri și tradiții din țară și străinătate.

Pictură de Ion Roiban

Al. Florin Țene

Universul lui Bergson, „mașină de făurit zei“

Harald Höffding scrisă de Bergson avertiza categoric că miezul operei sale este „intuiția duratei”, scrisoare semnalată de exegetul danez Vladimir Jankelevitch în „Henri Bergson”, Paris, 1959, p.4, și orice altă perspectivă închide nesupusului calea spre ea. „Curentul vieții” filosoful încearcă să-l pătrundă, să-l ducă în chinga disciplinată, să-l pună sub direcționarea înțelegătoare a sufletului. Acest context Bergson îl face pe filosof să semneze pactul cu iraționalul. Însă păreriile comentatorilor săi sunt contrazise de lucrările principale ale lui Bergson care refuză să poarte numitorul comun favorit-durată, fiecare adduce o primenire revelatory de accent. Esei despre datele imediate ale conștiinței (1889), se axează indubitabil asupra libertății eului și al cogitoului, „Materie și memorie” (1896), în care se face referire asupra raportului și confluentei dintre spirit și corp, „Evoluția creatoare” (1907), unde se insistă asupra dinamicii vieții în univers, iar „Cele două surse ale moralei și religiei” (1932) părasește direcția inițială și se îndreaptă spre apologia creștină. Fiecare dintre aceste lucrări orchestrează diferit experiența eului din gândirea lui Bergson- dar nicio dată cu final de imn al bucuriei, în paginile fiecăreia revin insistent sunetele joase ale unui sentiment tragic al timpului, cu accente de

doină, ca în cântecele de jale românești, sau tânguitoare ca un clopot al destinului, al cărui sunet vibrează altfel pe timp noros. Filosoful spunea în al doilea volum al său „Ecrits et paroles” că marii gânditori și-au pus problema sensului vieții, dar mai puțin ne-au făcut să înțelegem că purtăm în noi cheia enigmei. Viața constituie existența privilegiată a universului și angajamentul cel mai serios, însă dificil, pe care și-l poate asuma o filosofie să-i explice sensul. Însă, gândind ca Fr.Schlegel, că filosofia se dezinteresează de orice propedeutică, Bergson urmărește să capteze ritmul vieții, să redea plasticitatea ei impunătoare printr-o gândire la fel de maleabilă și plastică, neobligată de arhetipurile ne fructuase ale metafizicii. Filosofia lui este departe de a concepe viața ca o abstracție, „ca o simplă rubrică sub care se înscriu toate ființele vii”, (Euvres, ediție apărută la centenar, Paris 1959, p.493), dorește să-i statueze vieții intactă prospețimea, să plonjeze în abisurile ei insondabile, să se implice în vâltoarele fluxului vital și să urce până la rangul de conștiință de sine a acestuia. La început rigooarea științifică nu prea o găsim în lucrările lui, predomină înclinarea spre poezie, în „Evoluția creatoare”, la pagina 578, filosoful asimilează traiectoria vieții cu un obuz explodat într-o jerbă de fărâme sclipitoare, pentru ca

la sfârșit să cedeze loc religiei, în „Cele două surse ale moralei și religiei”, unde își face loc providența, universul fiind imaginat ca „o mașină de făurit zei”. El descoperă că forța explozivă a vieții înfrânge rezistența materiei brute, pe care o echivalează cu „inerție, geometrie, necesitate” și deschide drumul pavat cu certitudini al evoluției, al dinamicii imprevizibilă și spontană al „elanului vital”, asimilat cu energia ocultă, răspunzătoare de promovarea vieții de la ameobă la om. El compară „oarecum entuziast, natura, tulburătoare prin imensa eflorescență de forme, prin jocul aleator și arbitrar al forțelor ei, cu „o mare operă de artă” și preia de la romanticism motive pentru a o descrie. Cum ar fi mobilitatea infinită care desfide legea, muzicalitatea care suspendă haosul, emoția artistică intensă care revelează nemărginirea. Conceperea vieții instinctului și a dorinței ca reactive pentru înțelegerea omului, convertirea penumbrelor psihice în echivalent spiritual, „desenarea” cu o finete de filigram a stărilor afective, analizarea perseverență a memoriei, acea indiscretă fiică a plictiseli, cum o numea Ungaretti, sunt elemente cu care bergsonismul dorește să recucerească ogoarele pierdute ale perceptului Socratic. Acesta folosit de Bergson devine solidar cu elanul vital și insurgent față de rațiune, fapt ce-l face pe

Leon Brunschvicg să spună în „La vie intérieure de l'intuition” că teoria bergsoniană „ignoră imperativul moral al lui Socrate”.

A ne cunoaște spunea Bergson înseamnă a descifra în efervescența adâncurilor aritmiile și euritmii elanului vital, a acorda puterile sufletului la tumultul răscolitor prin care viața cosmică irumpe irațional în om. El susține că elanul vital produce și indivizi de excepție-eroii, profeții, sfinții-ctitori ai unei ai unei „morale deschise”, care îndrumă oamennii către „societatea deschisă”, prin care se înțelege umanitatea. Sub imboldul lor înmugurește în om dorința de identificare cu principiul iubirii și creației emanate de divinitate și să se contopească cu ea. Prins în capcana timpului, în chinga lui haină, omul trece necurmat prin un nesfârșit șir de metamorfoze, devine mereu altul; niciodată ființa lui intimă nu se îmbăiază de două ori în valurile aceluiași râu sufletesc.

Filosofia lui Bergson nu construiește o strategie a victoriei omului asupra timpului și nici nu luminează vocația unică a omului de a dura valori nepieritoare, de a căuta, în zborul infinitului minimal(clipa), „mirabila sămânță”, cum spunea Bлага, a eternului înțeles ca mașină de făurit zei.

Mărturii dintre milenii

continuare din pagina 16

jurul lui, să nu mai vină alții, să nu mai reușească și altcineva.”

Cum arată viitorul...

... ne-o spun Mircea Muthu, critic literar, și Eugen Simion. Primul declară că România are pregătită o nouă generație de scriitori. „Sigur că, în acest context, scriitorul va exista în continuare mai mult sau mai puțin umilit de stăpânii vremii. Care va fi fapta scrii-

torului care vine este foarte greu de spus, pentru că noi trăim într-o perioadă alexandrină a culturii, o perioadă când din creatoare, cultura devine din ce în ce mai mult comentatoare. Cred că va urma o recentrare a poeziei, dar în măsura în care vor apărea marile personalități ale ei.”

Cel de al doilea crede „enorm în valorile naționale” și declară că „noi, românii..., avem domenii în care exce-

lăm: poezia, de pildă. Poezia nu este o specialitate exclusiv românească, dar este specialitatea în care mereu românii au excelat. Tot ce am dat noi, românii, mai bun sunt poezii noștri. Poezia este cartea noastră de vizită.”

„Scriitori care își caută cititorii”

Cu toate că la un moment dat se vorbea despre o dispariție a culturii române, Nicolae Manolescu spune că începând cu generația nouăzecistă „se scrie și poezie foarte bună și proză.” Cu mențiunea însă, că „nu prea se bagă de seamă, dar de

scris, se scrie.” Același lucru este valabil și în privința criticilor literari. Astfel, la întrebarea Angelei Baciuc dacă mai avem astăzi critici literari adevărați (în comparație, de exemplu, cu perioada anilor '60-'70), Mircea Micu răspunde: „Da, desigur că mai avem critici literari. Întrebarea este: unde mai scriu ei și cine îi mai citește? De fapt, ce înseamnă „critici literari adevărați?” Niște oameni cu o moralitate impecabilă, care nu alcătuiesc „istorii” literare pe criterii de antipatii sau simpatii politice. O astfel de atitudine descalifică definitiv un ipote-

tic critic literar.”

Sintetizând, putem spune că poeta Ana Blandiana pune în „Mărturii dintre milenii”, punctul pe „i”: „Dacă ar trebui să găsesc o singură caracteristică a scriitorului român de azi, o caracteristică valabilă pentru toți, oricât de diferiți, cred că v-aș răspunde că sunt scriitori care își caută cititorii, nu scriitori care sunt căutați de cititori. Iar această caracteristică este dramatică nu atât pentru cei tineri, care nu cunosc decât acest tip de situație, cât pentru cei care au cunoscut și situația inversă.”

**Cezarina
Adamescu**

**POET SUB CER - NICOLAE
NICOARĂ-HORIA,
FIUL MUNȚILOR APUSENI**
„Eu sunt un creion
în mâinile lui Dumnezeu.
El scrie ceea ce vrea.”
-Fericita Tereza de Calcutta-

De-o bună lacrimă de vreme, un poet se autodefineste: Fiul Munților Apuseni.

În inima Șagului, în istoricul Ardeal care se poate traduce „dealul cu har”, simbioza om-natură își află în creația lui Nicolae Nicoară-Horia un temei fericit, preschimbat demult în destin.

Și poate că Munții Apuseni, nicicând n-au fost mai slăviți în cântec și-n vers decât aici, în paginile acestui poet care, cu discreție și har își transmite ca un profet, gândurile și simțămintele, dăruite fraților săi de suferință și de istorie, moților din care își află sorgintea.

Strigătul munților e implantat în ființa sa pentru totdeauna ca un jungher pe care trebuie să-l poarte în piept, pentru că dacă l-ar scoate, durerea și sângerarea ar fi fatale. E durere și bucurie, chemare și dor, e vis și împlinire, suspin, loc de refugiu, loc de martiriu, biserică, icoană, altar de jertfă, credință, speranță. E temelie. E Olimpul pe care se nevoiește omul să-l urce.

Înfrățit cu muntele, Nicolae Nicoară-Horia își trăiește propria istorie, trăgându-și seva din istoria neamului. Străbunii lui sunt Horea, Cloșca și Crișan, Iancu Avram și toți voinicii și eroii care și-au lăsat numele cheazășie în Cartea de jertfă a neamului.

Autorul de față le retracează, scriind, martiriul. Își varsă la rândul lui, picătura de sânge pe Dealul Golgotei Apusenilor, împânzit până astăzi de furci, țepoaie și spânzurători, de roți din lemn tare, pregătite pentru trupuri nevinovate.

O istorie dureroasă și pătrunzătoare la încheietura sufletului cu inima.

Nicolae Nicoară-Horia scrijelă Istoria Apusenilor cu

Nu știu dacă sunt...

Cezarina Adamescu: Exegeză

peniță de foc și de jar, pe scoarța invizibilă a cerului. Ca pe un ștergar o așterne, alături de bucata de pâine și carafa cu apă strălîmpede, tâșnită din stâncă.

Autorul și-a zidit destinul în granitul munților anecdotici, cei neapusi și neînfrânți de horde barbare. Care s-au păstrat liberi și demni de numele lor. Poetul nu se poate dezlipi nici o clipă de umbra lor deasă. Masivii din Țara de Piatră îl recunosc ca pe unul de-al lor și-i dau binețe din crengi de brazi, de stejari, din paltini și fagi, din gorunii, mestecenii, molizii și alunii răspândiți pe coline. Din fâlnicia lor, aceștia îl salută ca pe un fecior mândru, drag și apropiat, cu ei deopotrivă.

Nicolae Nicoară-Horia bânțuie prin somnul vitejilor, căutându-le urma în negura vremurilor. Uneori îi vede limpede, alteori umbra lor se răsfiră pe ziduri, pe cer, pe scoarța bătrânilor arbori, la rădăcina săpată drept mormânt de copită de murg.

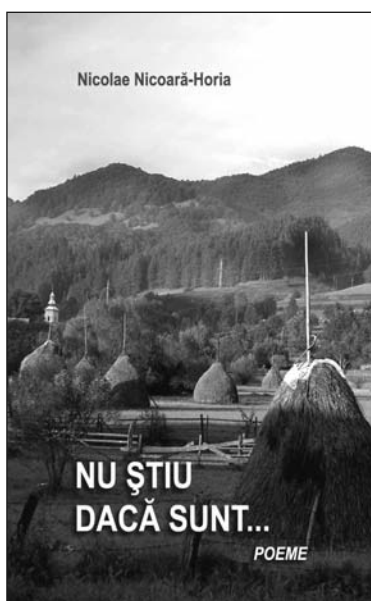
Autorul stă de vorbă cu umbrele strămoșilor ca între megieși. Le ascultă suspinele. Pledează pentru cauzele lor, pierdute odinioară. Se face apărătorul lor din oficiu. Nu de puține ori, strămoșii îl previn de dușmani și primejdii. Ca-n Legende Munților, totul se întruchipează-n cuvânt, capătă miez și suflu. Și munții se distaină în fața poetului rătăcitor. E o comuniune perfectă. Pentru că omul e sufletul munților. Și munții sunt sufletul omului.

„În noaptea asta am vorbit cu ei,/ Cu Munții mei, rămași mereu Acasă,/ Erau mânăniți puțin, de gânduri grei,/ Din Țara mea de piatră preafrumoasă!” (Apusenii).

„E-atâta poezie-n mine!” - mărturisește autorul. (Mi-e sufletul un roi de-albine...)

Poezia pentru N. N.-Horia este rugăciune, act de căință, jertfă, mântuire: „Atunci când scriu mă rog la Dumnezeu/ Aici să-mi fie ultima suflare!...” (Atunci când scriu...)

Așa cum dă mărturie, autorul el însuși este „Bradul din Munți...”: „Sunt bradul din Munți/ Cu vârful/ În nor,/ Mutat la câmpie/ Rădăcinile/ Dor! / Trunchiul lui fraged/ Sub/ Coaja/ Fierbinte/ Se vrea mereu tulnic/ Cioplit/ Din/ Cuvinte...” (Bradul din Munți).

Autorul aduce Poezia ca și „sublim obol” - atunci când „De-o sete sfântă gura mea e arsă!” Și o recunoaște ca destin de împlinit, căruia nu poate să i se sustragă:

„Mi-e dor de Roua de la Sohodol,/ De-o sete sfântă gura mea e arsă!/ Mă fură gândul, ce sublim obol, / Spre Apusenii cei rămași Acasă...// Când sorb din ea lumina cu nesaț/ Aud cum curge-n mine o poveste,/ Prin Munții mei cu tulnicul la braț/ Mă văd copchilul Moților pe creste...// (...) / E-atâta arșiță acum când scriu!/ Prin tot ce sunt mă susură fiorul- / Așa mi-a fost și mie dat să fiu,/ Să curg nestăvilit precum izvorul...” (Roua Apusenilor).

„Altarele Neamului” - se numesc pentru poet: „Ardealul, Muntenia, Moldova întreagă” (Copchilul flămând).

Este ciudat și fascinant totodată, faptul că nu Nicolae Nicoară-Horia scrie poemul ci, poemul îl scrie pe autor cu sânge sufletesc uitat „acolo în Munți” (Copchilul flămând).

Strigarea ori chemarea tainică ori răspunsul ecoului, glasul pământului, respirația ierbii, lamura grâului, răzbat din locul nașterii sale și îi adună „Tăcerile Dorului arse-n cuvânt”.

Atunci se trezește în el „dorul de Casa-Lumină/ Rămasă pe dealul cu nume rotund.”

Acolo se reîntoarce la cină, seară de seară, „cu pașii desculți” - „Poetul din lume, Copchilul flămând...” (Copchilul flămând).

Un reper fundamental în viața și în poezia lui Nicolae Nicoară-Horia este Credința - pentru că el nu poate despărți Poezia de Viață. Întâlnirea spirituală cu Duhul, atingerea harului care, la fel ca și profeților vetero-testamentari (mutatis mutandis)

îi conferă puterea și înțelepciunea de a așterne pe hârtie trăirile intime:

„Din Ceasul acela/ De taină/ Întreaga Poezie/ A lumii,/ Cu înțelepciunea ei,/ Ca un șarpe îmblânzit,/ S-a cuibărit pentru totdeauna/ În sufletul meu...” (De unde mă cunoști?!...)

Această atingere de Duh are darul de a-l face să simtă și să vadă, să audă Cuvântul. Suntem în lumea ideilor a lui Camil Petrescu, al cărui personaj principal din Jocul ielilor, mărturisește că „Eu am văzut idei”.

Poeze de dragoste neasemuite, elegii, pasteluri, meditații lirice, poezie spirituală, întreagă gama lirică atinsă este realizată la cote superioare. O dimensiune aparte capătă poezia religioasă care predomină lirica lui Nicolae Horia-Nicoară. Din aceasta, frânturi din Patima Mântuitorului sunt transpuse artistic, în metafore de o rară adâncime și negrăită frumusețe.

„A cântat cocoșul și mai cântă încă,/ Lepădarea surdă ne-a rămas în lut,/ Unde ești tu, Petre, inimă de stâncă? / Hohotește plânsul după cel vândut!//Floarea de durere a-nceput să ningă / Patruzeci de zile de tăceri și post,/ Nu auzi cum răii cu putere strigă-/ „Răstignit să fie Împăratul nost!”// Ochii Lui se uită înspre ei cu silă,/ Pironiți pe crucea dintre Rai și iad,/ Simt cum mi se face în cuvinte milă,/ Cum din mine însumi în tăcere cad...// Azi e vineri, Doamne, să adorm nu știu,/ Spinii îmi înțeapă peste tot Vederea, / Mortul de pe cruce, încă nu e Viu, / Dar aud cum vine, vine Învierea!// A cântat cocoșul și mai cântă încă, / Lepădarea surdă ne-a rămas în lut, / Unde ești tu, Petre? liniștea-i adâncă - / Hohotește floarea după cel pierdut...

(A cântat cocoșul...)

De o frumusețe neobișnuită sunt și poemele care evocă satul, tradiția, graiul și obiceiurile locale, transpuse în imagini proaspete, ca și legendele reînviolate în cântecul roții olarului sau în carnea lemnului sculptat în chip de doniță. „Se aud pe dealuri stelele cum cad, / Vai ce sete sfântă mi se face iară! / Doniță, doiniță, lacrimă de brad,/ Lacrimă-poveste picurată-n seară...// Te ciopli ră Motii cu migală-anume / Rotunjindu-ți trupul în

**Nicolae Nicoară
Horia**

inele prins / Și te-au dat, sărmanii, hăulind prin lume / Pentru o bucată de mălai și vis. // Doniță-fecioară dusă de vânzare / Dinspre Munți de aur, de argint și dor, / Le-ai purtat oftatul dincolo de zare, / Ei, săraci în Țara și în Legea lor, // Ei, ce n-aveau voie de-a rosti cuvinte. / Sufletul în tine se-auzea gemând, / Îți privesc și-acuma cu luare-aminte / Doagele uscate de atâta gând...” (Doniță de lemn...)

E cât se poate de grăitor faptul de a picura în vers plâns aceste ancestrale tradiții. Nimic nu lipsește poemelor ca să fie perfecte. Ele au o patină pe care doar vasele sfinte o dobândesc, când în ele se află Trupul și Sângele Mântuitorului.

E atâta sensibilitate, blândete, lirism, farmec și inefabil în versuri, încât ai putea să-ți închipui că ele se scriu singure, cu degetul sfânt, sculptate direct pe azur, cu pană măiastră și că poetul aleargă să le ajungă din urmă, veșnic supus lor și însetat de sublimul din ele. Da, poemele și-au dobândit libertatea de a se alcătui, aproape fără-de-vrerea poetului, așa cum mărturisește altcândva, că i-au fost transmise, poruncite, șoptite, turnate în suflet și-n inimă. Și el, scribul fidel, anonim, neavând încotro, le consemnează cu acribie.

De-o lacrimă de vreme, așa cam de-o viață, Nicolae Nicoară-Horia și-a închinat existența unui singur vis: acela de a sluji Cuvântul, de a-și clădi edificiu din el pentru ziua nădejdiei. Și după o viață de trudă salahorică la Templul Poeziei în care a făcut de toate: a dereticat, a cărat bagaje, a dărâmat ziduri, a așezat cărămizi, a tencuit, a finisat și apoi a șlefuit cuvinte precum pe mărgăritare, pentru vitrinele lumii, N.N.-Horia declară cu smerenia cunoscută: Nu știu dacă sunt...

Va urma

Lucian Gruia

BOEMA '33 este numele unui local bucureștean, amplasat pe B-dul Dacia, între Piața Romană și Muzeul Literaturii Române, unde, de vreo doi ani încoace, un grup de 10-15 scriitori prieteni (lucru rar întâlnit în cadrul breslei noastre) se întâlnesc în fiecare joi la o bere, comentând recente reviste și cărți apărute pe piață. Grupul de scriitori au adoptat numele localului pentru identificare. Preocupările lor literare și prietenia care îi leagă, se împletesc aidoma arborilor crescuți din aceeași rădăcină. Scriitorul Puiu V. Moiceanu, membru marcant al grupului, a avut inițiativa de a publica o antologie de poezie și proză a 12 dintre

Boema '33

Antologie de poezie și proză

Ediție îngrijită de Puiu Moiceanu

scriitorii BOEMEI '33. Prin generozitatea aceluiași scriitor, cartea a văzut lumina tiparului.

BOEMA '33 nu este un nou curent literar, membrii acestui grup fiind entități

distincte.

Sunt antologați cu versuri, următorii scriitori: Puiu V. Moiceanu – poet și epigramist/Mihai Antonescu – poet, prozator, comentator literar/Grigore Grigore –

poet, editor/Florian Huțanu – poet (autorul copertii și tehoredactor al cărții)/Ion Iancu-Vale – poet, jurnalist, editor/Monica Mureșan – poet, critic literar/George Peagu – poet/Victor Sterom – poet, critic literar, editor/Baki Ymeri – poet, traducător; iar cu proză: Lucian Gruia – poet, prozator, eseist, critic literar/Ana Hâncu – poet, prozator/Nicolae Stelea – prozator.

Nu voi comenta textele publicate întrucât mă număr

printre cei antologați. Voi cita însă mesajul adresat de Puiu V. Moiceanu, tipărit pe postcoperta cărții: „Doisprezece magi, autorii acestei cărți, născuți în credința iubirea-crez, își deschid sufletul dăruind tuturor buchete de metafore, vers botezat, rând descântat în noaptea sânzienelor. Ei își înmoaie pana în călimara cerului și scriu pe ștergere de borangic: visul, dorul, speranța, sărutând șoapta cu buza crăpată de arșița iubirii. În lacrimi botează mieii, împărtășesc greierii, umplu ciutura cu rouă să stingă setea cucului. Din fulgi de nea, doi pe față, unul pe dos, împletesc broadă pământului. Aceasta este lumea lor, iubesc și iartă, iartă și iubesc.”

Poeme, de Puiu Moiceanu

din volumul „Boema 33“

Plopul

De ce ești vitregit de soartă
Când tu la prima adiere
Simți când norii se îmbată
Uraganul tribut cere.

Nu te vreau nici dop, nici plută
Să rămâi așa cum ești,
Cu durerea ta cea mută
Însă zilnic să foșnești.

Strigăt

Ne mor copii, ne mor bătrâni
De frig și foame azi se moare
Sunt cozi la casa de nebuni
Temnița e loc sub soare.
Ne mor copii, ne mor bătrâni

Ard lumânări pe unde treci
Cu lacrimi ne spălăm pe mâini
Din țarini face loc de veci.

Ce nu știe azi vlădica -
Zece mor, unul se naște
Știe țara și opinca
E destinul ce ne paște.

Bună ziua

Cu eternul cald și bună
Dimineți ridică storul
Chiar dacă domnița Lună
Încă nu a tras zăvorul.

Pus pe șotii, boier Soare
Deschide ușa la tindă

Bună ziua, Coană Mare
Până când stai la oglindă?

Te-ai fardat ca paparuda
Acum vine Amiaza-Mare
Nu mai fă acum pe surda
Pune Ziua în felinare.

La Tâgoviște,

S-a înființat Clubul literar „Altfel”

Lucian Constantin

Sâmbătă, 6 februarie a.c., la barul „Fiord” (cunoscut ca un loc de întâlnire al artiștilor tâgovișteni), s-a petrecut o reuniune a segmentului „tare” al scriitorilor din Tâgoviște, mare parte dintre ei membrii ai Uniunii Scriitorilor din România. Au participat însă și tineri debutanți în ale scrisului. Întâlnirea a avut drept scop principal stabilirea formalităților de legalizare a clubului literar

„Altfel”, care se vrea o continuare a Societății literare „Altfel”, creată în 1990 de unii dintre participanți.

Un alt moment al acțiunii a fost cel de poezie, în care au prezentat creații din producția proprie Gabriela Matei și Miruna Belea.

Cunoscutul poet George Geacăr a citi și el mai multe texte din cartea sa în curs de

apariție „Gaura de vierme”. Au discutat pe marginea celor prezentate Grigore Grigore, Mircea Drăgănescu, Marius Bădițescu, Emil Stănescu și Ion Iancu Vale.

S-a stabilit ca periodicita-

tea întâlnirilor să fie bilunară, următoarea ședință programându-se pe data de 20 februarie, tot sâmbăta, la ora 14:30, când vor citi eleva Andreea Oprea și poeta Ioana Geacăr.

Calul, un animal puternic, înțelept și util (7)

Claudiu Duică

Huțul

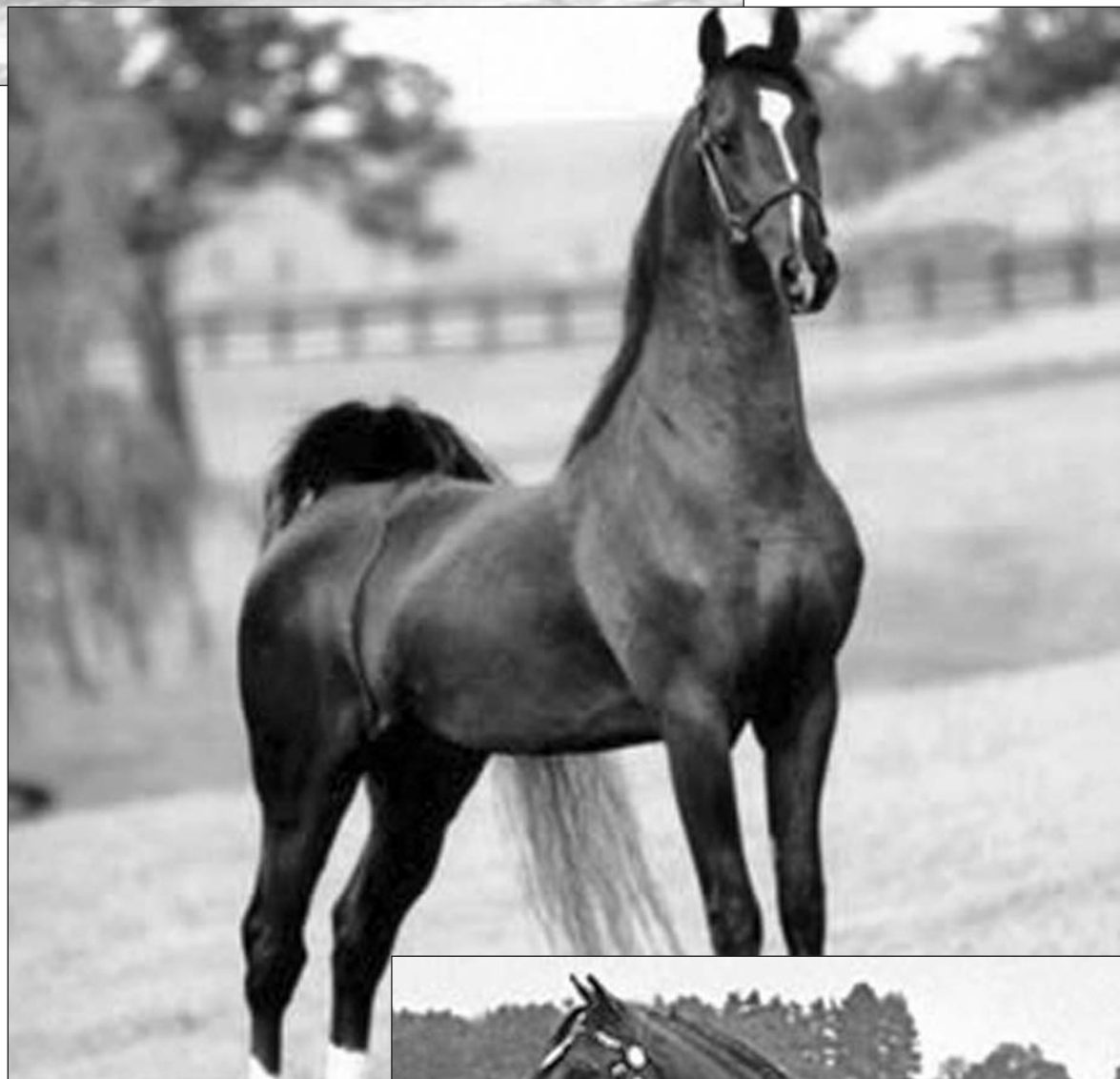
Este o rasă autohtonă, veche, formată în nordul României, în Munții Carpați. Rasa Huțul a fost menționată pentru prima dată în lucrarea Hippica din 1606. Numele de huțul provine de la populația huțulă de origine ucraineană. Scrierea în limba română este huțul, dar în zonele occidentale este adesea întâlnit și sub numele de hucul.

Părerile privind originea acestei rase sunt împărțite: româna, maghiară, ucraineană. La herghelia Lucina, înființată în 1877, se crește în prezent această rasă. Este una dintre cele patru rase pure crescute în hergheliile de stat din România.

Caii din rasa Huțul au o înălțime de 139-151 cm, culorile specifice acestei rase fiind murg, roib, negru, șoricu. Capul este relativ mare, proporțional în raport cu corpul, gâtul scurt și muscular, purtat oblic, cu coama bogată, ce anterior formează un moț abundent. Este un cal robust cu spinare și cu șale lungi și puternice.

Are un caracter aproape perfect. Este vioi, cuminte, ascultător și muncitor și poate fi folosit la orice activități destinate copiilor, având o conformație asemănătoare cu cea a poneilor. Este echilibrat și atent, fiind plin de calități fizice și psihice. Poate fi pregătit foarte ușor și tratat corect este deosebit de blând și cuminte. Cu o pregătire și o întreținere necorespunzătoare poate deveni greu de controlat, devenind încăpățânați și agresivi. Este ideal pentru copii care vor să înceapă de mici sportul ecvestru.

Se poate utiliza și pentru muncă, probele special desti-

nate copiilor - îndemânare, dresaj, sărituri obstacole (40-80 cm), jocuri pe echipe, turism ecvestru pentru copii - călărie și trăsuri cu unul, doi sau patru cai.

Hackney

Hackney este considerată o rasă jumătate sânge, foarte perfecționată, caii reprezentativi fiind bine adaptați serviciului călăriei și tracțiunii ușoare. Denumirea de „Hackney” își are originea în termenul francez „Hacquene”, care a fost ulterior trunchiat și adaptat pronunției engleze, desemnând un cal de cavalerie, de șa. Pentru a indica această rasă se mai folosesc și termenii: „Nag”, derivat din cuvântul danez „Hnegan” = „a necheza” sau „Trotter”.

Primii Hackney proveneau din împerecherea unor

cai de talie mică cu calul maurilor din Spania. Cuceritorii provinciilor din partea de nord a Franței (sec. XI) se pare că au fost cei care au adus cu ei o parte din robuștii lor ponei. După ce s-au

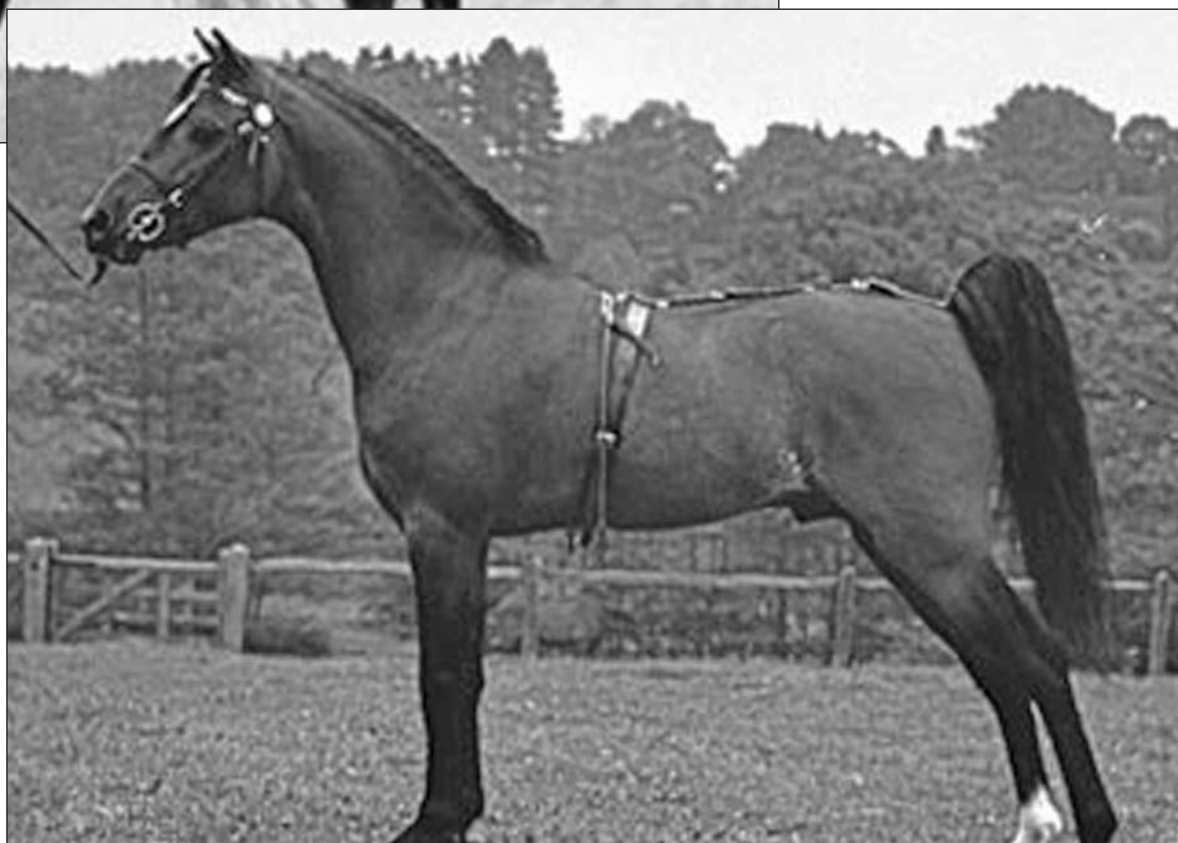
stabilit în provincia Normandia, au început să jefuiască localitățile spaniole, ocupate de mauri și, probabil că au adus în Normandia cei mai buni armăsari spanioli, împerechindu-i cu proprii ponei. După 100 de ani de la cotropirea Normandiei, năvălitorii ocupă și o parte din ținuturile britanice ducând cu ei caii astfel formați. Prin urmare, în acea perioadă, în târgul de la Smithfield din Londra, se găseau caii Hackney și ei erau considerați a

maură, orientală, pur sânge arab etc., fiind în final modificat prin influența calului pur sânge englez.

Caracteristicile unui Hackney perfect sunt: talia 156-164 cm. , corpul aproape de pământ, adică să aibă pieptul profund, bine descins; privirea inteligentă, ochiul bine deschis, profilul fetei ușor convex, urechile mici, fălcile pline și botul ușor ascuțit. Gâtul acestui animal trebuie să fie lung și cu o formă asemănătoare gâtului calului andaluz. Spata largă, bine înclinată, spinarea lungă și foarte bine prinsă de șale. Regiunea fesieră trebuie să fie musculară și bine descinsă. Coatele largi, uscate; antebrațul și gamba trebuie să fie musculare, fluerele lungi, tendoanele bine desprinse și depărtate de os, chișițele de lungime mijlocie, cornul copitei foarte rezistent.

Caracterul calului Hackney - este foarte blând. Este o rasă rezistentă și curajoasă. Are un mers elegant și regulat. În trap, calul își aruncă tacticos membrele anterioare, fiind unul dintre cei mai buni carosieri, alături de anglo-normand și calul din Oldenburg.

Caii din această rasă sunt utilizați fie pentru călărie, fie pentru tracțiune ușoară, cea din urmă aptitudine fiind cea de bază. Un cal din această rasă, încrucișat cu o iapă pur

fi cei mai de lux cai ai timpului. Mai târziu, rasa a fost perfecționată prin mijlocirea armăsarilor din Orient/arabi. În concluzie, Hackneyul provine din încrucișarea mai multor rase: ponei,

sânge, dă rezultate foarte bune. Prima expoziție a societății Hackney Horse, înființată în anul 1833, a avut loc în 1885.

Hackneyul este cel mai elegant cal jumătate sânge, cunoscut până în prezent.

Despre originile noastre

Dr. Napoleon Săvescu,
Fondator & Președinte al
„Dacia Revival
International
Society“ of New York

Motorul schimbărilor pozitive într-o societate, trebuie să recunosc, că de cele mai multe ori sunt tinerii care refuză să accepte un adevăr relativ, mincinos, contestabil.

Ei sunt cei care nu sunt legați de interese politice ori religioase de moment, ei sunt cei care caută un adevăr absolut. Deci, pe ei îi îndemn să-și întrebe profesorii de istorie și de limba română: „Cât la sută din Dacia a fost cucerită de romani?“

Și dacă profesorul știe răspunsul, adică 14% din teritoriul Daciei (care se întindea de la vest la est, de la lacul Constanța-Elveția de azi și până dincolo de Nipru), urmează altă întrebare: „Câți ani au ocupat romanii acei 14% din teritoriul Daciei?“

Și dacă profesorul va răspunde: numai 164 ani, atunci puteți merge la altă întrebare: Soldații „romani“ chiar veneau de la Roma și chiar erau fluenți în limba latină?

Aici îi va fi și mai greu să vă răspundă, căci acei soldați „romani“ vorbeau orice limbă, numai latina nu! Cohortele aflate pe pământul Daciei cuprindeau soldați din diferite părți ale imperiului roman, uneori foarte îndepărtate. Găsim Britani din Anglia de azi, Asturi și Lusitani din peninsula Iberică, Bosphoreni din nordul Mării Negre, Antiochieni din regiunile Antiochiei, Ubi de la Rin, din părțile Coloniei, Batavi de la gurile acestui fluviu, Gali din Galia, Reți din părțile Austriei și Germaniei sudice de azi, Comageni din Siria, până și Numizi și Mauri din nordul Africii (C. C. Giurescu, Istoria Romanilor, I, 1942, p.130).

Și ultima întrebare: Cum a fost posibil ca într-un așa de scurt interval istoric TOATĂ populația Daciei să-și uite limba și să învețe o limbă nouă, limba latină, de la niște soldați „romani“ care nici ei nu o vorbeau?

Când toate popoarele civilizate din lume inițiază, desfășoară și promovează valorile istorice care le îndreptățesc să fie mândre de înaintașii lor, găsim opinia unor astfel de „adevărați români“ care, nici mai mult nici mai puțin, spun despre for-

marea poporului daco-român: "soldații romani au adus femeile și fetele dace în paturile lor și așa s-au născut generații de copii, care învățau numai limba latină de la tatăl lor, soldatul "roman"...

Cum or fi venit ele din Moldova de azi, din Basarabia, de pe Nistru, Bug și de pe Nipru, acele soții și fete de traco-geți și carpi, de la sute și sute de kilometri depărtare ca să fie "fecundate" de soldații "romani"?

După părerea stimabililor, femeile daco-gete erau și "curve", ba chiar și mute, nefiind în stare să-și transmită limba strămoșească copiilor lor! Cât despre noi, urmașii lor, cum ne-am putea numi altfel decât "copii din flori" apăruiți dintr-o aventură amoroasă a întregii populații feminine daco gete, la care masculii autohtoni priveau cu mândrie, așteptând apariția "sâmburilor" noului popor și grăbindu-se între timp, să învețe cât mai repede și mai bine noua limbă, limba latină, când de la soții, când de la fiicele lor (iubite ale soldaților romani cuceritori) ba chiar și direct, de la soldații romani năvălitori ce le-au înjosit căminele. La Centrul Cultural Român, pe data de 26 ctombrie 1999, am aflat de la o altă somitate, de origine română, prof. dr. în arheologie Ioan Pisso, că dacii au învățat latina de la romani, prin băile de la Sarmisegetuza lui Traian! De ce prin băile romane și de la niște soldați cam fără haine pe ei?

Nu prea știu ce a vrut să spună stimabilul profesor din Cluj despre bărbații daci, dar cred că nici un român, nici măcar în joacă, nu are voie să facă o astfel de afirmație decât dacă... de fapt tot dâșii ne spun că ne tragem din "doi bărbați cu... brațe tari"! Astfel de declarații "istorice" te fac să-ți dorești să fii orice, numai român nu!

Domnilor, Dacia a fost cotoplită de romani în proporție de numai 14% și pentru o perioadă istorică foarte scurtă, de 164 de ani. 86% din teritoriul Daciei nu a fost călcat de picior de legionar roman. Este greu de crezut că într-o așa de scurtă perioadă istorică, dacii să fi învățat latina, fără ca pe 86% din teritoriul lor să-i fi întâlnit soldații romani. Dar dacă nu de la romani au învățat dacii latina, atunci de la cine? - se întreabă aceiași demni ur-

mași ai lui Traian?

Herodot ne spune că, cel mai numeros neam din lume, după indieni, erau tracii. Iar Dio Casius ne spune și el: "să nu uităm că Traian a fost un trac veritabil. Luptele dintre Traian și Decebal au fost războaie fratricide, iar Tracii au fost Daci". Faptul că dacii vorbeau "latina vulgară", este "un secret" pe care nu-l știu numai cei ce refuză să-l știe.

"Când sub Traian romanii au cucerit pe daci la Sarmisegetuza n-au trebuit tălmăci", afirmă Densușanu și asta schimbă totul. Deci, "dacii și romanii vorbeau aceeași limbă!" Dacă astăzi se consideră că 95% din cunoștințele acumulate de omenire sunt obținute în ultimii 50 de ani, să vedem cum și noțiunile noastre despre istoria poporului daco-român pot evolua.

Când nu de mult s-a publicat teoria evoluției speciei umane în funcție de vechimea cromozomială, s-a ajuns la concluzia că "prima femeie" a apărut în sud-estul Africii.

Următorul pas uriaș a fost în nordul Egiptului, iar de aici în Peninsula Balcanică. Când profesoara de arheologie lingvistică Marija Gimbutas, de la Universitatea din Los Angeles, California, a început să vorbească despre spațiul carpato-dunărean ca despre vatra vechii Europe, locul de unde Europa a început să existe, am fost plăcut surprins și m-am așteptat ca și istoricii noștri să reacționeze la fel. Dar, din partea lor am auzit numai tăcere. Când profesorii Leon E. Stover și Bruce Kraig, în cartea "The Indo-European heritage", apărută la Nelson-Hall Inc. Publishers, 325 West Jackson Boulevard, Chicago, Illinois 60606, vorbesc la pagina 25 despre Vechea Europă a mileniului 5 î.d.H., care-și avea locul în centrul României de azi, să nu fim mândri? Când studiile de arheologie moleculară ne îndreptățesc să ne situăm pe primul plan în Europa ca vechime, nu-mi este ușor să le răspund unor persoane care nu citesc nici ceea ce spun inteligent alții despre noi și nici măcar ce scriu eu. Studii impecabile cromozomiale, la nivel de mitocondrie, folosind PCR (polimerase chain reaction), pot determina originea maternă a unor mumii vechi de sute și mii de ani.

Teoria genoamelor situează spațiul carpato-dună-

rean ca fiind, nici mai mult nici mai puțin decât, locul de unde a început Europa să existe, locul unde acum 44.000 de ani sosiseră primele 3 Eve și primul Adam. Când am scris "Epopoea Poporului Carpato-dunărean" și volumele "Noi nu suntem urmașii Romei", "În căutarea istoriei pierdute" și "Călătorie în Dacia - țara Zeilor", m-am bazat pe astfel de cercetări, dar și pe cartea unei somități în domeniul preistoriei Europei, D-l V. Gordon Childe, profesor la Universitatea din Oxford, Anglia, căruia i se publica, în 1993, la Barnes&Noble Books, New York, "The History of Civilization", "The Aryans". El explorează într-un mod fascinant originea și difuzarea limbilor în Europa preistorică. Între paginile 176-177 publică și o hartă arătând leagănul aryenilor în timpul primei lor apariții; și minune mare, spațiul carpato-dunărean este cel vizat! Când roata, plugul, jugul, căruța cu două, trei și patru roți apar pentru prima dată în lume pe teritoriul nostru, dacic, când primul mesaj scris din istoria omenirii se găsește tot pe teritoriul nostru, la Tartaria, când primii fermieri din Europa sunt descriși pe același spațiu, într-o perioadă când Anglia abia se separa de continent și din peninsula devenea insulă - 6,500 î.d.H., (vezi John North, "A new interpretation of prehistoric man and the cosmos", 1996, Harper

Collins Publishers, 1230 Avenue of Americas, New York, 10020, Chronology), nu-ți vine a crede că tocmai cei pentru care aduni aceste informații formidabile despre poporul și spațiul pe care îl ocupa țara noastră, te decepționează!

Nu de mult la Primul Congres Internațional de Dacologie, București, hotel Intercontinental, domnul prof. dr. în istorie Augustin Deac ne vorbea despre "Codex Rohonczy", o cronică daco-românească, însumând 448 pagini, scrisă în limba română arhaică, "latina vulgară", cu alfabet geto-dac. Pe fiecare pagină se aflau scrise circa 9-14 rânduri. În text sunt intercalate 86 de miniaturi executate cu pana, care prezintă diferite scene laice și religioase. Direcția scrierii este de la dreapta la stânga și textul se citește de jos în sus. Descoperim că în bisericile

Napoleon Săvescu

vechi, daco-românești, cultul ortodox se exercita în limba "latina vulgară", chiar până în secolele XII-XIII, când s-a trecut la oficierea cultului în limbile greacă și slavonă. Codexul cuprinde mai multe texte, ca "Jurământul tinerilor vlahi", diferite discursuri rostite în fata ostașilor vlahi înaintea luptelor cu migratorii pecenegi, cumani, unguri, o cronică privind viața voievodului Vlad, care a condus Vлахia între anii 1046-1091, imnul victoriei vlahilor, conduși de Vlad asupra pecenegilor, însoțit de note muzicale etc. Atunci se miră și se întreabă, pe bună dreptate, domnul

prof. dr. Augustin Deac: "de ce institutele de specialitate ale Academiei Române au rămas pasive la descoperirea și descifrarea acestui document istoric, scris în limba daco-română, latina dunăreană, într-un alfabet geto-dacic existent de milenii, cu mult înaintea celui latin al romanilor?" Dar, după orientarea ideologică ce o au, cei sus amintiți ar fi preferat ca acest diamant să nu se fi descoperit. Academia Română ar fi trebuit să organizeze o mare sesiune științifică cu caracter nu numai național, cât mai ales internațional. Dar și ei, la fel ca și "românii adevărați", vajnici urmași ai lui Traian, vor să arate omenirii ce înseamnă să fii umil și să-ți disprețuiești strămoșii, trecutul și neamul....

Faptul că NOI, Românii, suntem strămoșii tuturor popoarelor latine și nicidecum o rudă marginală a latinității, ar trebui să ne facă să ne mândrim și nicidecum să căutam contra argumente, precum cei lipsiți de înțelepciune care își taie cu sârg craca de sub picioare...